

Raport okresowy nr VII z realizacji Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020

Stan na koniec 2016 r.

-PROJEKT-

Olsztyn, czerwiec, 2018

www.ris.warmia.mazury.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Kontekst regionalny realizacji Strategii	5
Najważniejsze wydarzenia 2016 roku	14
Analiza wskaźników głównych i celów strategicznych Strategii	17
Wskaźniki główne	17
Wskaźniki celów strategicznych	19
<i>Cel strategiczny 1: Budowa silnego kapitału społecznego i kultury innowacji</i>	19
<i>Cel Strategiczny 2: Transformacja gospodarki w kierunku specjalistycznych produktów i usług opartych na wiedzy</i>	19
<i>Cel strategiczny 3: Usprawnienie instytucjonalnego systemu innowacji</i>	20
<i>Cel strategiczny 4: Rozwój kreatywnego kapitału ludzkiego</i>	20
Synteza realizacji Celów Strategicznych Strategii	21
Realizacja celów operacyjnych	24
<i>Cel 1.1. Promowanie postaw innowacyjnych wśród kadry zarządzającej i pracowników przedsiębiorstw, samorządów, instytucji wsparcia oraz wśród społeczeństwa</i>	24
<i>Cel 1.2 Pobudzanie lokalnych inicjatyw na rzecz innowacji</i>	26
<i>Cel 1.3. Promocja współpracy wśród wszystkich uczestników regionalnego systemu Innowacji</i>	27
<i>Cel 1.4. Budowanie kapitału społecznego w procesie tworzenia i wdrażania RSI oraz promocja tego procesu jako dobrej praktyki współdziałania na rzecz innowacji w regionie</i>	28
<i>Cel 1.5 Tworzenie wizerunku Warmii i Mazur jako regionu otwartego na innowacje</i>	29
<i>Cel 2.1. Budowanie innowacyjnej specjalizacji regionalnej</i>	30
<i>Cel 2.2. Pozyskiwanie inwestycji zewnętrznych w produkcję wyspecjalizowaną i usługi oparte na wiedzy</i>	37
<i>Cel 2.3. Promocja i wsparcie przedsięwzięć biznesowych opartych na współpracy ze sferą B+R oraz tworzenie działów badawczych przez firmy</i>	38
<i>Cel 2.4. Promocja zarządzania strategicznego oraz innowacyjnych form organizacji w firmach</i>	39
<i>Cel 2.5. Pomoc przedsiębiorcom w pozyskiwaniu kapitału zewnętrznego na innowacyjne inwestycje</i>	40
<i>Cel 3.1 Koordynacja działań proinnowacyjnych samorządów i instytucji otoczenia biznesu</i>	42
<i>Cel 3.2 Rozwijanie usług proinnowacyjnych</i>	43
<i>Cel 3.3 Utworzenie i efektywne wykorzystanie infrastruktury proinnowacyjnej, w tym parków naukowo-technologicznych i inkubatorów technologicznych</i>	44
<i>Cel 3.4. Usprawnienie wsparcia dla innowacji przez administrację publiczną</i>	46
<i>Cel 3.5. Dostosowywanie działań sektora nauki do potrzeb regionalnej gospodarki</i>	46
<i>Cel 4.1. Rozwój umiejętności i kwalifikacji kadr regionalnej gospodarki i administracji</i>	47
<i>Cel 4.2 Dostosowanie kształcenia do aktualnych i przyszłych potrzeb gospodarki</i>	49

<i>Cel 4.3. Przyciąganie i tworzenie możliwości rozwoju dla utalentowanego i wykwalifikowanego kapitału ludzkiego.....</i>	52
<i>Cel 4.4. Inteligentne wykorzystanie kompetencji i doświadczenia ludzi 50+</i>	53
Poziom realizacji wskaźników działań	55
Fundusze strukturalne a realizacja Strategii w 2016 r.....	63
Wskaźnik syntetyczny innowacyjności regionów	65
Podsumowanie, wnioski i rekomendacje	67
Wykaz skrótów	72
Spis wykresów i rysunków	73

Wstęp

Niniejszy Raport zawiera wyniki siódmej edycji monitorowania realizacji *Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020* przyjętej Uchwałą nr XLIII/832/10 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 września 2010 r. Dokument prezentuje stopień realizacji celów strategicznych i operacyjnych RSI w 2016 r.

Dane zaprezentowane zostały z rocznym opóźnieniem czasowym¹, wynikającym z terminów ogłaszania publikacji statystycznych przez Główny Urząd Statystyczny. Zgodnie z dotychczasową praktyką do zbierania danych wykorzystano elektroniczny System Monitorowania Strategii (SMS dla Warmii i Mazur), co pozwoliło na szeroką współpracę z partnerami, którzy dostarczyli informacji o podejmowanych przedsięwzięciach.

Dokument, wzorem lat ubiegłych powstał we współpracy z partnerami, wśród których obok departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie należy wymienić: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Warmińsko-Mazurską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie, Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Warmińsko-Mazurski Fundusz „Poręczenia Kredytowe” Sp. z o.o. w Działdowie, Urzędy Miast w Olsztynie, Ełku i Elblągu, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie.

W raporcie znalazły się dane obrazujące kontekst regionalny realizacji *Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020*, informacje o najważniejszych wydarzeniach 2016 r., poziomie wskaźników głównych, celów strategicznych, celów operacyjnych strategii oraz działań, analizę wpływu funduszy strukturalnych na realizację strategii w 2016 r. a także wskaźnik syntetyczny innowacyjności oraz podsumowanie, wnioski i rekomendacje.

Zdecydowana większość danych o poziomie poszczególnych wskaźników pochodzi ze statystyki publicznej udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Szczecinie oraz Eurostat.

W części dotyczącej roku 2016 dokument jest komplementarny z *Raportem okresowym nr XVI z realizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*, który obejmuje dane za okres 2016-2017.

Podobnie jak w poprzednich latach, również w tym raporcie dokonano pomiaru stopnia innowacyjności województwa warmińsko-mazurskiego względem innych regionów przy zastosowaniu syntetycznego wskaźnika innowacyjności województw.

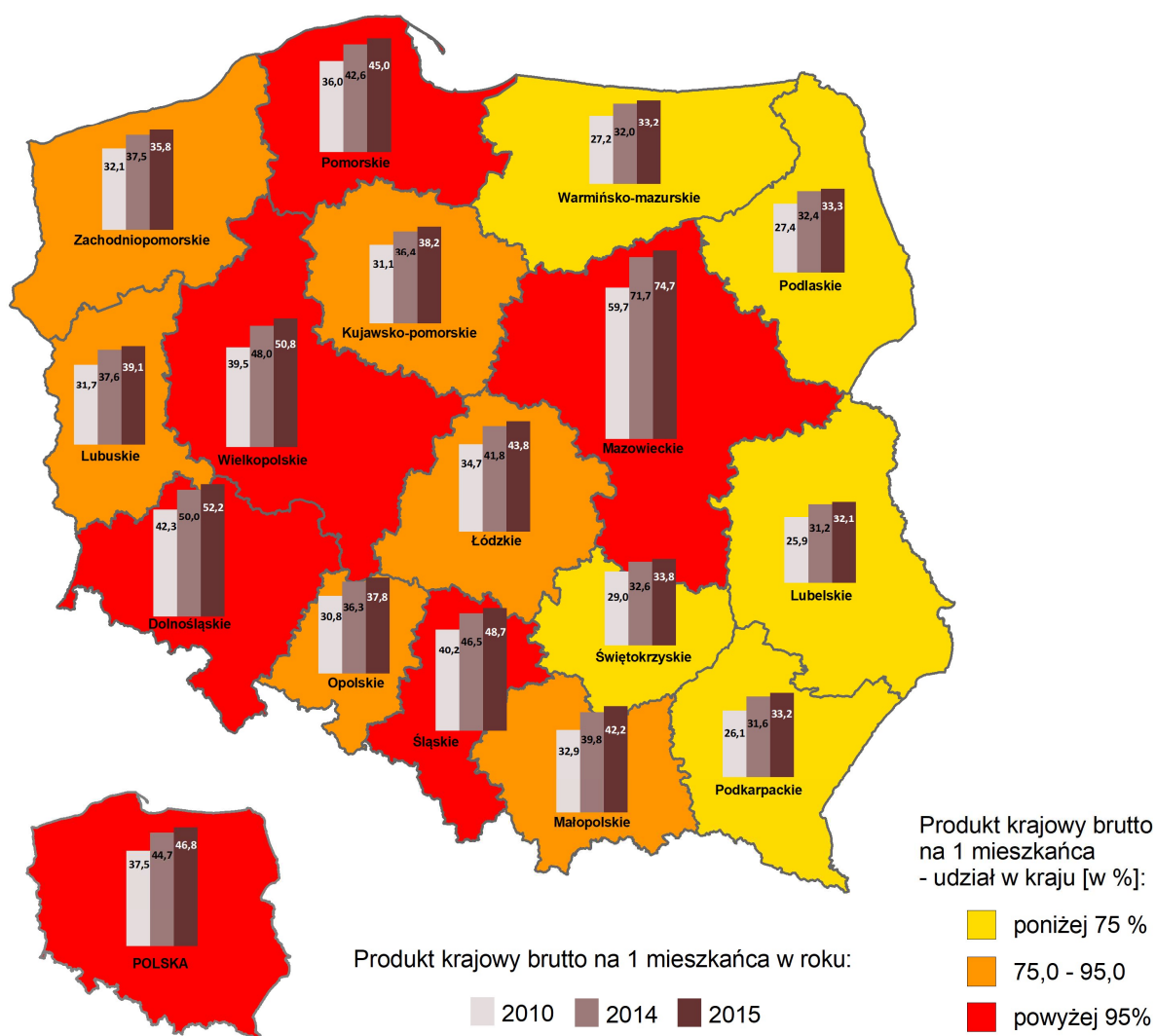
Dokument jest narzędziem informacji o regionie i działalności poszczególnych instytucji uczestniczących w realizacji Strategii, promocji regionu oraz podstawą do wskazania kierunków zmian w polityce innowacyjności regionu.

¹ Informacje dotyczące PKB publikowane są przez GUS z rocznym opóźnieniem w stosunku do pozostałych danych, stąd aktualne dane dostępne są za rok 2015

Kontekst regionalny realizacji Strategii

W rozdziale przedstawiono wyniki analizy danych dotyczących ogólnej sytuacji gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2016. W syntezie wskaźnikowej użyto szeregu czasowego obejmującego lata 2010-2016, co umożliwiło zobrazowanie kierunków, tendencji oraz dynamiki zmian. Z uwagi na publikowanie przez GUS wskaźników dotyczących PKB z rocznym opóźnieniem w relacji do pozostałych danych statystycznych, najnowsze możliwe do pozyskania informacje dostępne są za rok 2015.

Rysunek 1 PKB per capita w województwie i jego udział w PKB kraju

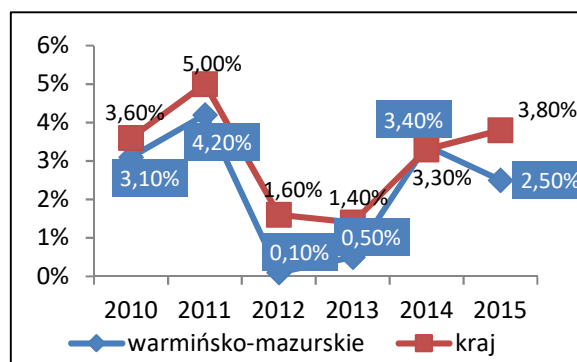

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, STRATEG

W 2015 r. wartość PKB na jednego mieszkańca w województwie warmińsko-mazurskim w cenach bieżących wynosiła 33 179 zł (15 miejsce w kraju, spadek o 1 miejsce w odniesieniu do roku 2014). Do 2012 r. udział PKB województwa w PKB krajowym stopniowo malał, w latach 2013-2014 region rozwijał się w tempie zbliżonym do krajowego a w roku 2015 dystans do kraju wzrósł o 0,6 pkt. proc.

Wykres 1 Dynamika produktu krajowego brutto ogółem

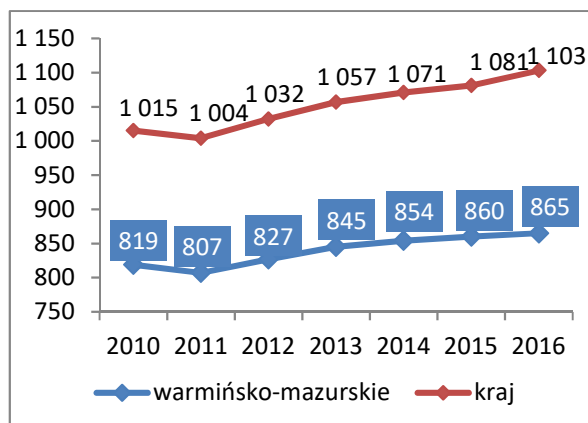
W 2015 r. dynamika PKB ogółem w województwie wynosiła 2,5% i była niższa niż w roku poprzedzającym o 0,9 pkt. proc. Tylko w roku 2014 województwo rozwijało się szybciej niż kraj. Region należał do grupy 5 województw o średnim udziale w krajowym PKB niższym niż 3%, obok województw: świętokrzyskiego, podlaskiego, lubuskiego, opolskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, STRATEG

Wykres 2 Podmioty gospodarki narodowej ogółem na 10 tys. ludności w województwie na tle kraju

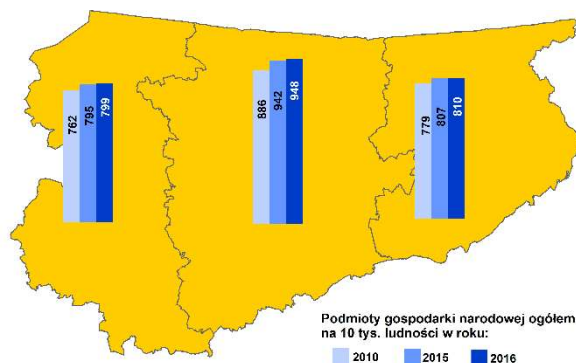
Wartość wskaźnika określającego poziom przedsiębiorczości pozostała niska na tle całego kraju (13 miejsce). W 2016 r. na 10 tys. ludności w województwie przypadało 865 podmiotów gospodarki narodowej, przy 1103 w Polsce. Od 2012 r. zarówno w kraju, jak i w regionie zaobserwowano wzrost wartości wskaźnika (kraj 6,8%, województwo 4,6%).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, STRATEG

Rysunek 2 Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w podregionach

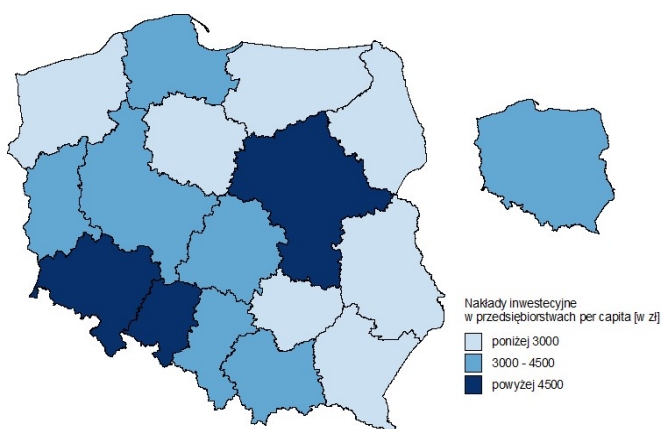
W podregionie olsztyńskim znajduje się największa ilość podmiotów gospodarki narodowej ogółem na 10 tys. ludności – 949. W 2016 r. w podregionie elbląskim wartość wskaźnika wynosiła 799 a w ełckim 810. Największy przyrost wskaźnika w latach 2010-2016 nastąpił w podregionie olsztyńskim (7 %) natomiast w podregionach elbląskim i ełckim wyniósł odpowiednio 4,8% i 4%.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Rysunek 3 Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw per capita w 2016 r.

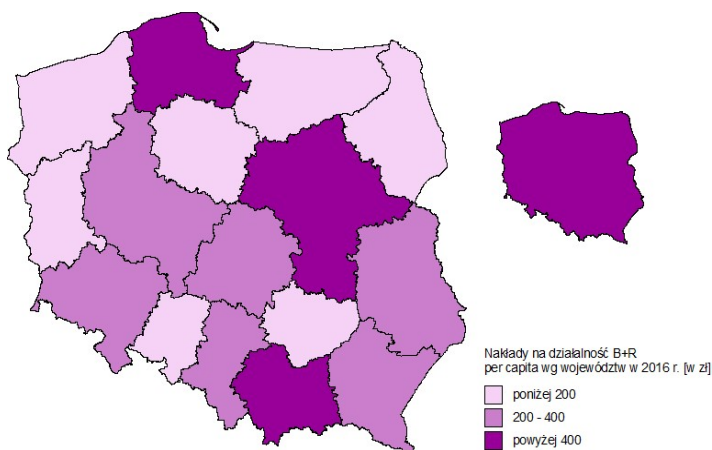
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw per capita w 2016 r. wynosiły 2073 zł (-700 zł w relacji do roku 2015), co stanowiło jedną z najniższych wartości w kraju (14 miejsce) przy średniej wynoszącej 3 880 zł. Liderem w zestawieniu było opolskie 6545,6 zł, a najniższy wynik osiągnęło świętokrzyskie 1623,9 zł. Niemniej należy zwrócić uwagę, iż od 2010 r. wartość wskaźnika w regionie wzrosła o 28%, co było dziewiątym procentowym przyrostem w kraju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Rysunek 4 Nakłady na działalność B+R per capita wg województw w 2016 r. [w zł]

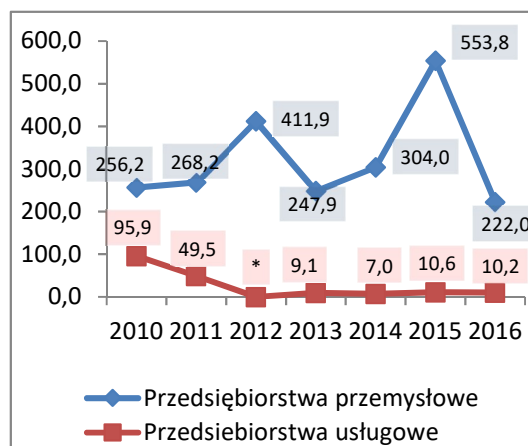
Województwo warmińsko-mazurskie w 2016 r. zajęło 14 miejsce w Polsce pod względem nakładów na działalność B+R per capita -115 zł (od 2010 spadek z pozycji 11, ale w porównaniu do 2015 r. awans o jedną lokatę). Średnia krajowa wynosiła 467 zł i od 2010 wzrosła aż o 73%. Najwyższa wartość wskaźnika - 1284 zł, została zanotowana w regionie mazowieckim a najniższa- 82,4 zł w województwie lubuskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Wykres 3 Nakłady na działalność innowacyjną w województwie warmińsko-mazurskim

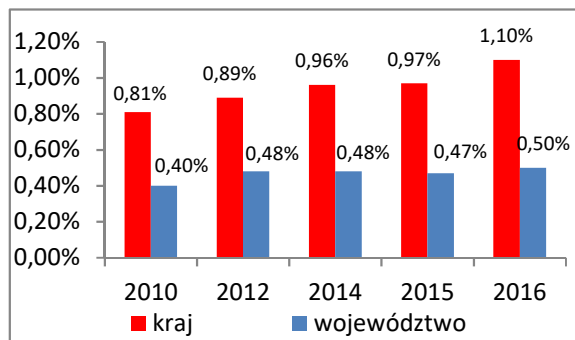
Nakłady na działalność innowacyjną w sektorze przedsiębiorstw przemysłowych w regionie znacznie spadły w 2016 r. w relacji do roku 2015 - o 60%, osiągając najniższą wartość od początku monitorowania RSI (16 miejsce w kraju i spadek o 5 pozycji). W analogicznym okresie wartość wskaźnika w kraju spadła o 9%. Wartość dla przedsiębiorstw z sektora usług spadła nieznacznie – o 3,7%. Wg danych za 2016 r. nakłady w tym sektorze wynosiły 10,2 tys. i region zajmował ostatnią pozycję na tle pozostałych województw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Wykres 4 Udział zatrudnionych w B+R w pracujących ogółem

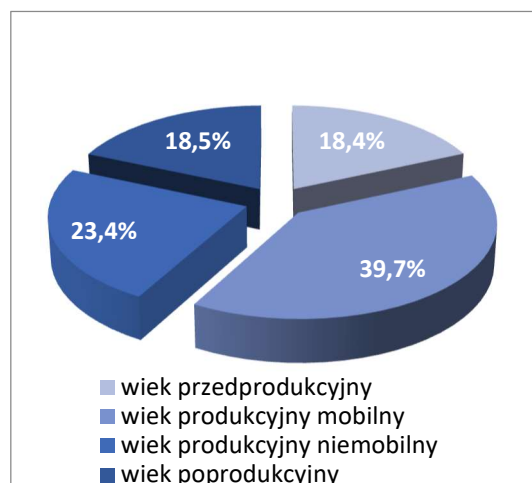
Udział zatrudnionych w B+R w pracujących ogółem w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 r. wynosił 0,5% (13 miejsce w kraju,) i był ponad dwukrotnie niższy niż średnia krajowa. Odległość od średniej wartości Polski wynosiła (-0,6 pkt. proc.). Zarówno w kraju jak i w regionie można mówić o stabilizacji wartości wskaźnika.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Wykres 5 Struktura ludności województwa wg ekonomicznych grup wieku w 2016 r.

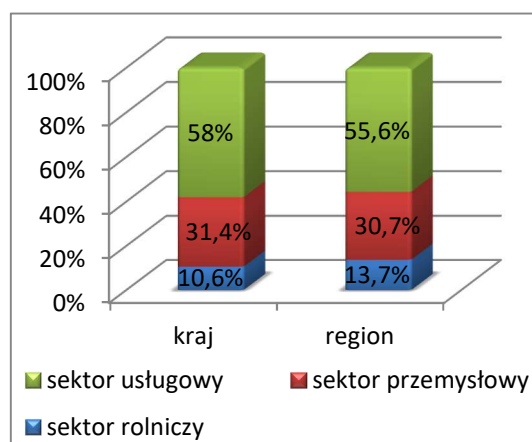
W całym kraju społeczeństwo starzeje się. Struktura ludności województwa wg ekonomicznych grup wieku staje się coraz mniej korzystna, niemniej jednak nadal stanowi jego atut. W 2016 r. w regionie w wieku przedprodukcyjnym pozostawało 18,4% ludności (-1,6 pkt. proc od 2010 r., 5 miejsce), 39,7% w wieku produkcyjnym mobilnym (-0,9 pkt. proc., 4 miejsce), 23,4% produkcyjnym niemobilnym (-1,3 pkt. proc, 4 miejsce) oraz 18,5% w wieku poprodukcyjnym(+3,8 pkt. proc., 16 miejsce).

Źródło: Opracowanie własne na danych GUS, BDL

Wykres 6 Struktura pracujących w gospodarce narodowej w 2016 r.

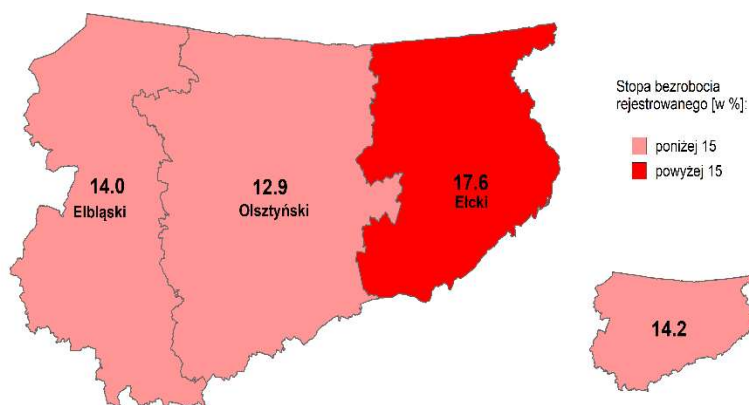
W 2016 r. wśród pracujących w regionalnej gospodarce najwięcej osób (55,6%) zatrudnionych było w sektorze usługowym, 30,7% w przemysłowym a 13,7% w sektorze rolniczym. Procentowy udział pracujących w gospodarce wg sektorów ekonomicznych różnił się od średniej krajowej. Nieco wyższy niż w kraju był udział pracujących w sektorze rolniczym (o 3,1 punktu procentowego) natomiast nieco niższy niż w kraju był udział pracujących w sektorze przemysłowym (o 0,7 punktu procentowego) i usługowym (2,4 pkt. proc.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, STRATEG

Rysunek 5 Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie na tle podregionów w 2016 r.

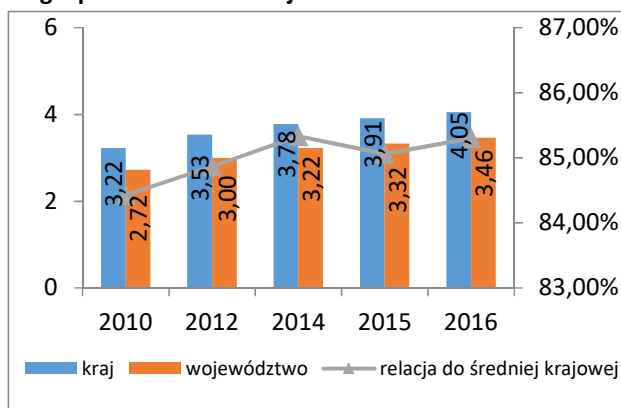
W 2016 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim nadal kształtowała się na poziomie najwyższym w kraju i wynosiła 14,2 %. (spadek w porównaniu do roku 2015 o 2 pkt. proc., średnia krajowa - o 1,5 pkt. proc.). Najwyższy poziom bezrobocia zanotowano w podregionie ełckim (17,6%), najniższy w elbląskim (14%), a w podregionie olsztyńskim wartość wskaźnika wynosiła 12,9%.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Wykres 7 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej

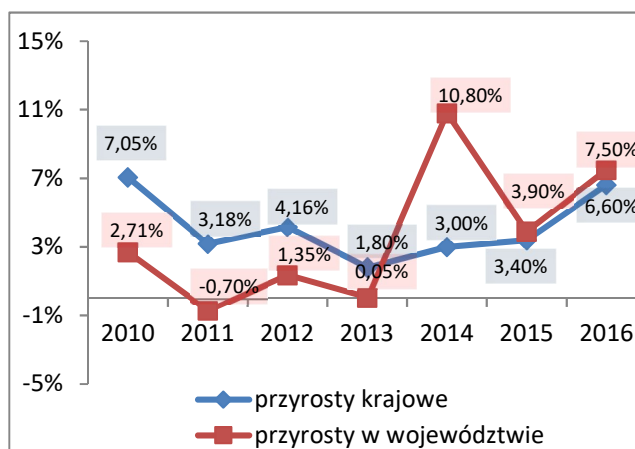
Poziom wynagrodzeń mieszkańców regionu stale odbiega od średniej krajowej. W 2016 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej wyniosło 3457 zł, co stanowiło 85,3% średniej krajowej (4052 zł) i było wciąż najniższe na tle pozostałych województw. Od 2010 r. wartość wskaźnika wzrosła o 27% a relacja do średniej krajowej nieznacznie spadła.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, STRATEG

Wykres 8 Przyrost przeciętnego miesięcznego dochodu do dyspozycji na 1 osobę w sektorze gospodarstw domowych

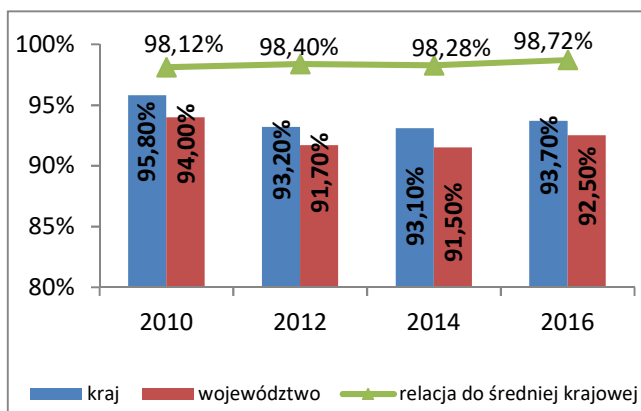
W latach 2014-2016 wskaźnik zmiany przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w sektorze gospodarstw domowych był wyższy w województwie warmińsko-mazurskim niż w kraju. W 2016 r. na Warmii i Mazurach odnotowano przyrost wskaźnika o 7,5% (o 1,1 pkt. proc. więcej niż średnia krajowa). Od 2010 r. wartość bezwzględna wskaźnika wzrosła w regionie o 24,6% (14 miejsce) natomiast w kraju o 24,3%.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, STRATEG

Wykres 9 Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu

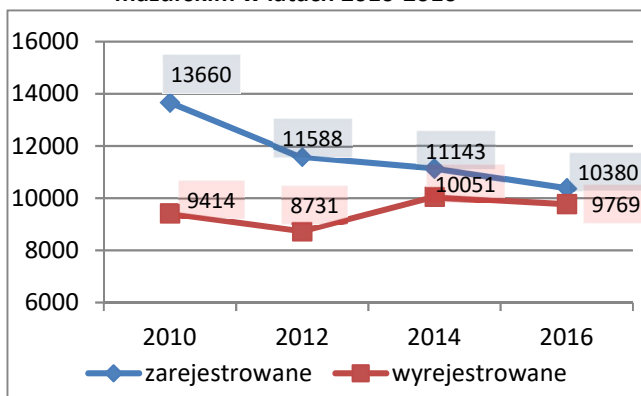
W 2016 r. wskaźnik dostępu przedsiębiorstw do internetu w województwie wyniósł 92,5% (wzrost o 0,7 pkt. proc. i 14 miejsce w Polsce) natomiast w kraju nieznacznie spadł (93,7%). Dystans do średniej krajowej wynosił 98,72%. W okresie 2010-2016 wartość wskaźnika dla regionu spadła o 3,3 pkt. proc a dystans do kraju nieznacznie się zmniejszył (+0,6 pkt. proc.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, STRATEG

Wykres 10 Ilość nowopowstałych i zlikwidowanych przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2016

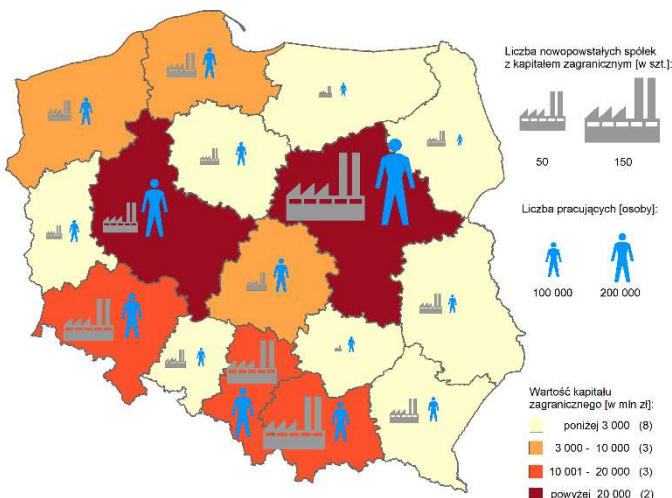
Od 2012 r. różnica pomiędzy liczbą nowopowstałych i zlikwidowanych przedsiębiorstw była w regionie dodatnia, niemniej jednak z roku na rok jest coraz mniejsza (od 2015 r. 14 miejsce w kraju). Należy podkreślić, iż w 2016 r. we wszystkich województwach różnica pomiędzy ilością nowozarejestrowanych a wyrejestrowanych firm była dodatnia. W 2016 r. w regionie powstało 10380 firm a 9769 zostały zlikwidowane.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, STRATEG

Rysunek 6 Liczba nowopowstałych spółek z kapitałem zagranicznym w 2016 r., ilość pracujących, wartość kapitału

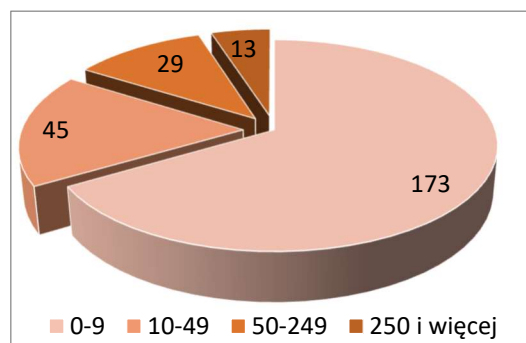
W 2016 r. w województwie powstały 4 nowe spółki z kapitałem zagranicznym (o 4 spółki więcej niż w 2015 r., 15 miejsce w kraju). W podmiotach z kapitałem zagranicznym pracowało w 2016 r. 14,4 tys. osób, co stanowiło 0,8% liczby krajowej (1,9 mln osób) i plasowało województwo na przedostatnim miejscu w kraju. Wartość kapitału obcego w spółkach z kapitałem zagranicznym w 2016 r. wynosiła 1486,5 mln zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, STRATEG

Wykres 11 Spółki z kapitałem zagranicznym wg klas wielkości w 2016 r.

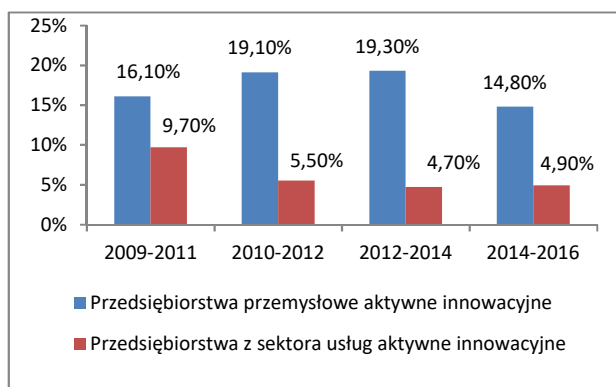
W 2016 r. funkcjonowało 260 spółek z kapitałem zagranicznym, tj. 173 mikro, 45 małych, 29 średnich i 13 dużych przedsiębiorstw, 1% ilości krajowej (26 tys.), co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców dało 1,8 podmiotów, wobec 6,8 w kraju. Jednocześnie było to zaledwie 0,21% liczby podmiotów gospodarczych w województwie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Wykres 12 Przedsiębiorstwa przemysłowe i z sektora usług aktywne innowacyjne

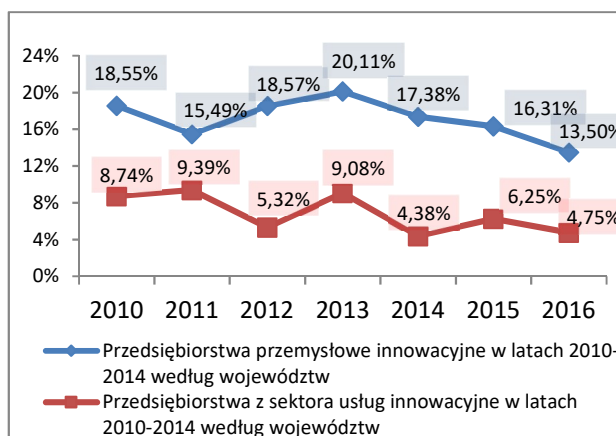
W województwie warmińsko-mazurskim w latach 2014-2016 14,8% firm przemysłowych oraz 4,9% z sektora usług było aktywnych innowacyjnie. W obu sektorach nastąpił spadek wartości wskaźnika a wartości osiągnięte przez region były najniższe w kraju. Niepokojące jest, iż w przypadku przedsiębiorstw z sektora usług aktywność innowacyjna była najniższa od początku monitorowania RSI (2010 r.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Działalność innowacyjna przedsiębiorstw

Wykres 13 Przedsiębiorstwa przemysłowe, z sektora usług innowacyjne

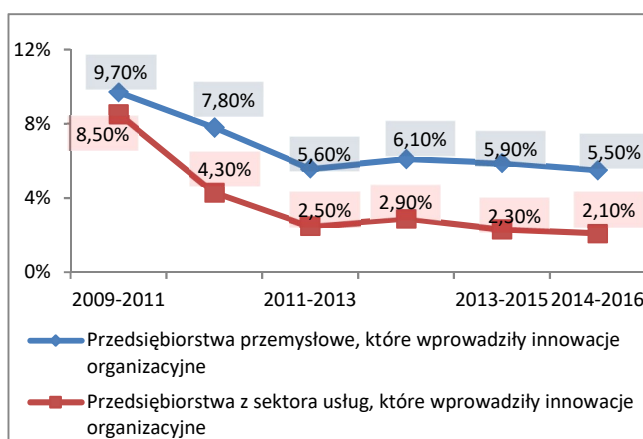
W okresie 2014-2016 innowacyjnych było 13,5% przedsiębiorstw z sektora przemysłu oraz 4,75% z sektora usług. W 2016 r. wartość wskaźnika w sektorze przemysłowym spadła o 2,8 pkt proc., a w sektorze usług o 1,5 pkt. proc. W obu przypadkach wartości wskaźników były najniższe w kraju oraz od początku monitorowania RSI.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Wykres 14 Przedsiębiorstwa przemysłowe i z sektora usług, które wprowadziły innowacje organizacyjne

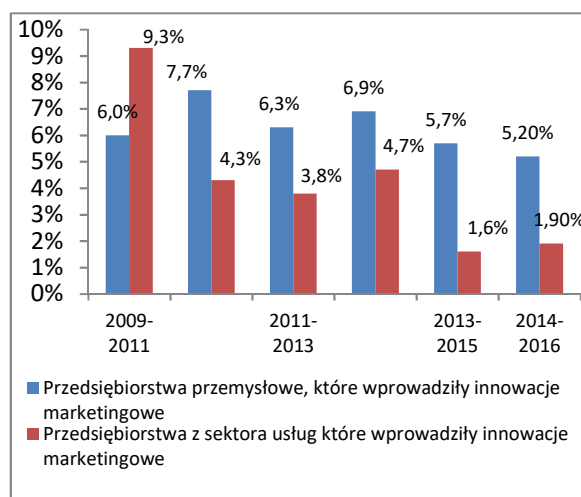
W latach 2014-2016 w województwie warmińsko-mazurskim 5,5% firm przemysłowych wprowadziło innowacje organizacyjne, co uplasowało region na ostatnim miejscu w kraju. Również szesnastą wartość wskaźnika w kraju w latach 2014-2016 osiągnęły firmy usługowe – 2,1%. Poziom obu wskaźników spadł nieznacznie w relacji do okresu 2013-2015 (odpowiednio o 0,4 pkt. proc i 0,2 pkt. proc.). W obu sektorach wartości wskaźników były najniższe od początku monitorowania RSI.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Działalność innowacyjna przedsiębiorstw

Wykres 15 Przedsiębiorstwa przemysłowe i z sektora usług które wprowadziły innowacje marketingowe

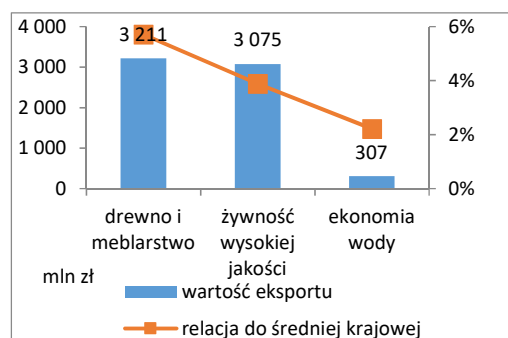
Spadkowi odsetka firm wprowadzających innowacje organizacyjne towarzyszył również spadek firm aktywnych na polu innowacji marketingowych. W okresie 2014-2016 5,2% przedsiębiorstw przemysłowych wprowadziło innowacje marketingowe (16 miejsce w kraju). Niższy poziom wskaźnika -1,9% i przedostatnie miejsce w kraju odnotowano wśród przedsiębiorstw z sektora usług. Różnica do średniej krajowej wynosiła -4 pkt. proc. w przypadku przedsiębiorstw przemysłowych oraz -5,3 pkt. proc. w przypadku firm z sektora usług.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Działalność innowacyjna przedsiębiorstw

Wykres 16 Wartość eksportu firm z branż związanych inteligentnymi specjalizacjami oraz jego udział w eksporcie krajowym

Spośród trzech inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego najwyższą wartość eksportu odnotowano w ramach IS drewno i meblarstwo -3,2 mld zł (5,71% udziału w krajowym eksporcie, 6 miejsce w kraju). Eksport w ramach specjalizacji ekonomia wody wyniósł 307 mln zł (2,22 %, 4 miejsce w kraju), a żywności wysokiej jakości – 3,1 mld zł (3,89%, 11 miejsce) .

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centrum Analitycznego Izby Administracji Skarbowej w Warszawie

W województwie działało 98 jednostek aktywnych badawczo (wg GUS: liczba jednostek, w których wystąpiła działalność B+R w danym roku sprawozdawczym) – prawie trzy razy więcej niż w 2010 r. (34). Zidentyfikowano 11 jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych. Ponadto funkcjonowały trzy parki naukowo technologiczne oraz siedem szkół wyższych.

Najważniejsze wydarzenia 2016 roku

Marszałek Województwa w styczniu oficjalnie otworzył Port Lotniczy Olsztyn-Mazury, mający znaczący potencjał wpływu na rozwój regionu. Inwestycja była dofinansowana ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 oraz budżetu państwa.

Samorząd województwa zorganizował konsultacje z jednostkami naukowymi oraz instytucjami otoczenia biznesu w celu identyfikacji obszarów badawczych, które zaproponowano do uwzględnienia w Regionalnych Agendach Naukowo-Badawczych, na realizację których przewidziano środki w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020.

Samorząd województwa, wspólnie z samorządami miast Olsztyna i Elbląga oraz Fundacją Pro Progressio zorganizował w Gdańsku spotkanie biznesowe na temat potencjału sektora outsourcingu w Olsztynie oraz Elblągu.

W marcu 2016 r. rozpoczęła się realizacja projektu „Platforma startowa dla nowych pomysłów - Hub of Talents”, wspólna inicjatywa technoparków z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego, skierowana do osób poniżej 35 roku na wsparcie startupów związanych z realizacją innowacyjnych przedsięwzięć, finansowana w ramach poddziałania 1.1.1 PO Polska Wschodnia.

Na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim zaprezentowano raport „Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w województwie warmińsko-mazurskim”, będący rezultatem projektu, w ramach którego przeprowadzono badania dotyczące inwestycji zagranicznych. W przedsięwzięciu udział wzięły gminy oraz firmy z regionu warmińsko-mazurskiego z kapitałem zagranicznym.

W marcu odbyła się gala Diamenty Forbesa 2016, podczas której wyróżnionych zostało 8 firm z regionu, które w latach 2012-2014 uzyskały przeciętny roczny wzrost wartości na poziomie co najmniej 15 proc.

Firma theConstruct działająca w branży rozwoju wirtualnej rzeczywistości zlokalizowana przy Elbląskim Parku Technologicznym zakwalifikowała się do udziału w programie Startupbootcamp, (ogólnoświatowej sieci tzw. akceleratorów dla start-upów) zapewniającym wsparcie inwestycyjne i mentorskie, pokonując przy tym innych 340 firm zgłoszonych z 40 krajów z całego świata.

Przedsiębiorstwo biotechnologiczne Svanvid Sp. z o.o. (produkcja aktywnych i naturalnych surowców, znajdujących zastosowanie w branży farmaceutycznej oraz kosmetycznej), posiadające zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie WMSSE zostało uznane przez Komisarza ds. Badań i Rozwoju KE za drugą najbardziej innowacyjną firmę biotechnologiczną w Europie.

Odbyła się trzynasta gala „Laur Najlepszym z Najlepszych”. Nagrody w kategorii innowacje i rozwój otrzymały firmy: Kaczkan Zakład Produkcji Drzewnej, Józef Kaczkan Spółka Jawna, Diana i Aleks Kuprianow, Vermiculite Poland (branża budowlana), Studio Form Architektonicznych PANTEL mgr inż. Architekt Tomasz Lella. Diamentowy Laur, przyznawany za ponadprzeciętne osiągnięcia otrzymała firma Zortrax S.A. (drukarki 3D).

W kwietniu w OPN-T miał miejsce maraton tworzenia projektów „Startup Weekend Olsztyn”, podczas którego uczestnicy pod okiem doświadczonych mentorów weryfikowali swoje pomysły na biznes, poznawali dobre praktyki startupów oraz ideę konstruktywnego myślenia.

W Elblągu odbyła się trzecia edycja misji gospodarczej z krajów skandynawskich Otwarcie na Skandynawię, podczas której 20 przedsiębiorców ze Szwecji i Finlandii m.in. z branż inteligentnych specjalizacji miało możliwość zapoznania się z potencjałem gospodarczym regionu Warmii i Mazur.

Uczniowie Publicznego Gimnazjum im. Szarych Szeregów w Wilkasach zajęli I miejsce w światowym finale olimpiady kreatywności *Destination Imagination*, który odbył się w maju w USA.

W czerwcu w Olsztynie odbyło się spotkanie „Inwestycje w nowoczesne technologie i źródła ich finansowania”, którego celem było zwiększenie potencjału innowacyjnego firm MŚP poprzez wdrożenie rozwiązań IT/ICT lub outsourcingu usług IT/ICT.

Zarząd Województwa podpisał umowę z Miastem Elbląg na dofinansowanie projektu „Startup House - Inkubacja przedsiębiorstw w Elblągu”, realizowanego przez EPT w partnerstwie z PWSZ i oferującego usługi inkubacji dla MŚP funkcjonujących na rynku nie dłużej niż 3 lata.

Stocznia Delphia Yachts otrzymała zezwolenie na budowę centrum badawczo-rozwojowego na terenie W-MSSE, w którym prowadzone będą prace nad nowymi technologiami w produkcji jachtów. Koszt inwestycji wyniesie ponad 9 mln zł.

W Ostródzie we wrześniu odbyło się Forum Rozwoju Inwestycji Samorządowych poświęcone upowszechnieniu dobrych, innowacyjnych praktyk, realizowanych przez samorządy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego lokalnych wspólnot.

W październiku w Olsztynie podczas gali „Orły eksportu województwa warmińsko-mazurskiego” wyłoniono i nagrodzono regionalnych liderów w eksporcie. W kategorii innowacyjny produkt eksportowy nagrodzono: PIPiH Obram sp. z o.o, Zortrax SA, Expom SA, Heinz Glas Działdowo sp. z o.o.

W październiku zorganizowano spotkanie informacyjne II edycji programu Akceleracyjnego MIT Enterprise Forum Poland dla startupów technologicznych oraz naukowców planujących komercjalizację wyników prowadzonych badań.

W Ełku miała miejsce Gala Finałowa Konkursu „Twój start-up – Twoja przyszłość” organizowana przez PN-T w Ełku oraz Black Pearls Investments Sp. z o.o. Zwycięzcą został projekt Ti-Con, przedsięwzięcie z pogranicza branż druku 3D i zootechniki.

Samorząd Województwa zorganizował Galę Żagle Warmii i Mazur, podczas której nagrodzono najlepsze przedsiębiorstwa, produkty, usługi i projekty promocyjne w naszym regionie.

W listopadzie w Expo Mazury S.A. w Ostródzie odbyła się konferencja „Eko-innowacje: od pomysłu do produktu”, będąca kontynuacją dialogu pomiędzy przedsiębiorcami, przedstawicielami administracji i instytucji otoczenia biznesu oraz naukowcami na temat innowacyjnych rozwiązań.

Samorząd Województwa zorganizował w listopadzie w Warszawie wspólnie z PALiZ konferencję „Innowacyjne Warmia i Mazury. Zdrowe życie - czysty zysk” podczas której dyskutowano o potencjale gospodarczym Warmii i Mazur.

W Brukseli odbyły się Międzynarodowe Targi Wynalazczości, Badań Naukowych i Nowych Technologii BRUSSELS INNOVA 2016 na których profesor Andrzej Kukwa z UWM zaprezentował urządzenie do badania układu oddechowego za co otrzymał Złoty Medal z wyróżnieniem.

IRZiB PAN w Olsztynie oraz UWM nawiązały współpracę z Uniwersytetem Rolniczym i Medycyny Weterynaryjnej w Obihiro (Japonia). Jej celem jest prowadzenie wspólnych projektów badawczych, wymiana naukowców i studentów oraz organizowanie wspólnych szkoleń i seminariów naukowych.

Firma Zortrax S.A. z Olsztyna została laureatem Nagrody Gospodarczej Prezydenta RP w kategorii START-UP.PL. Nagroda wręczana jest dla najlepszego polskiego przedsiębiorstwa, które

istnieje na rynku nie dłużej niż 5 lat i wprowadziło w tym czasie na rynek innowację produktową lub technologiczną².

W Elblągu, w Parku Naukowo-Technologicznym miała miejsce X edycja obchodów Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości zorganizowana wspólnie ze Stowarzyszeniem Elbląg Europa, promująca przedsiębiorczość oraz wsparcie innowacyjnych pomysłów wśród młodzieży szkolnej i studentów. Park zorganizował spotkanie *Mentoring szansą na wsparcie przedsiębiorczości w Elblągu* promujące usługi monitoringowe i możliwości pomocy dla startupów w zakresie wdrożenia produktów na rynek. W EPN-T miały miejsce również zajęcia dla dzieci i młodzieży w ramach Akademii Młodego Chemika, w których uczestniczyło ponad 500 osób z regionu Elbląga, Pasłęka i Braniewa. OPN-T zorganizował seminarium pn. „Dzień otwarty sieci Enterprise Europe Network w OPN-T”, na którym dokonano prezentacji oferty w zakresie umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstw. Park współorganizował telekonferencję pn. „Efektywna komercjalizacja innowacyjnych rozwiązań technologicznych” poświęconą sposobom zwiększenia przychodów ośrodków innowacji z komercjalizacji i usług świadczonych z wykorzystaniem infrastruktury B+R.

W Parku Naukowo-Technologicznym w Ełku miało miejsce spotkanie z przedstawicielem funduszu kapitałowego Black Pearls VC na temat możliwości wsparcia finansowego firm działających w Parku. Podobne spotkanie odbyło się również w OPN-T. W lutym w Parku odbyły się zajęcia edukacyjne dla dzieci ze szkół podstawowych z programowania i robotyki bazujące na klockach Lego.

Zorganizowano seminarium „Startup – od pomysłu do biznesu – ekosystem startupowy na Warmii i Mazurach na którym odbyły się warsztaty z metody 24 kroków wprowadzenia na rynek produktu oraz prezentacja startupu z Programu Akceleracji MITEF Poland.

Ośrodek Enterprise Europe Network działający przy WMARR współorganizował 110 spotkań biznesowych z partnerami zagranicznymi w których uczestniczyło 27 przedsiębiorstw z regionu.

W 2016 r. W-MSSE zwiększyła swoją powierzchnię o ponad 350 ha co stanowi wzrost jej powierzchni o prawie 30%. Powstało 7 nowych podstref: Braniewo, Stawiguda, Orneta, Działdowo, Węgorzewo, Zalewo, Żuromin. Rozszerzono podstrefy w: Bartoszycach, Morągu, Lidzbarku Warmińskim, Ostródzie, Olsztynie, Mławie, Iławie, Ciechanowie, Nidzicy, Pisz, Biskupcu i Pomiechówku.

Przedstawiciele Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego uczestniczyli w spotkaniach mających na celu wymianę doświadczeń regionów i instytucji krajowych związanych z procesem definiowania inteligentnych specjalizacji, przedsiębiorczego odkrywania oraz monitoringiem i ewaluacją. Brano udział w pracach Regionalnego Forum Inteligentnych Specjalizacji utworzonego przy Zespole ds. europejskiej i krajowej polityki strukturalnej Konwentu Marszałków.

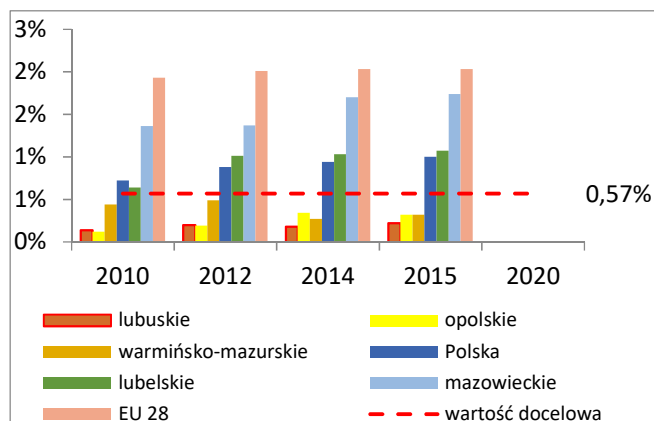
Pracownicy DPR zaangażowani byli ponadto w prace Ministerstwa Rozwoju nad ujednoliconym mechanizmem koordynacji, monitoringu i ewaluacji specjalizacji na szczeblu regionalnym i krajowym. Zorganizowano spotkanie w sprawie uspołnienia procesu przedsiębiorczego odkrywania inteligentnych specjalizacji na poziomie regionalnym i krajowym w obszarze specjalizacji ekonomia wody, w którym uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju.

² <http://archiwalnyportal.warmia.mazury.pl/rozwoj-regionu/8972-zortrax-najlepszy-start-up-w-kraju-u-marszalka>

Analiza wskaźników głównych i celów strategicznych Strategii

Wskaźniki główne

Wykres 17 Udział nakładów ogółem na działalność B+R w relacji do PKB

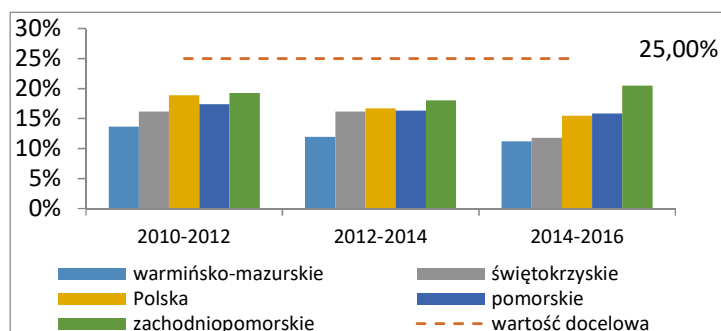

	2010	2012	2014	2015
EU 28	1,93	2,01	2,03	2,03
Polska	0,72	0,88	0,94	1,00
Mazowieckie	1,36	1,37	1,70	1,74
Lubelskie	0,64	1,01	1,03	1,07
Warmińsko-Mazurskie	0,44	0,49	0,27	0,32
Opolskie	0,12	0,19	0,34	0,32
Lubuskie	0,14	0,20	0,18	0,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL i Eurostat

Nakłady ogółem na działalność B+R wynosiły w województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r. 0,32% PKB i były niższe od krajowych (1 %) o 0,68 pkt. proc.. W porównaniu do 2010 r. wartość wskaźnika spadła o 0,12 pkt. proc. Od 2010 r. dystans pomiędzy województwem a średnią krajową wzrósł o 0,4 pkt. proc. Identyčzną wartość wskaźnika odnotowano w województwie opolskim. Liderem w Polsce było mazowieckie (1,74%). Najniższą wartość odnotowano w lubuskim (0,22%). Podobny do średniej w kraju udział nakładów ogółem na działalność B+R w relacji do PKB był w 2015 r. w województwie lubelskim (1,07%). Odległość do wartości docelowej (0,57) wzrosła i wynosiła w 2015 r. 0,25 pkt. proc.

Wykres 18 Odsetek przedsiębiorstw, które wdrożyły innowacje (marketingowe, procesowe lub organizacyjne)

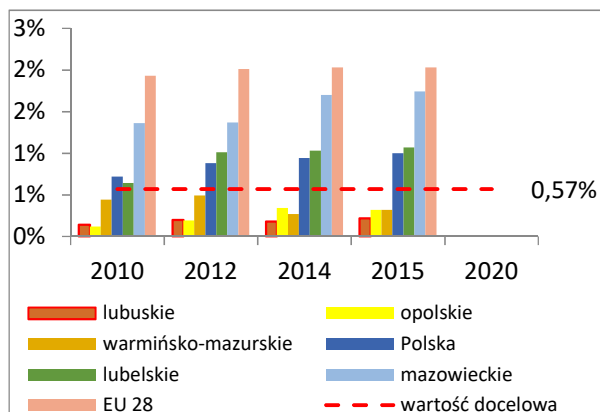

	2010-2012	2012-2014	2014-2016
mazowieckie	20,7	19,95	23,05
Polska	18,87	16,69	16,37
podlaskie	18,65	15,58	16,75
świętokrzyskie	16,15	16,12	12,40
warmińsko-mazurskie	13,65	11,92	9,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS Działalność innowacyjna przedsiębiorstw

W latach 2014-2016 województwo warmińsko-mazurskie charakteryzowało się najniższym w kraju odsetkiem przedsiębiorstw, które wdrożyły innowacje (marketingowe, procesowe lub organizacyjne) – 9,15%. Wartość wskaźnika spadła w odniesieniu do okresu 2013-2015 o 2,05 pkt. proc. Wartość wskaźnika odnotowana w województwie świętokrzyskim (12,4%) była najbardziej zbliżona do warmińsko-mazurskiego. W Polsce odsetek przedsiębiorstw, które wdrożyły innowacje wynosił 16,37% (wzrost o 0,9 pkt. proc. w relacji do okresu 2013-2015). Podobne wartości (16,75%) odnotowano w podlaskim. Liderem było mazowieckie (23,05%). Odległość do wartości docelowej (25%) wzrosła i wynosiła 15,85 pkt. proc.

Wykres 19 Absolwenci szkół policealnych i wyższych na 1000 mieszkańców

	2010	2012	2014	2015	2016
Polska	14,43	14,85	13,21	12,31	11,47
Małopolskie	16,62	18,69	17,64	16,96	16,27
Wielkopolskie	15,60	14,90	13,30	12,81	11,61
Warmińsko-Mazurskie	12,04	12,87	10,08	9,11	8,18
Zachodnio pomorskie	13,21	12,15	10,28	9,46	8,68
Lubuskie	9,04	8,49	6,82	6,17	5,55

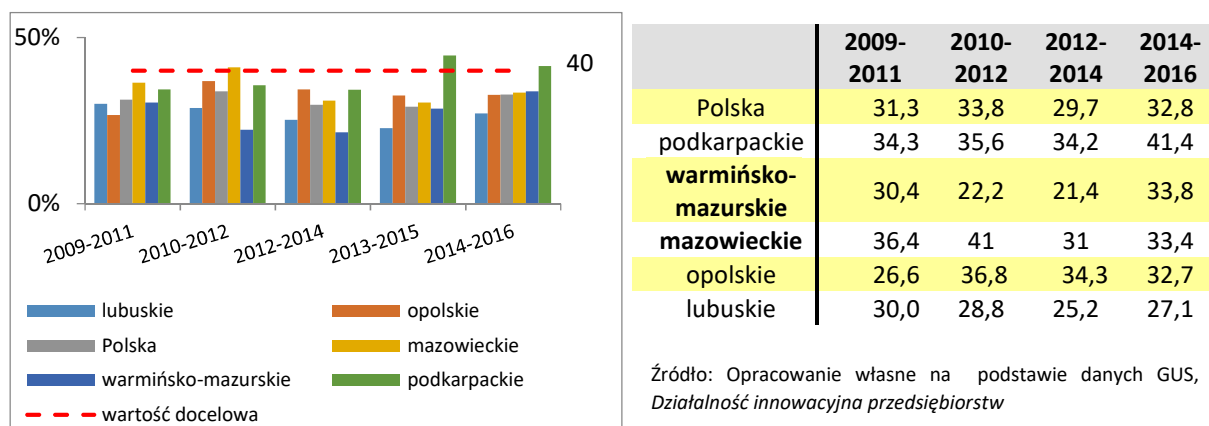
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W latach 2010-2012 liczba absolwentów szkół policealnych i wyższych na 1000 mieszkańców wzrastała natomiast od 2012 zaczęła spadać i w 2016 roku wyniosła 8,18 os. (15 miejsce w kraju). Od 2013 r. w całej Polsce obserwuje się spadek wartości wskaźnika spowodowany zmianami demograficznymi. W 2016 r. podobną ilość absolwentów szkół policealnych i wyższych na 1000 mieszkańców do zarejestrowanej na Warmii i Mazurach odnotowano w województwie zachodniopomorskim – 8,68 osoby, zbliżoną do średniej krajowej (11,47) – w wielkopolskim (11,61 osoby), a najniższą w Polsce – w lubuskim (5,55 osób). Odległość od wartości docelowej wynosiła - 1,12 osoby.

Wskaźniki celów strategicznych

Cel strategiczny 1: Budowa silnego kapitału społecznego i kultury innowacji

Wykres 20 Przedsiębiorstwa przemysłowe, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie

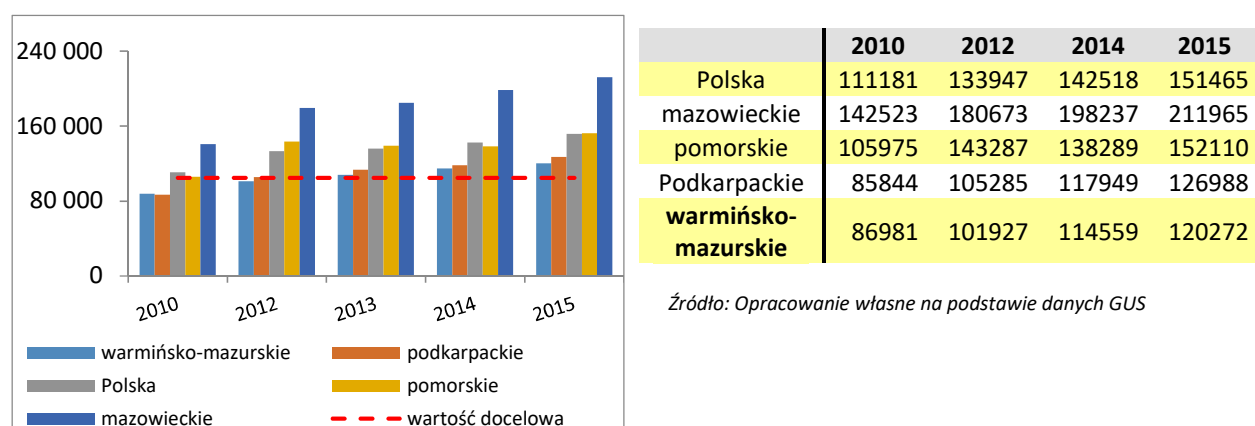

W okresie 2014-2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim nastąpił znaczny wzrost odsetka przedsiębiorstw przemysłowych, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie (+5,2 pkt. proc do wartości 33,8%) w relacji do okresu 2013-2015 oraz awans regionu z dziewiątej na czwartą lokatę w kraju.

Podobną do Warmii i Mazur wartość wskaźnika posiadało województwo mazowieckie (33,4%). Zbliżony do średniej krajowej poziom wskaźnika (32,8%) odnotowano w województwie opolskim (32,7 %). Liderem wśród 16 województw było podkarpackie, w którym wartość wskaźnika wynosiła 41,4%. Najniższą w Polsce wartość zanotowano w lubuskim 27,1%. Dystans do wartości docelowej wynoszącej 40% znacznie zmalał i wyniósł 6,2 pkt. proc.

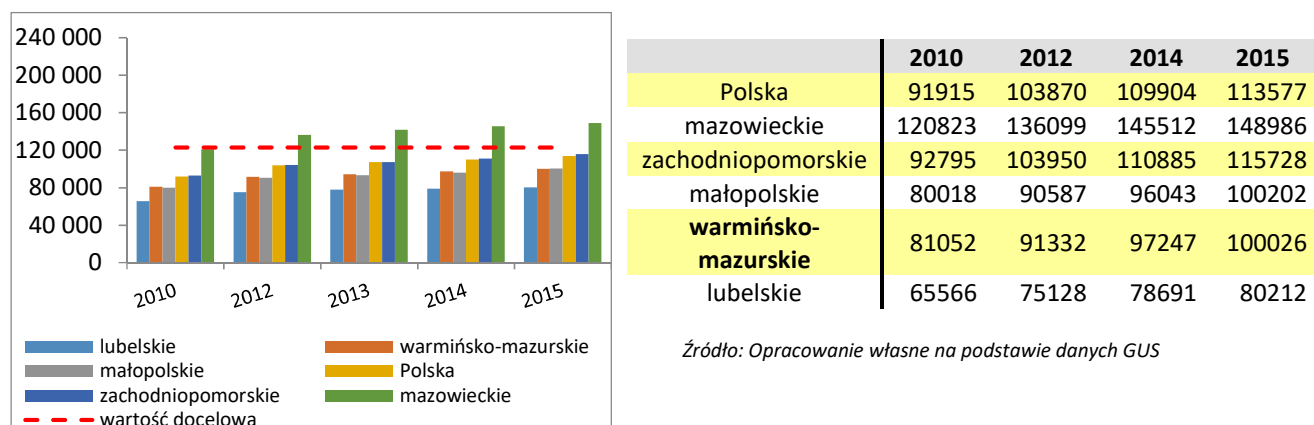
Cel Strategiczny 2: Transformacja gospodarki w kierunku specjalistycznych produktów i usług opartych na wiedzy

Wykres 21 Wartość dodana brutto na 1 pracującego w przemyśle

Województwo warmińsko-mazurskie negatywnie wyróżnia się na tle kraju pod względem wartości dodanej brutto na 1 pracującego w przemyśle, która w 2015 r. wyniosła 120,3 tys. zł. W latach 2010-2015 wartość bezwzględna wskaźnika w regionie wzrosła o 38,3%, natomiast w kraju wzrost wyniósł 36,2%. Podobną wartość do średniej krajowej (151,5 tys. zł) zanotowano w województwie pomorskim – 152,1 tys. zł. Liderem było województwo mazowieckie osiągając wynik 211, 2 tys. zł na 1 pracującego w przemyśle. Najbardziej zbliżone wartości do warmińsko-mazurskiego osiągnęło województwo podkarpackie (127 tys. zł.) Różnica pomiędzy wartością bazową a docelową (104,9 tys. zł) wynosi +15,4 tys. zł.

Wykres 22 Wartość dodana brutto na 1 pracującego ogółem

W latach 2010-2015 wartość dodana brutto na 1 pracującego wzrosła w województwie warmińsko-mazurskim o 23,4 % i wynosiła w 2015 r. 100026 zł (12 miejsce w kraju). Wzrost średniej krajowej w analizowanym okresie wynosił 23,6%. Najbardziej zbliżone wartości do warmińsko-mazurskiego osiągnęło województwo małopolskie (100202 zł), a do Polski zachodniopomorskie (115728 zł). Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwie mazowieckim (148986 zł), a najniższą w lubelskim (80212 zł). Odległość do wartości docelowej, ustalonej na poziomie 122,9 tys. zł wynosiła 22,9 tys. zł.

Cel strategiczny 3: Usprawnienie instytucjonalnego systemu innowacji

-brak wskaźników realizujących cel

Cel strategiczny 4: Rozwój kreatywnego kapitału ludzkiego

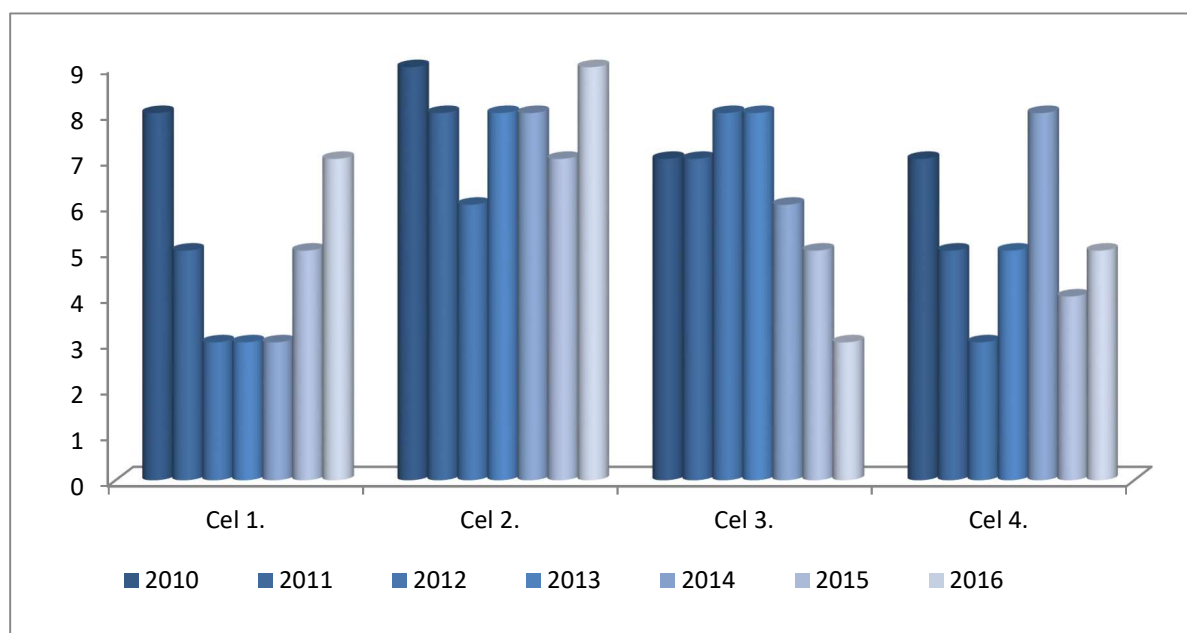
Zdobywanie nowych kwalifikacji lub umiejętności (% odpowiedzi na pytanie w „Diagnozie Społecznej”)

Brak dostępnych danych za rok 2016 (Raport „Diagnoza Społeczna” publikowany jest co dwa lata) – raport z danymi za rok 2016 dostępny będzie w roku 2019.

Synteza realizacji Celów Strategicznych Strategii

Metodologia monitorowania Strategii polega na identyfikacji działań strategicznych realizowanych za pośrednictwem projektów i inicjatyw. Należy mieć na uwadze, iż wartości niektórych wskaźników (a w szczególności ich sumy na poziomie celów strategicznych i całego dokumentu) są szacunkowe, co wynika z braku możliwości pozyskania wszystkich danych na temat działań podejmowanych w województwie warmińsko-mazurskim, wpisujących się w RSI.

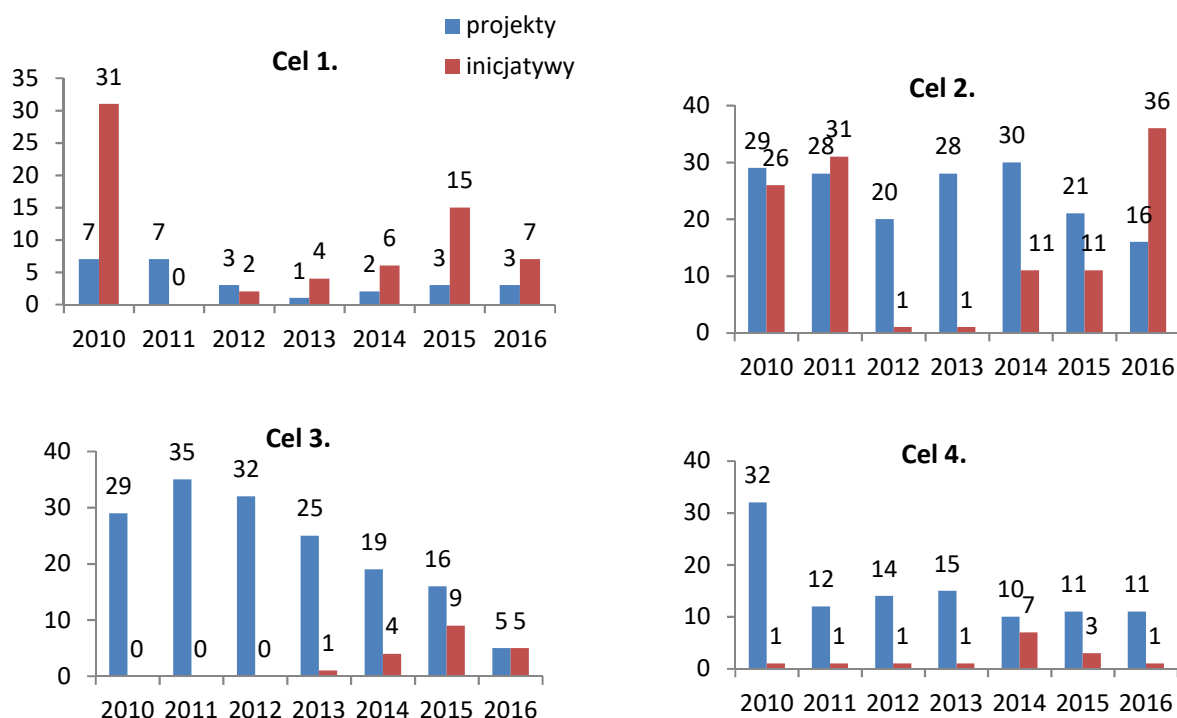
Wykres 23 Liczba zidentyfikowanych działań w Celach Strategicznych Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Podczas monitoringu realizacji RSI w 2016 r. zidentyfikowano 35 projektów i 49 inicjatyw w ramach 24 działań (o 3 działania i 11 inicjatyw więcej oraz o 16 projektów mniej niż 2015 r.). Najwięcej działań, tj. 9 realizowało Cel Strategiczny 2 *Transformacja gospodarki w kierunku specjalistycznych produktów i usług opartych na wiedzy*, a najmniej cel 3 *Usprawnienie instytucjonalnego systemu innowacji* (3). W ramach celu strategicznego 1 *Budowanie silnego kapitału społecznego i kultury innowacji* zidentyfikowano 7 działań, w ramach celu strategicznego 4 *Rozwój kreatywnego kapitału ludzkiego* - 5. Najwięcej projektów (16) i inicjatyw (36) realizowało cel 2.

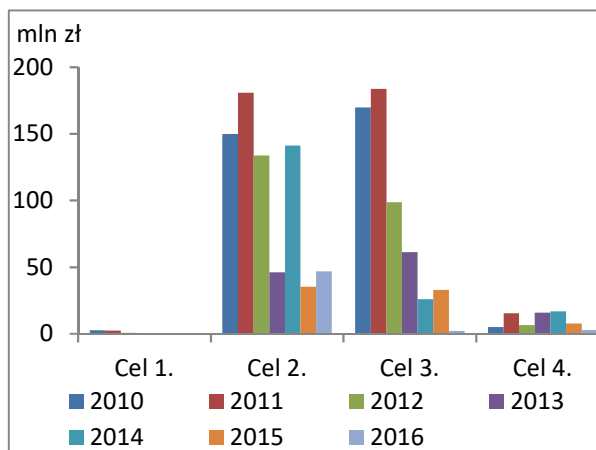
Wykres 24 Liczba zidentyfikowanych projektów i inicjatyw w Celach Strategicznych Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 25 Wielkość wydatków poniesionych na realizację Strategii w podziale na Cele Strategiczne (w mln zł)

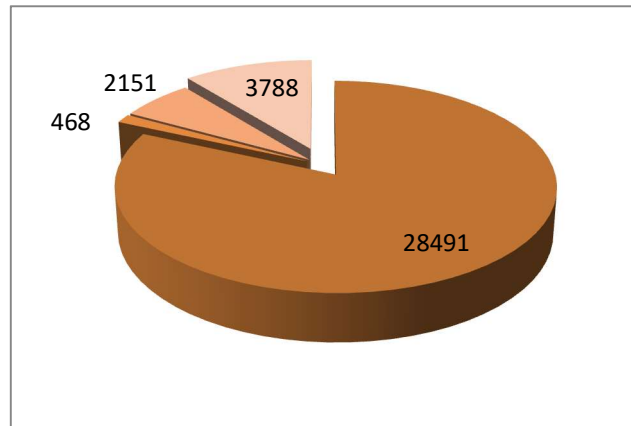
W 2016 r. suma wydatków poniesionych na realizację zidentyfikowanych w procesie monitorowania projektów i inicjatyw wpisujących się w Regionalną Strategię Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego wynosiła 52 mln zł. Było to o 32% mniej niż w 2015 r. oraz ponad pięć razy mniej niż w 2010 r. Prawie 90% środków w 2016 r. przeznaczonych na realizację RSI zostało wydatkowane w celu strategicznym 2 (46,8 mln zł). W ramach celu strategicznego 1 wydatkowano 120 tys. zł natomiast do realizacji celów strategicznych 3 i 4 przyczyniły się środki o wartości 2,2 i 2,9 mln zł. Projekty i inicjatywy realizowane były przez samorząd województwa i jego jednostki organizacyjne, samorządy gmin i powiatów, a także administrację rządową, uczelnie, organizacje pozarządowe, podmioty ze sfery edukacji, przedsiębiorców, instytucje otoczenia biznesu i inne. Źródłem finansowania działań były środki publiczne krajowe (budżet państwa, samorządu województwa, gmin i powiatów, i inne), środki publiczne zagraniczne (głównie Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny) oraz prywatne.

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 26 Liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach w podziale na Cele Strategiczne

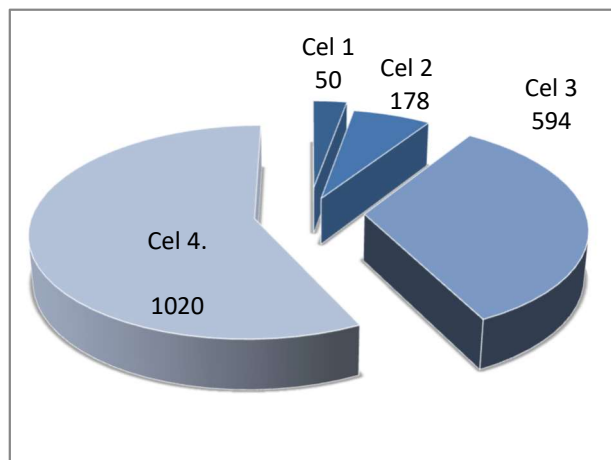
łącznie w 2016 r. w projektach i/lub inicjatywach uczestniczyło 34898 osób. Najwięcej osób biorących udział w przedsięwzięciach odnotowano w celu strategicznym 1 - 28491, co związane było z realizacją inicjatywy Kuratorium Oświaty w Olsztynie polegającej na zorganizowaniu konkursów przedmiotowych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 27 Liczba osób przeszkolonych w projektach i/lub inicjatywach w podziale na Cele Strategiczne

W 2016 r. w ramach zidentyfikowanych projektów i inicjatyw jako wpisujące się w cele RSI przeszkolono 1779 osób, najwięcej w ramach Celu Strategicznego 4 (1020). Wśród wszystkich projektów i inicjatyw zidentyfikowano 13 projektów lub inicjatyw dotyczących wzrostu kwalifikacji zawodowych 20 na rzecz branży mieszkańców regionu, turystycznej, 15 na rzecz przemysłu spożywczego, 6 wsparcia instrumentów finansowych na rzecz innowacji, 1 na rzecz ICT.

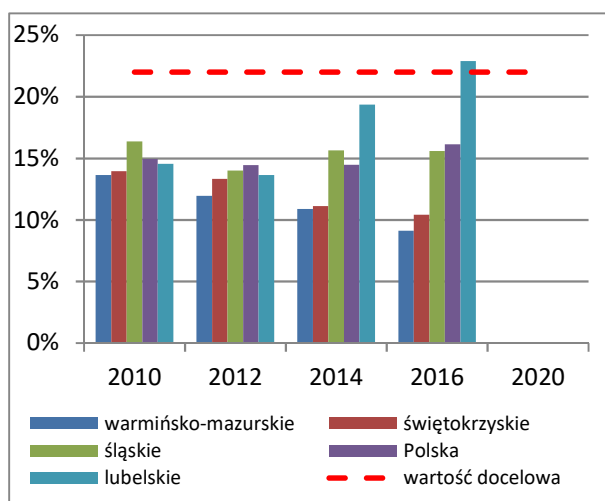

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja celów operacyjnych

Cel 1.1. Promowanie postaw innowacyjnych wśród kadry zarządzającej i pracowników przedsiębiorstw, samorządów, instytucji wsparcia oraz wśród społeczeństwa

Wykres 28 Przedsiębiorstwa innowacyjne w zakresie innowacji produktowych i procesowych jako % przedsiębiorstw ogółem

	2010	2012	2014	2016
Polska	14,95	14,45	14,47	16,13
lubelskie	14,56	13,65	19,36	22,90
śląskie	16,37	14,00	15,65	15,60
świętokrzyskie	13,96	13,32	11,12	10,42
warmińsko-mazurskie	13,65	11,95	10,88	9,12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Działalność innowacyjna przedsiębiorstw

Województwo zajęło ostatnią lokatę w kraju pod względem udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w zakresie innowacji produktowych i procesowych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw (9,12%). Liderem w roku 2016 było województwo lubelskie (22,9%). Przedostatnią pozycję w zestawieniu zajęło województwo świętokrzyskie (10,42%). Wartość zbliżoną do średniej krajowej (16,13%) osiągnęło śląskie (15,6%). Różnica do wartości docelowej określonej na poziomie 22% wzrosła i wynosiła 12,88 pkt. proc.

Realizacja celu

Cel operacyjny 1.1 był realizowany przez 3 Działania w ramach których zidentyfikowano 2 projekty i 4 inicjatywy. Łącznie poniesione wydatki wynosiły 47,4 tys. zł W działaniach udział wzięło blisko 28,4 tys. osób.

Nazwa wskaźnika	jm	Ilość
liczba projektów	szt.	2
liczba inicjatyw	szt.	4
poniesione koszty	zł	47 381
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz wzrostu kwalifikacji zawodowych mieszkańców regionu	szt.	2
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - IOB (w tym administracja)	szt.	2
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy nauka - IOB (w tym administracja)	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka - IOB (w tym administracja)	szt.	1

liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	os.	28 375
liczba przedsiębiorców objętych projektami i/lub inicjatywami	os.	6
liczba osób przeszkolonych	os.	50
liczba nauczycieli przeszkolonych	os.	0
liczba organizacji uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach (poza Państwa organizacją)	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy z partnerem zagranicznym	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy co najmniej dwóch instytucji otoczenia biznesu	szt.	1

Pobudzanie kreatywności wśród dzieci i młodzieży

W roku szkolnym 2016/2017 Kuratorium Oświaty w Olsztynie zorganizowało konkursy przedmiotowe dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, w których udział wzięło 24 427 uczniów. Do etapów wojewódzkich zakwalifikowało się 1347 osób (398 ze szkół podstawowych, 949 z gimnazjów). Tytuł laureata otrzymało 567 uczniów (159 ze szkół podstawowych oraz 408 z gimnazjów).

Olsztyński Park Naukowo-Technologiczny kontynuował inicjatywę organizacji spotkań dla uczniów szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz studentów służących rozbudzeniu wśród młodych ludzi zainteresowania innowacyjną przedsiębiorczością i tworzeniem firm typu startup. W 2016 r. zorganizowano 13 spotkań, w których udział wzięły 453 osoby. Park kontynuował również organizację cyklicznych zajęć dla dzieci i młodzieży, ukierunkowanych na rozwój kreatywności, zdolności, przedsiębiorczości oraz zainteresowań naukami ścisłymi i budowaniem postaw proinnowacyjnych. W organizowanych w 2016 r. wydarzeniach udział wzięło ok. 2400 osób.

Cztery etckie gimnazja oraz Zespół Szkół Sportowych prowadziły szkolny system doradztwa zawodowego, z którego skorzystało ponad tysiąc uczniów.

Pobudzanie postaw innowacyjnych wśród przedsiębiorców

OPN-T zorganizował II edycję konkursu pn. „NOWA NATURA BIZNESU - innowacyjność narzędziem internacjonalizacji” adresowanego do wszystkich przedsiębiorstw Parku. Wybrano najbardziej innowacyjny produkt i usługę wprowadzone na rynek. Zwycięskie firmy otrzymały refundację wydatków poniesionych w związku z udziałem przedsiębiorstwa w zagranicznym wydarzeniu branżowym w 2016 r. Konkurs zorganizowano w 2 kategoriach: przedsiębiorstwo inkubowane i przedsiębiorstwo dojrzałe. W 2016 r. wydatkowano 14 tys. zł.

Promowanie postaw innowacyjnych wśród społeczeństwa

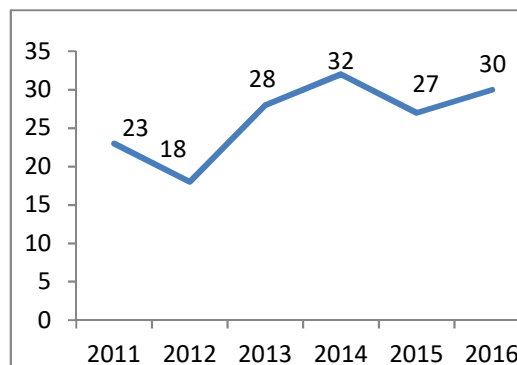
Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych zorganizowało konferencję nt. innowacji społecznych. W wydarzeniu uczestniczyło kilkudziesięciu przedstawicieli organizacji pozarządowych, władz samorządowych, ośrodków pomocy społecznej oraz podmiotów reintegracji społecznej.

Cel 1.2 Pobudzanie lokalnych inicjatyw na rzecz innowacji

Wskaźniki realizacji celu:

Wykres 29 Liczba podmiotów, które realizowały projekty w zakresie i o charakterze innowacyjnym

W 2016 r. 30 podmiotów z województwa warmińsko-mazurskiego realizowało projekty w zakresie i o charakterze innowacyjnym. W porównaniu z rokiem 2015 wartość wskaźnika wzrosła o 5 podmiotów. Niniejszy wskaźnik ma charakter obserwacyjny. Zrezygnowano z określania jego wartości docelowej.

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja celu

Cel 1.2 realizowany był poprzez 1 działanie, w ramach którego zidentyfikowano 1 inicjatywę, w której uczestniczyły 4 organizacje.

Nazwa wskaźnika	jm	Ilość
liczba projektów	szt.	0
liczba inicjatyw	szt.	1
poniesione koszty	zł	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - IOB (w tym administracja)	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy nauka - IOB (w tym administracja)	szt.	1
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka - IOB (w tym administracja)	szt.	0
liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	os	0
liczba osób przeszkolonych	os	0
liczba wolontariuszy biorących udział w projektach i/lub inicjatywach	os	0
liczba wspartych organizacyjnie/finansowo projektów i/lub inicjatyw podjętych przez partnerów	szt.	0
liczba wspartych organizacyjnie/finansowo inwestycji podjętych przez partnerów	szt.	0
liczba organizacji uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach (poza Państwa organizacją)	szt.	4
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy co najmniej dwóch instytucji otoczenia biznesu	szt.	1

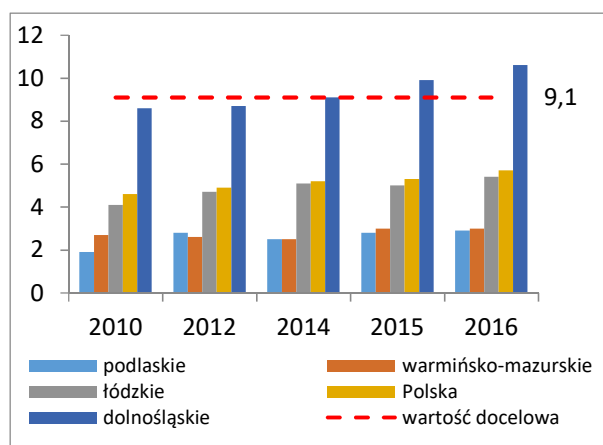
Budowa partnerstwa na rzecz powstania ekosystemu startupowego

Pracownicy WMARR brali udział w pracach nieformalnej grupy złożonej z pracowników CiITT, OPN-T, Urzędu Miasta Olsztyna i członków stowarzyszenia Olcamp, ukierunkowanej na przygotowanie platformy organizacyjnej dla środowiska start-up.

Cel 1.3. Promocja współpracy wśród wszystkich uczestników regionalnego systemu Innowacji

Wskaźniki realizacji celu

Wykres 30 Zatrudnienie w sektorach przemysłu średnio-wysokiej i wysokiej techniki jako % zatrudnionych

	2010	2012	2014	2015	2016
Polska	4,6	4,9	5,2	5,3	5,7
dolnośląskie	8,6	8,7	9,1	9,9	10,6
łódzkie	4,1	4,7	5,1	5,0	5,4
warmińsko-mazurskie	2,7	2,6	2,5	3,0	3,0
podlaskie	1,9	2,8	2,5	2,8	2,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat

Zatrudnienie w sektorach przemysłu średnio-wysokiej i wysokiej techniki jako % zatrudnionych ustabilizował się w województwie warmińsko-mazurskim na poziomie 3% (15 miejsce w kraju, podobnie jak w 2015 r.). Od 2010 r. wartość wskaźnika wzrosła o zaledwie 0,3 pkt. proc. Porównywalne wartości odnotowano w regionie podlaskim (2,9%). Liderem w 2016 r. było dolnośląskie (10,6%), do którego stosowany jest benchmarking. Średnia wartość zatrudnienia w sektorach przemysłu średnio-wysokiej i wysokiej techniki dla Polski wynosiła 5,7%. Należy zauważyć, że średnia dla Polski wykazuje tendencję rosnącą od 2010 r. Przybliżone wartości notowano w województwie łódzkim (5,2%). Różnica do wartości docelowej jest równa 6,1 pkt. proc.

Realizacja celu

W ramach celu 1.3 zidentyfikowano 2 Działanie w których realizowano jeden projekt i jedną inicjatywę. Wydatkowano 49 tys. zł.

Nazwa wskaźnika	jm	Ilość
liczba projektów	szt.	1
liczba inicjatyw	szt.	1
poniesione koszty	zł	49 000
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz tworzenia i rozwoju klastrów	szt.	1
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - IOB (w tym administracja)	szt.	1
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy nauka - IOB (w tym administracja)	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka - IOB (w tym administracja)	szt.	0
liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	os.	26
liczba wspartych organizacyjnie/finansowo projektów i/lub inicjatyw podjętych przez partnerów	szt.	0

liczba organizacji uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach (poza Państwa organizacją)	szt.	2
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy z partnerem zagranicznym	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy co najmniej dwóch instytucji otoczenia biznesu	szt.	1

Budowanie współpracy ponadregionalnej

Zarząd Województwa 6 kwietnia 2016 r. podpisał porozumienie o współpracy z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju obejmujące m.in. współpracę w obszarze promowania najbardziej istotnych kierunków regionalnej polityki badawczej, szczególnie w obszarach wpisujących się w inteligentne specjalizacje i współpracę przy określaniu strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych uznanych za priorytetowe dla rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

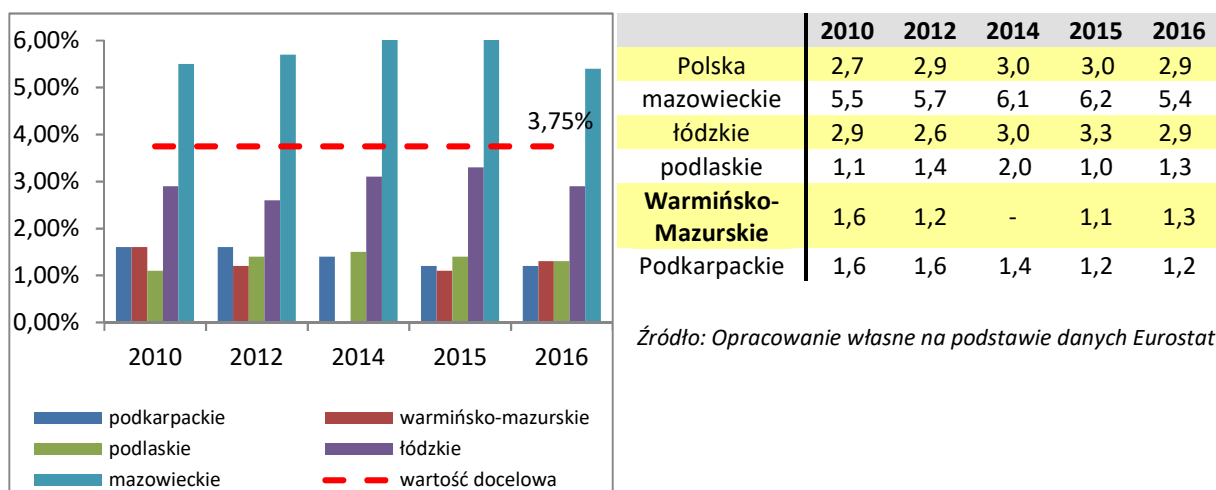
Budowa współpracy w zakresie innowacji w produkcji rolniczej

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie realizował projekt *Budowanie partnerstwa w zakresie innowacyjnych rozwiązań efektywnego wykorzystania energii w produkcji rolniczej*, którego celem było podniesienie wiedzy uczestników na temat zasad funkcjonowania sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, tworzenia sieci kontaktów pomiędzy rolnikami, podmiotami doradczymi, jednostkami naukowymi, przedsiębiorcami oraz innymi podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie a także dalsze wdrożenie w tematykę grup operacyjnych rolników chcących podnieść efektywność energetyczną swoich gospodarstw. Wydatkowano 49 tys. zł.

Cel 1.4. Budowanie kapitału społecznego w procesie tworzenia i wdrażania RSI oraz promocja tego procesu jako dobrej praktyki współdziałania na rzecz innowacji w regionie

Wskaźniki realizacji celu:

Wykres 31 Zatrudnienie w sektorach wiedzochłonnych jako % zatrudnionych

W 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim zaledwie 1,3% ogółu zatrudnionych pracowało w sektorach wiedzochłonnych (15 miejsce w kraju). W porównaniu do 2015 r. wartość wskaźnika nieznacznie wzrosła (0,2 pkt. proc, awans o 1 pozycję w kraju). W 2016 r. taką samą jak w warmińsko-mazurskim wartość zaobserwowano w podlaskim. Najwyższą wartość wskaźnika zanotowano

w mazowieckim – 5,4%. Zatrudnienie w sektorach wiedzochłonnych w Polsce wynosiło 2,9% (podobnie jak w łódzkim). Najslabiej na tle kraju prezentuje się województwo podkarpackie - 1,2%. Odległość do wartości docelowej wynosiła 2,45 i powiększyła się w relacji do 2010 r. o 0,3 pkt proc.

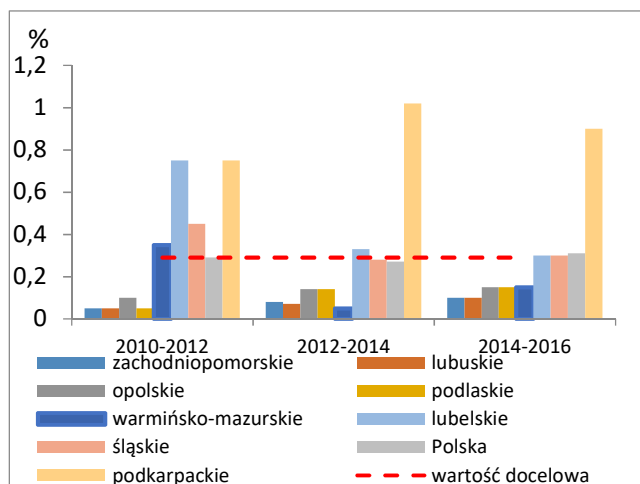
Realizacja celu

W 2016 r. nie zidentyfikowano działań wpisujących się w realizację celu 1.4.

Cel 1.5 Tworzenie wizerunku Warmii i Mazur jako regionu otwartego na innowacje

Wskaźniki realizacji celu:

Wykres 32 Wydatki na innowacje związane z pracami B+R jako udział w przychodach ze sprzedaży ogółem

	2010-2012	2012-2014	2014-2016
Polska	0,29	0,27	0,31
Podkarpackie	0,75	1,02	0,90
Śląskie	0,45	0,28	0,30
Lubelskie	0,75	0,33	0,30
Warmińsko-mazurskie	0,10	0,05	0,15
Podlaskie	0,05	0,14	0,15
Opolskie	0,10	0,14	0,15
Lubuskie	0,05	0,07	0,10
Zachodniopomorskie	0,05	0,08	0,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2014-2016 r. wydatki na innowacje związane z pracami B+R w warmińsko-mazurskich przedsiębiorstwach stanowiły 0,15% przychodów ze sprzedaży ogółem. Identyczną wartość wskaźnika odnotowano w województwach: podlaskim i opolskim. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwie podkarpackim 0,9%. Najmniej korzystnie w zestawieniu wypadły województwa lubuskie i zachodniopomorskie 0,1%. Średnia wartość dla Polski wynosiła 0,31%, do której najbardziej przybliżone wartości zanotowano w regionach: śląskim i lubelskim 0,3%. Odległość do wartości docelowej (0,29%) wynosiła 0,14 pkt. proc.

Realizacja celu

Cel 1.5 realizowany był poprzez jedną inicjatywę, w której uczestniczyło 90 osób. Poniesiono koszty w wysokości 20 tys. zł.

Nazwa wskaźnika	jm	Ilość
liczba projektów	szt.	0
liczba inicjatyw	szt.	1
poniesione koszty	zł	20 000
liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	os.	90
liczba wspartych organizacyjnie/finansowo projektów i/lub inicjatyw podjętych przez partnerów	szt.	0
liczba organizacji uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach (poza Państwa organizacją)	szt.	1
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy z partnerem zagranicznym	szt.	0

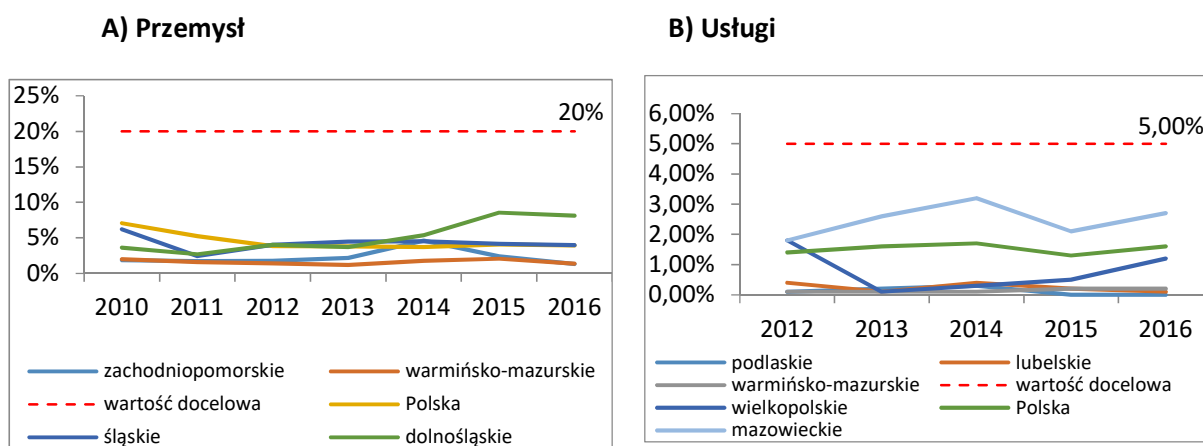
Tworzenie wizerunku regionu jako otwartego na innowacje poprzez organizowanie konferencji i spotkań informacyjnych

Działanie realizowane przez inicjatywę Samorządu Województwa polegającą na zorganizowaniu konferencji prezentującej region Warmii i Mazur jako miejsce funkcjonowania innowacyjnych firm, służącej promocji potencjału inwestycyjnego i oferty skierowanej do firm z kraju i zagranicy. Wydatkowano 20 tys. zł.

Cel 2.1. Budowanie innowacyjnej specjalizacji regionalnej

Wskaźniki realizacji celu:

Wykres 33 Sprzedaż nowych lub zmodernizowanych wyrobów dla rynku w % sprzedaży przedsiębiorstw ogółem

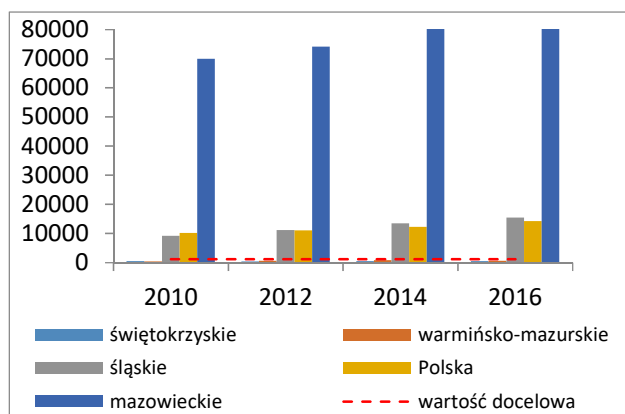
Przemysł	2010	2015	2016
Polska	7,08	4,05	3,95
Dolnośląskie	3,60	8,56	8,11
Śląskie	6,22	4,17	4,00
Warmińsko-Mazurskie	2,01	2,06	1,35
Zachodniopomorskie	1,86	2,41	1,31

Usługi	2012	2015	2016
Polska	1,4	1,3	1,6
Mazowieckie	1,8	2,1	2,7
Wielkopolskie	1,8	0,5	1,2
Warmińsko-Mazurskie	0,1	0,2	0,2
Lubelskie	0,4	0,2	0,1
Podlaskie	0,1	0,0	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Działalność innowacyjna przedsiębiorstw

- A) W 2016 r. w województwie warmińsko-mazurskim nowe lub zmodernizowane wyroby stanowiły 1,35% sprzedaży ogółem przedsiębiorstw sektora przemysłowego (15 miejsce w kraju). W relacji do roku poprzedniego zanotowano znaczne zmniejszenie wartości wskaźnika- 35%. Województwem o najwyższej wartości wskaźnika było dolnośląskie 8,11%. Najbardziej zbliżoną do Warmii i Mazur wartość wskaźnika odnotowano w województwie zachodniopomorskim (1,31 %). Województwo śląskie z wartością 4% było w 2016r. najbliższej średniej krajowej, która wynosiła 3,95%. Różnica do wartości docelowej określonej na poziomie 20% w 2016 r. wynosiła 18,65 pkt. proc.
- B) W sektorze przemysłowym sprzedaż nowych lub zmodernizowanych wyrobów dla rynku stanowi niższy udział, tj. 0,2% (13 miejsce w kraju). Zbliżony wynik w 2016 r. osiągnęło lubelskie (0,1%). Najkorzystniej w zestawieniu wypadło województwo mazowieckie z wartością 2,7%. Sprzedaż nowych lub zmodernizowanych wyrobów dla rynku w % sprzedaży przedsiębiorstw ogółem przeciętnie w Polsce wynosiła 1,6% (zbliżony wynik osiągnął region wielkopolski – 1,2%). Odległość do wartości docelowej (5%) wynosiła 4,8 pkt. proc.

Wykres 34 Pracujący w sektorze ICT

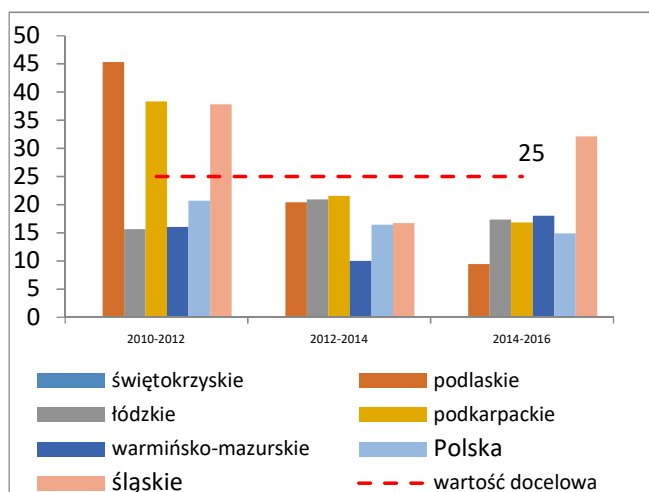

	2010	2014	2016
Polska	10120	12272	14210
Mazowieckie	69978	80153	95120
Śląskie	9179	13435	15452
Warmińsko-mazurskie	389	839	545
Świętokrzyskie	445	454	498

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ilość pracujących w sektorze ICT w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących 10 i więcej osób w 2016 r. spadła w odniesieniu do 2015 r. o ponad połowę i wyniosła 545 osób (15 miejsce w kraju, spadek o 2 pozycje). Wynik najbardziej zbliżony do województwa warmińsko-mazurskiego a zarazem najniższy w kraju osiągnął region świętokrzyski (498 osób). Krajowym liderem było województwo mazowieckie, osiągając poziom zatrudnienia 95,1 tys. osób. Wartość zbliżoną do średniej dla Polski 14,2 tys. osób osiągało województwo śląskie -15,5 tys. osób. Różnica pomiędzy wartością woj. warmińsko-mazurskiego do wartości docelowej określonej na poziomie 1167 wynosiła 622 osoby.

Wykres 35 Liczba przedsiębiorstw innowacyjnych w branży meblarskiej

	2010-2012	2012-2014	2014-2016
Polska	20,68	16,4	14,9
śląskie	37,8	16,7	32,1
Warmińsko-mazurskie	16	10	18
Podkarpackie	38,3	21,52	16,8
łódzkie	17,3	20,88	15,6
Podlaskie	45,3	20,4	9,4
Świętokrzyskie	0	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2014-2016 w województwie warmińsko-mazurskim w branży meblarskiej przedsiębiorstwa innowacyjne stanowiły 18% firm o liczbie pracujących 10 i więcej osób. W odniesieniu do okresu 2013-2015 wartość wskaźnika spadła o 8 pkt. proc. a region stracił pozycję lidera (obecnie 5 miejsce w kraju). Województwo podkarpackie (16,8%) osiągnęło wartość wskaźnika najbardziej zbliżoną do warmińsko-mazurskiego. Średnia krajowa wskaźnika wyniosła w badanym okresie 14,9%. Zbliżoną do niej wartość posiadało łódzkie (15,6%). Liderem w zestawieniu był region śląski (32,1%). W regionie świętokrzyskim nie odnotowano zjawiska. Odległość do wartości docelowej wynosi 6 pkt. proc.

Realizacja celu

Cel operacyjny 2.1 realizowany był w roku 2016 w ramach sześciu działań, które objęły łącznie 11 projektów i 32 inicjatywy, o wartości 3,5 mln zł.

Nazwa wskaźnika	jm	Ilość
liczba projektów	szt.	11
liczba inicjatyw	szt.	32
poniesione koszty	zł	3 459 960
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz przedsiębiorców	szt.	21
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz tworzenia i rozwoju klastrów	szt.	1
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz rozwoju turystyki	szt.	20
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz rozwoju sektora ICT	szt.	1
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz rozwoju sektora meblarskiego	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz rozwoju sektora spożywczego	szt.	15
liczba projektów i/lub inicjatyw promocyjnych na rzecz konkretnych produktów turystycznych	szt.	19
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz wzrostu produkcji i wykorzystania energii odnawialnej	szt.	0
liczba staży i praktyk odbytych w ramach projektów i/lub inicjatyw	szt.	0
liczba rolników uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	os	0
liczba osób przeszkolonych	os	22
liczba produktów żywnościowych objętych systemem promocji	szt.	0

Rozwój inteligentnych specjalizacji - jakość produktów i usług

Samorząd województwa kontynuował ideę organizacji konferencji *Kształtowanie oferty turystycznej regionu Warmii i Mazur*, mającej na celu integrację przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, organizacji samorządowych, instytucji otoczenia biznesu, branży turystycznej. Wydatkowano 23,5 tys. zł.

Realizowano działania promujące produkty SPA oraz oferty turystyki rodzinnej. Ich celem było m.in. wydłużenie sezonu turystycznego. Koszty obu inicjatyw wyniosły odpowiednio: 36,2 tys. zł i 65,4 tys. zł.

Promowano Szlak Frontu Wschodniego I Wojny Światowej poprzez organizację stoiska promocyjnego na imprezie plenerowej związanej z wydarzeniami z czasów I Wojny Światowej. Dokonano znakowania obiektów turystycznych oraz aktualizacji informacji na temat szlaku na Portalu Turystycznym Warmii i Mazur.

Samorząd Województwa zorganizował konferencję skierowaną do firm z branży IT/ICT dla przedsiębiorców poszukujących nowoczesnych rozwiązań w branży i źródeł ich finansowania. W konferencji uczestniczyło 60 przedsiębiorstw. Wydatkowano 5 tys. zł.

Zorganizowano również konferencję dla producentów rolnych prowadzących gospodarstwa w systemie rolnictwa ekologicznego oraz instytucji działających na rzecz rolnictwa ekologicznego celem upowszechnienia wiedzy nt. ekologicznych metod produkcji rolnej oraz zachęcania rolników do przetwórstwa ekologicznego w regionie. Wydatkowano 27 tys. zł.

Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie uczestniczył w przedsięwzięciu *Traditional Food Network to improve the transfer of knowledge for innovation* (TRAFOON) polegającym na stworzeniu sieci współpracy dla usprawnienia transferu wiedzy o innowacyjności w produkcji żywności tradycyjnej. Sieć powstała poprzez łączenie naukowców, ośrodków transferu wiedzy i stowarzyszeń w 14 krajach Europy. W 2016 r. poniesiono koszty w wysokości 300 tys. zł.

Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim uczestniczyło w międzynarodowym przedsięwzięciu *The many faces of water* badającym wpływ wody na wszystkie obszary życia ludzkiego. W 2016 r. poniesiono koszty w wysokości 6,5 tys. zł.

Rozwój inteligentnych specjalizacji - sektor naukowy i badawczo-rozwojowy

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski realizował 7 projektów badawczych na rzecz inteligentnych specjalizacji ekonomia wody i żywność wysokiej jakości, (po 4 projekty na rzecz żywności wysokiej jakości i trzy w zakresie ekonomii wody) finansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki (6) oraz NCBR. Projekty w ramach specjalizacji ekonomia wody dotyczyły ochrony środowiska wodnego przed zanieczyszczeniami i poprawy stanu wód a wpisujące się w żywność wysokiej jakości prowadzenia badań nad jakością serów, poprawą jakości produktów mleczarskich, efektywności hodowli indyków oraz drobiu. W 2016 r. koszty realizacji przedsięwzięć wyniosły łącznie 2 mln zł.

Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie uczestniczył razem z 18 partnerami z 13 krajów w przedsięwzięciu PROTEIN2FOOD - rozwój wysokiej jakości białka żywności poprzez zrównoważoną produkcję i przetwórstwo polegającym na opracowaniu innowacyjnych produktów białkowych na bazie nasion roślin strączkowych i pseudo zbóż. W 2016 r. wydatki poniesione przez IRZiBŻ PAN wyniosły 106 tys. zł.

Elbląski Park Technologiczny wykonał 128 akredytowanych badań laboratoryjnych wody w tym wody na pływalniach oraz ścieków na rzecz 18 podmiotów z regionu Elbląga. Poniesione zostały wydatki w wysokości 28 tys. zł.

Rozwój inteligentnych specjalizacji – współpraca

W 2016 roku odbyły się 3 posiedzenia Forum Turystyki - organu opiniodawczo-doradczego Zarządu Województwa w zakresie turystyki, wspomagającego działania związane z rozwojem tej branży. Poniesiono wydatki w wysokości 1,5 tys. zł.

Kontynuowano realizację projektu *Pamiątka regionu Warmii i Mazur* mającego na celu pozyskanie pamiątki promującej region. Wydatkowano 20 tys. zł.

Kontynuowano przedsięwzięcie „Modernizacja i rozbudowa regionalnego systemu informacji turystycznej” celem rozbudowy internetowego narzędzia my guide o nowe treści związane z atrakcjami regionu Warmii i Mazur. Poniesiono koszty w wysokości 33 tys. zł.

Dokonano wyposażenia stoisk wystawienniczych, używanych na imprezach promocyjnych w kraju i za granicą, utrwalających wizerunek Warmii i Mazur jako miejsca turystycznej destynacji. Wydatkowano 9,4 tys. zł.

Samorząd województwa nawiązał współpracę z 28 organizacjami mającą na celu wsparcie rozbudowy oferty turystycznej na Szlaku Kopernikowskim poprzez włączanie się instytucji we współorganizację konferencji i spotkań oraz popularyzowanie i rozpowszechnianie dorobku Mikołaja Kopernika. W 2016 r. Poniesiono koszty w wysokości 40 tys. zł

W partnerstwie z powiatem ostródzkim, iławskim, elbląskim oraz Miastem Elbląg podejmowano działania mające na celu rozszerzenie oferty turystycznej obszaru Kanału Elbląskiego. Wydatkowano 200 tys. zł.

Prezydent Elbląga zorganizował spotkanie Egipsko-Polskiego Stowarzyszenia Przedsiębiorców. Podczas wizyty podpisana została umowa o współpracy pomiędzy Miastem Elbląg a stowarzyszeniem.

Rozwój inteligentnych specjalizacji – aktywność promocyjna i wystawiennicza

Realizowano działania promocyjne Szlaku Kopernikowskiego. Zorganizowano konkurs filmowy skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z województwa warmińsko-mazurskiego. Celem Konkursu było rozwijanie w uczniach zainteresowania środowiskiem lokalnym oraz kształtowanie więzi z regionem i rozwijanie aktywności twórczej. Poniesiono koszty w wysokości 32,3 tys. zł.

W ramach promocji atrakcji turystycznych Warmii i Mazur zorganizowano 3 wizyty studyjne z udziałem zagranicznych dziennikarzy i touroperatorów. Tematem przewodnim wizyty był Szlak Kopernikowski. Wydatkowano 19,2 tys. zł

Przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego w celu kontaktu z potencjalnym turystą uczestniczyli w krajowych targach turystycznych organizowanych w Nadarzynie, Warszawie, Łodzi i w Chorzowie. Targi stanowiły ważny instrumentem marketingowym budującym wizerunek regionu. Koszty inicjatywy w 2016 r. wynosiły 20,4 tys. zł.

Przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego uczestniczyli również w targach w ramach Polskiej Krajowej Sieci Miast Cittaslow. Celem nadrzędnym inicjatywy był wzrost potencjału gospodarczego regionu poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz konkurencyjności przedsiębiorstw z branży turystycznej i okołoturystycznej. Wydatkowano 28,2 tys. zł.

Firmy z branży spożywczej z województwa warmińsko-mazurskiego brały udział w targach spożywczych TAVOLA w Belgii, stanowiącymi miejsce wymiany kontaktów pomiędzy producentami i nabywcami wysokiej jakości produktów z branży spożywczej. Koszty udziału w przedsięwzięciu wynosiły 30,2 tys. zł

Dom Polski Wschodniej podczas święta głównej historycznej aleja Brukseli - Avenue de Tervueren, wystawił stoisko promujące regionalne oferty turystyczne, uzdrowiskowe oraz nowoczesne spa. Koszty inicjatywy wyniosły 400 zł.

Z inicjatywy Domu Polski Wschodniej w Brukseli, trzynaście firm z branży spożywczej z Polski Wschodniej prezentowało potencjał swych usług i wysoką jakość produktów na targach SIAL w Paryżu, jednej z największych i najbardziej prestiżowych światowych imprez rolno-spożywczych. Wydatkowano 105,5 tys. zł.

Zorganizowano konferencję „Żywność wysokiej jakości szansą na zrównoważony rozwój regionu”, w której udział wzięli przedstawiciele instytucji i organizacji mający wpływ na rozwój sektora oraz producenci żywności. Wydatkowano 7,5 tys. zł.

Przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego wzięli udział także w targach „Smaki Regionów” w Poznaniu, Międzynarodowych Targach Żywności Ekologicznej i Naturalnej Natura Food w Łodzi, Toruńskim Festiwalu Smaków, w ramach Targów „Wypoczynek” oraz MAZURY HoReCa festiwal smaków. Koszty 4 inicjatyw wyniosły 74 tys. zł.

Belgijscy dziennikarze rekomendowani przez Dom Polski Wschodniej oraz Biuro Regionalne Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli w czerwcu 2016 poznawali ofertę turystyki medycznej, SPA & Wellness oraz walory przyrodnicze i krajoznawcze w województwie warmińsko-mazurskim. Koszty przeprowadzenia przedsięwzięcia wyniosły 6 tys. zł.

Rozwój inteligentnych specjalizacji - monitoring gospodarki

Opracowano i upowszechniono *Analizę sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w 2015 r.* Jest to opracowanie, które Regionalne Obserwatorium Terytorialne DPR przygotowuje jako uzupełnienie do Raportu z realizacji *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025* i stanowi statystyczny obraz regionu. Analiza składa się z trzech głównych części dotyczących gospodarki, społeczeństwa oraz infrastruktury i środowiska. Przedstawia najważniejsze zmiany oraz tendencje zachodzące w ww. obszarach w województwie warmińsko-mazurskim na tle kraju i innych województw.

Przeprowadzono analizy ruchu turystycznego w regionie na podstawie danych GUS oraz Punktów Informacji Turystycznej. Przedstawione trendy rozwoju oraz zaprezentowane wnioski wspomagają samorządy, instytucje o działalności turystycznej i okołoturystycznej oraz przedsiębiorców w podejmowaniu decyzji w kierunkach rozwoju w obszarze turystyki.

Dokonano ankietowych badań wizerunkowych województwa warmińsko-mazurskiego. Wnioski z ankiet zostaną wykorzystane w celu kształtowania pozytywnego wizerunku regionu.

W 2016 roku przeprowadzono konsultacje społeczne *Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2025 roku* oraz zorganizowano konferencję poświęconą przedstawieniu

dokumentu. Strategia została przyjęta przez sejmik województwa w czerwcu 2016 r. Koszty poniesione w 2016 r. ramach inicjatywy wynosiły 25 tys. zł.

W 2016 roku zostały rozpoczęte działania mające na celu budowę systemu monitorowania ruchu turystycznego - Barometru Turystycznego. Dane uzyskane z systemu, uzupełnione o ogólnodostępne badania statystyczne pozwolą na określenie bieżącej sytuacji na regionalnym rynku turystycznym. Koszt przedsięwzięcia wyniósł 15,1 tys. zł.

Departament Polityki Regionalnej zorganizował 2 posiedzenia Regionalnego Komitetu Sterującego ds. Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko – Mazurskiego składającego się z przedstawicieli kluczowych środowisk gospodarczych i społecznych regionu, szkół wyższych, kuratorium, instytucji otoczenia biznesu, przedsiębiorców; instytucji finansowych oraz innych regionalnych organizacji, działających na polu innowacji i technologii. Spotkania dotyczyły prezentacji i dyskusji nad propozycjami obszarów badawczych zgłoszonych przez podmioty z województwa warmińsko-mazurskiego do Regionalnych Agend Naukowo-Badawczych (RANB) oraz przyjęcia projektu *„Raportu okresowego nr V z realizacji Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020”* stan na koniec 2014 r.

Przedstawiciele Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego brali udział w spotkaniach, których celem była wymiana doświadczeń regionów i instytucji krajowych związanych z procesem definiowania inteligentnych specjalizacji, przedsiębiorczego odkrywania oraz monitoringiem i ewaluacją w tym:

- Organizacja spotkania w sprawie uspołnienia procesu przedsiębiorczego odkrywania inteligentnych specjalizacji na poziomie regionalnym i krajowym w obszarze specjalizacji „Ekonomia wody, w którym uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju
- Uczestnictwo w pracach Ministerstwa Rozwoju nad ujednoliconym mechanizmem koordynacji, monitoringu i ewaluacji specjalizacji na szczeblu regionalnym i krajowym i w pracach Regionalnego Forum Inteligentnych Specjalizacji utworzonego przy Zespole ds. europejskiej i krajowej polityki strukturalnej Konwentu Marszałków. Poniesiono koszty w wysokości 1,6 tys. zł.

Rozwój klastrów w województwie warmińsko-mazurskim

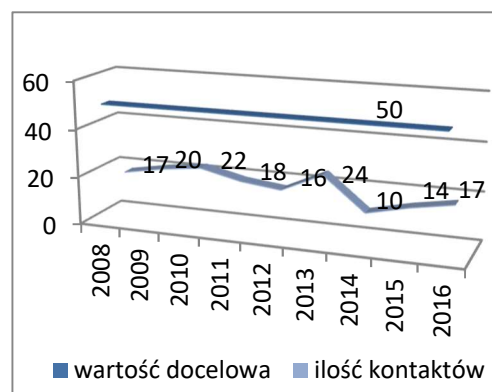
Partnerzy Warmińsko-Mazurskiego Klastra „Razem Ciepłej” wzięli udział w spotkaniu mającym na celu zaprezentowanie firmom ciepłowniczym źródeł finansowania w ramach perspektywy unijnej na lata 2014-2020. W spotkaniu uczestniczyli także przedstawiciele tajlandzkiej firmy QE Energy International Company LTD, którzy zaprezentowali innowacyjne rozwiązanie pozwalające uzyskać znaczne zmniejszenie emisji dwutlenku węgla, tlenków siarki i azotu w procesie spalania.

Cel 2.2. Pozyskiwanie inwestycji zewnętrznych w produkcję wyspecjalizowaną i usługi oparte na wiedzy

Wskaźniki realizacji celu

Wykres 36 Liczba kontaktów Regionalnego Centrum Obsługi Inwestora z potencjalnym inwestorami zainteresowanymi inwestycjami w produkcję wyspecjalizowaną i usługi oparte na wiedzy

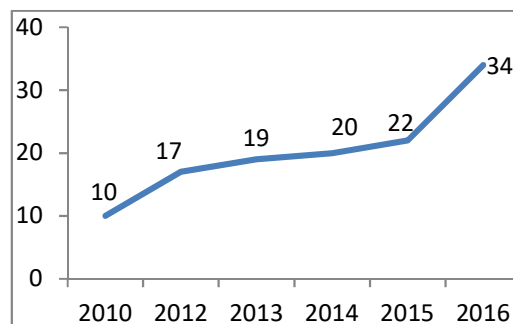
Dane pozyskiwane są z Warmińsko- Mazurskiego Centrum Obsługi Inwestora funkcjonującego przy WMARR S.A. w Olsztynie. W 2016 r. Regionalne Centrum Obsługi Inwestora nawiązało 17 kontaktów z potencjalnymi inwestorami. Odległość do wartości docelowej wynosiła 33. Nie ma możliwości odniesienia się do innych regionów w kraju i zastosowania benchmarkingu ponieważ tego wskaźnika nie uwzględnia statystyka publiczna.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych W-M COI

Wykres 37 Przedsiębiorstwa innowacyjne zlokalizowane na przygotowanych terenach inwestycyjnych

W 2016 r na obszarze Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. oraz Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. funkcjonowały 34 innowacyjne przedsiębiorstwa. W porównaniu z rokiem 2010 wartość wskaźnika wzrosła ponad trzykrotnie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych W-M SSE i SSSE

Realizacja celu

Cel 2.2 realizowany był poprzez jedną inicjatywę, w której uczestniczyło 17 przedsiębiorców.

Nazwa wskaźnika	jm	Ilość
liczba projektów	szt.	0
liczba inicjatyw	szt.	1
poniesione koszty	zł	0
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz przedsiębiorców	szt.	1
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz rozwoju turystyki	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz rozwoju sektora ICT	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz rozwoju sektora meblarskiego	szt.	0

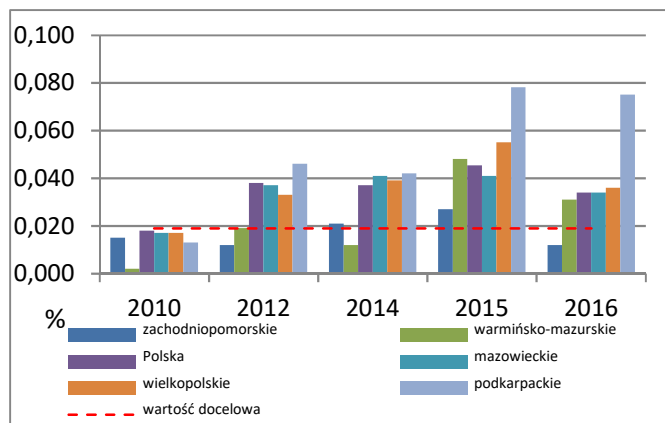
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz rozwoju sektora spożywczego	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw promocyjnych na rzecz konkretnych produktów turystycznych	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz wzrostu produkcji i wykorzystania energii odnawialnej	szt.	0
liczba przedsiębiorców objętych projektami i/lub inicjatywami	os	17
liczba rolników uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	os	0
liczba osób przeszkolonych	os	0
liczba inwestycji	szt.	0
liczba organizacji uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach (poza Państwem organizacją)	szt.	0
liczba produktów żywnościowych objętych systemem promocji	szt.	0

Obsługa inwestorów zewnętrznych

Centrum Obsługi Inwestora funkcjonujące przy WMARR S.A. w 2016 r. kontynuowało działalność w zakresie obsługi projektów inwestycyjnych. Obsłużonych zostało 17 projektów inwestycyjnych z branż: motoryzacyjnej, budowlanej, spożywczej, maszynowej, drzewnej, farmaceutycznej, papierniczej, logistycznej, produkcyjnej, lotniczej, IT i meblarskiej.

Cel 2.3. Promocja i wsparcie przedsięwzięć biznesowych opartych na współpracy ze sferą B+R oraz tworzenie działów badawczych przez firmy

Wykres 38 Przedsiębiorstwa, które dokonały zgłoszeń patentowych jako % przedsiębiorstw ogółem

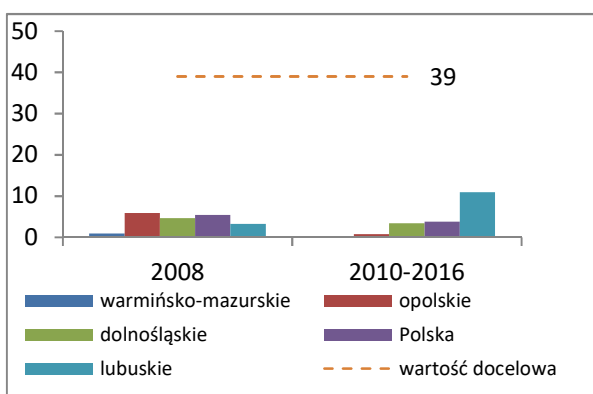
	2010	2015	2016
Polska	0,019 %	0,045%	0,034%
Podkarpackie	0,013%	0,078%	0,075%
Wielkopolskie	0,017%	0,055%	0,036%
Mazowieckie	0,017%	0,041%	0,034%
Warmińsko-mazurskie	0,005%	0,048%	0,031%
Zachodniopomorskie	0,015%	0,027%	0,012%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Patentowego RP

W zestawieniu przedsiębiorstw, które w 2016 br. dokonały zgłoszeń patentowych jako % przedsiębiorstw ogółem region Warmii i Mazur z wynikiem 0,031% zajął 11 miejsce (odnotowano spadek wartości wskaźnika w relacji do roku 2015 o 35%). Podobną wartość wskaźnika w 2016 r. zanotowano w województwie zachodniopomorskim (0,012%). Liderem było województwo podkarpackie 0,075%. Województwo mazowieckie (0,034%) osiągnęło wartości identyczne jak średnia krajowa (0,034). Najniższe wartości osiągnęło województwo zachodniopomorskie (0,012%). Wartość docelowa wskaźnika (0,019%) została przekroczona o 0,012 pkt. proc. W 2016 r. podmioty z województwa warmińsko-mazurskiego dokonały 38 zgłoszeń patentowych do Urzędu Patentowego RP (ponad 6 razy więcej niż w 2010 r., kiedy to ich liczba wynosiła zaledwie 6).

Z informacji otrzymanej z Eurostatu wynika, iż wartości wskaźnika liczby patentów w bazie EPO za 2010 r. były nadal aktualne w 2016 r. W 2016 r. wskaźnik osiągnął wartość 0,14 patentu w bazie EPO na 1 mln mieszkańców województwa i był zdecydowanie najniższy w kraju, gdzie średnia wartość wynosiła 3,75. Niepokojącym zjawiskiem był znaczący spadek wskaźnika z poziomu 0,88 (w stosunku do roku 2008). Najbardziej zbliżoną do Warmii i Mazur wartość odnotowano w województwie opolskim (0,77), natomiast zbliżoną do średniej krajowej (3,43) w dolnośląskim. Najwięcej patentów zgłoszono w województwie lubuskim 10,90.

Wykres 39 Patenty w bazie EPO na 1 mln mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat

Realizacja celu

W 2016 r. nie zidentyfikowano działań wpisujących się w realizację celu 2.3.

Cel 2.4. Promocja zarządzania strategicznego oraz innowacyjnych form organizacji w firmach

Zgodnie z decyzją RKS ds. RSI zrezygnowano ze wskaźników realizacji celu

Realizacja celu

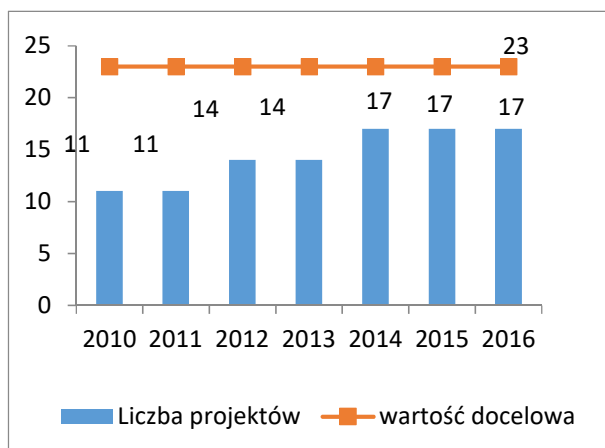
W roku 2016 nie zidentyfikowano projektów i inicjatyw wpisujących się w założenia Celu operacyjnego 2.4

Cel 2.5. Pomoc przedsiębiorcom w pozyskiwaniu kapitału zewnętrznego na innowacyjne inwestycje

Wskaźniki realizacji celu

Wykres 40 Liczba projektów i/lub inicjatyw powołujących lub wspierających instrumenty finansowe na rzecz innowacji

W 2016 r., podobnie jak w 2015 r. nie zidentyfikowano nowych projektów i/lub inicjatyw powołujących lub wspierających instrumenty finansowe na rzecz innowacji. Wskaźnik uwzględnia projekty i inicjatywy realizowanych przez podmioty prowadzące fundusze pożyczkowe i poręczeniowe na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego. W 2016 r. spośród 17 zidentyfikowanych projektów od 2010 r. kontynuowano 5.

Źródło: opracowanie własne

Realizacja celu

Cel realizowany był przez 5 projektów i 3 inicjatywy w ramach 2 Działań, na łączną kwotę 43,3 mln zł, w których uczestniczyło blisko 270 osób.

Nazwa wskaźnika	jm	Ilość
liczba projektów	szt.	5
liczba inicjatyw	szt.	3
poniesione koszty	zł	43 307 697
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz przedsiębiorców	szt.	8
liczba projektów i/lub inicjatyw powołujących lub wspierających instrumenty finansowe na rzecz innowacji	szt.	4
liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	os	468
liczba osób przeszkolonych	os	93
liczba wspartych organizacyjnie/finansowo projektów i/lub inicjatyw podjętych przez partnerów	szt.	0
liczba wspartych organizacyjnie/finansowo inwestycji podjętych przez partnerów	szt.	0
liczba organizacji uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach (poza Państwa organizacją)	szt.	22

Rozwój instrumentów inżynierii finansowej

Kontynuowano realizację projektu *Dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych na Warmii i Mazurach*. Konsorcjum funduszy pożyczkowych (Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie – Lider Konsorcjum; Działdowska Agencja Rozwoju S.A. w Działdowie; Fundacja Rozwoju Regionu Łukta; Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości Regionalnej w Gołdapi; Stowarzyszenie „Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka” w Pasłęku; Nidzicka Fundacja Rozwoju „NIDA” w Nidzicy)

udzieliło w 2016 r. 152 pożyczek mikro, małym i średnim przedsiębiorcom mającym siedzibę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego lub inwestującym na terenie regionu na kwotę 26,1 mln zł.

Konsorcjum kontynuowało także realizację projektu pn. *Wzrost potencjału funduszy pożyczkowych na Warmii i Mazurach* skierowanego do przedsiębiorców MŚP z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. W ramach przedsięwzięcia w 2016 r. wszyscy partnerzy konsorcjum udzielili przedsiębiorcom 32 pożyczek o łącznej wartości 3,2 mln zł.

Regionalny Fundusz Pożyczkowy prowadzony we WMARR S.A. w 2016 r. w ramach środków własnych zawarł 18 umów na pożyczki o łącznej wartości 1,4 mln zł.

Konsorcjum funduszy poręczeniowych (Działdowska Agencja Rozwoju S.A. w Działdowie – Lider, Warmińsko-Mazurski Fundusz "Poręczenia Kredytowe" w Działdowie, Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości "ATUT" w Ostródzie, Nidzicka Fundacja Rozwoju "NIDA" w Nidzicy) kontynuowało realizację projektu pn. *Dofinansowanie funduszy poręczeniowych na Warmii i Mazurach*. Zawarto 7 umów na poręczenia na kwotę 441 tys. zł.

Kontynuowano również realizację projektu *Dokapitalizowanie funduszy poręczeniowych na Warmii i Mazurach*. Udzielono 73 poręczeń na kwotę 12,2 mln zł.

Pozyskiwanie kapitału zewnętrznego poprzez promocję gospodarczą

Miasto Elbląg po raz czwarty zorganizowało misję przyjazdową przedsiębiorców i dziennikarzy ze Szwecji i Finlandii pt. *Otwarcie na Skandynawię*, której celem jest promocja potencjału gospodarczego Warmii i Mazur, nawiązanie bezpośredniego kontaktu przedsiębiorców z obu krajów. W 2016 roku w konferencji wzięło udział 90 osób.

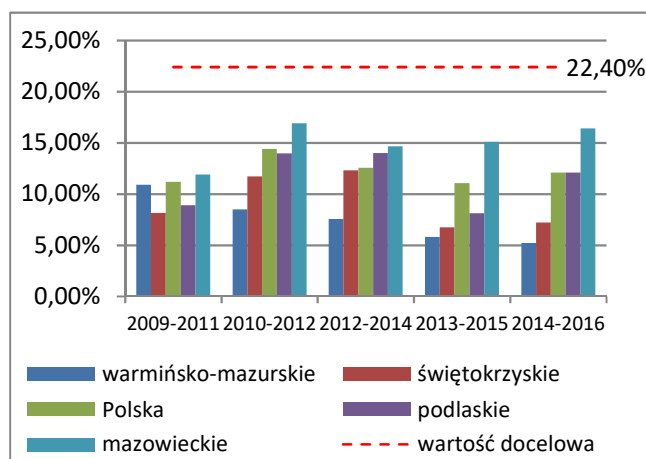
W Elblągu odbyło się spotkanie biznesowe podczas którego zaprezentowano potencjał gospodarczy Olsztyna i Elbląga w zakresie branży outsourcingowej (BPO/SSC) - coraz prężniej rozwijającej się na Warmii i Mazurach. Poniesiono koszty w wysokości 1,7 tys. zł.

WMARR S.A. zorganizowała konferencję pn.: *„Innowacje w firmach – dotacyjne i pozadotacyjne formy finansowania inwestycji w MŚP”*, której celem było przedstawienie, rozszerzenie informacji możliwości współfinansowania inwestycji w MŚP z dostępnych zewnętrznych źródeł finansowania. W spotkaniu udział wzięły 93 osoby. Wydatkowano 6 tys. zł.

Cel 3.1 Koordynacja działań proinnowacyjnych samorządów i instytucji otoczenia biznesu

Wskaźniki realizacji celu

Wykres 41 Przedsiębiorstwa, które wprowadziły innowacje organizacyjne lub marketingowe w % przedsiębiorstw ogółem

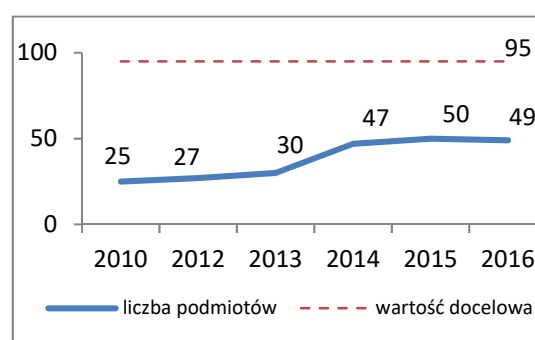
	2009-2011	2013-2015	2014-2016
Polska	11,18	11,05	12,10
Mazowieckie	11,90	15,10	16,40
Podlaskie	8,90	8,10	12,10
Świętokrzyskie	8,15	6,75	7,20
Warmińsko-mazurskie	8,15	5,80	5,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Działalność innowacyjna przedsiębiorstw

W okresie 2014-2016 region nadal zajmował ostatnie miejsce w kraju pod względem odsetka przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje organizacyjne lub marketingowe z wartością wskaźnika wynoszącą 5,2%. Średnia krajowa wynosiła 12,10%. Taką samą wartość osiągnęło województwo podlaskie. Liderem zestawienia było województwo mazowieckie 16,40 %. Różnica pomiędzy wartością wskaźnika osiągniętą przez warmińsko-mazurskie w 2016 r. a wartością docelową (określoną na poziomie 22,4%) wynosiła 17,2 pkt. proc.

Wykres 42 Liczba instytucji otoczenia biznesu (w tym samorządów) posiadających strategię uwzględniającą działania proinnowacyjne

Na podstawie wyników przeprowadzonego przez autorów raportu badania na ponad 170 IOB³ z województwa warmińsko-mazurskiego ustalono iż w 2016 r. 49 podmiotów posiadało strategię uwzględniającą działania proinnowacyjne. Od 2014 r. wartość wskaźnika stabilizuje się. Odległość do wartości docelowej ustalonej na poziomie 95 wynosiła – 46.

Źródło: Opracowanie własne

³ DEFINICJA INSTYTUCJI OTOCZENIA BIZNESU: są to podmioty działające non profit, stanowiące część szerszego otoczenia każdej firmy. W otoczeniu tym, oprócz IOB wyróżniamy konkurentów, klientów oraz dostawców produktów, półproduktów i usług związanych z kluczową działalnością firmy. IOB wspomagają działalność firmy w pozostałym zakresie. Dlatego do IOB zaliczamy m.in.: władze publiczne (budujące klimat przedsiębiorczości), agencje rozwoju regionalnego i lokalnego (np. doradztwo), fundusze (montaż finansowy), instytuty badawczo-rozwojowe i uczelnie (np. myśl techniczna), inkubatory i parki technologiczne (wsparcie merytoryczne, środowisko dla innowacji).

Realizacja celu

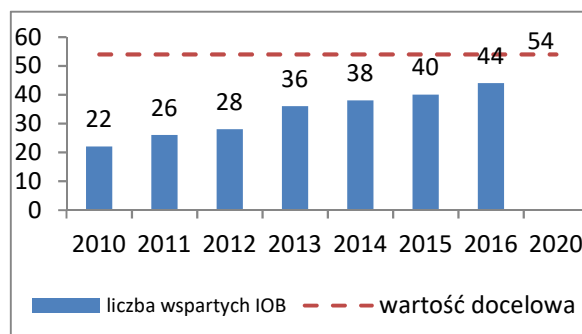
W 2016 r. nie zidentyfikowano działań wpisujących się w realizację celu 3.1

Cel 3.2 Rozwijanie usług proinnowacyjnych

Wskaźniki realizacji celu

W 2016 r. wartość wskaźnika wynosiła 44. Wskaźnik liczony narastająco od roku 2010. Do powyższych danych za 2016 r. dodano tylko podmioty, które nie uzyskały wsparcia w ramach działań w latach ubiegłych. Odległość do wartości docelowej (ustalonej na poziomie 54) wynosiła 14.

Wykres 43 Liczba wspartych IOB

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja celu

Cel realizowany był przez 2 Działania, w ramach których zidentyfikowano 1 projekt i 2 inicjatywy na łączną kwotę 1,3 mln zł. W projektach uczestniczyło 608 osób spośród których przeszkolono blisko 600.

Nazwa wskaźnika	jm	Ilość
liczba projektów	szt.	1
liczba inicjatyw	szt.	2
poniesione koszty	zł	1 309 469
liczba projektów i/lub inicjatyw powołujących lub wspierających instrumenty finansowe na rzecz innowacji	szt.	2
liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	os	608
liczba osób przeszkolonych	os	594
liczba wspartych organizacyjnie/finansowo projektów i/lub inicjatyw podjętych przez partnerów	szt.	0
liczba wspartych organizacyjnie/finansowo inwestycji podjętych przez partnerów	szt.	0
liczba organizacji uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach (poza Państwa organizacją)	szt.	19
liczba nowych organizacji		0
liczba wniosków zgłoszonych do urzędu patentowego	szt.	0

Rozwój usług i doradztwa w zakresie innowacyjności, zarządzania własnością intelektualną oraz transferu wiedzy:

W roku 2016 CliTT jako ośrodek EEN zorganizował 5 regionalnych wydarzeń, w których uczestniczyły 282 osoby. Przedsiębiorcy otrzymali 101 różnych form doradztwa m.in. w zakresie prawa własności intelektualnej i przemysłowej, audytów technologicznych, możliwości uzyskania wsparcia finansowego na innowacyjne przedsięwzięcia. Przygotowano 19 międzynarodowych profili o współpracy, asystowano przy międzynarodowym transferze technologii oraz udzielono 11 rodzajów doradztwa, które zakończyły się uzyskaniem międzynarodowego patentu, wdrożeniem produktu na rynek USA, wyjściem na rynki zagraniczne. W 2016 r. wydatki poniesione przez UWM wyniosły 845 tys. zł.

Punkt kontaktowy EEN przy WMARR S.A. świadczył małym i średnim przedsiębiorcom nieodpłatne usługi informacyjne i doradcze, w szczególności związane z rozwijaniem współpracy międzynarodowej, w tym eksportu, a także pozyskiwaniem dotacji unijnych. Ośrodek zorganizował w 2016 roku 8 szkoleń, seminariów oraz warsztatów, w których wzięło udział 312 osób.

Koordinacja funkcjonowania Regionalnego Systemu Usług

W 2016 r. w ramach koordynacji funkcjonowania Regionalnego Systemu Usług prowadzono działania informacyjne, m.in. poprzez aktualizację strony internetowej www.bazarsu.warmia.mazury.pl. Do RSU w 2016 r. należało 14 instytucji.

Cel 3.3 Utworzenie i efektywne wykorzystanie infrastruktury proinnowacyjnej, w tym parków naukowo-technologicznych i inkubatorów technologicznych

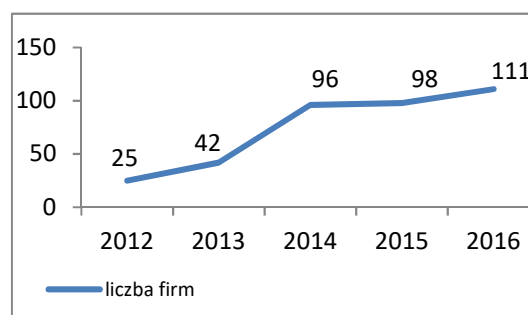
Wskaźniki realizacji celu

Wydatki na innowacje związane z pracami B+R jako udział w przychodach ze sprzedaży ogółem

Wskaźnik opisany w celu operacyjnym 1.5.

Wykres 44 Liczba firm w parkach naukowo-technologicznych, inkubatorach technologicznych

W 2016 r. w trzech funkcjonujących na terenie województwa parkach naukowo-technologicznych ulokowanych było 111 firm (96 mikro, 12 małych, 2 średnie, 1 duża) - o 13 więcej niż w roku 2015. Nie ma możliwości odniesienia się do lat wcześniejszych, gdyż pierwsze firmy w ww. podmiotach zaczęły funkcjonować dopiero w 2012 r.⁴

Źródło: Opracowanie własne

⁴ Elbląski Park Technologiczny i Park Naukowo-Technologiczny w Elku działają od 2012 r., Olsztyński Park Naukowo-Technologiczny działa od 2013 r.

Realizacja celu

Cel 3.3 realizowany był poprzez 1 Działanie, w którym zidentyfikowano 4 projekty i 3 inicjatywy. Wydatkowano środki w wysokości 907,8 tys. zł. W projektach uczestniczyło ponad 1500 osób, w tym blisko 200 przedsiębiorców.

Nazwa wskaźnika	jm	Ilość
liczba projektów	szt.	4
liczba inicjatyw	szt.	3
poniesione koszty	zł	907 847
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - IOB (w tym administracja)	szt.	3
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy nauka - IOB (w tym administracja)	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka - IOB (w tym administracja)	szt.	1
liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	os	1543
liczba przedsiębiorców objętych projektami i/lub inicjatywami	os	191
liczba inwestycji	szt.	0
liczba inwestycji w infrastrukturę rozwoju innowacji	szt.	0
wielkość powierzchni (niezadaszonej)	m ²	0
wielkość powierzchni (zadaszonej)	m ²	0
długość infrastruktury	km ²	0
liczba organizacji uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach (poza Państwa organizacją)	szt.	16
liczba nowych organizacji	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy co najmniej dwóch instytucji otoczenia biznesu	szt.	5

Efektywne wykorzystanie parków naukowo technologicznych

Parki technologiczne w Olsztynie, Elblągu i Ełku realizowały wspólnie z trzema parkami z województwa podlaskiego projekt ze środków Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 *Platforma startowa Hub of Talents* - program rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw typu startup. Założeniem przedsięwzięcia było przekształcenie pomysłów biznesowych w gotowe do komercjalizacji produkty/usługi oraz opracowywanie rentownych modeli biznesowych. Ze wsparcia skorzystało 30 firm z regionu. Łączne wydatki poniesione przez parki naukowo-technologiczne wyniosły w 2016 r. 800 tys. zł.

Elbląski Park Naukowo-Technologiczny realizował projekt *Startup House Inkubacja przedsiębiorstw w Elblągu* polegający na zapewnieniu powierzchni biurowej oraz minimum dwóch usług dla 20 przedsiębiorstw w początkowej fazie rozwoju. Wydatkowano 90 tys. zł.

OPN-T zorganizował 19 seminariów i szkoleń, konferencji i spotkań branżowych dla przedsiębiorstw (adresowanych w szczególności do lokatorów OPN-T), ukierunkowanych na rozwój i promocję innowacyjnej przedsiębiorczości w wybranych branżach gospodarki. Uczestniczyło w nich 165 przedsiębiorców oraz blisko 1 tys. osób. Wydatkowano 19 tys. zł.

Kontynuowano usługę indywidualnego doradztwa biznesowego oraz doradztwa rzeczownika patentowego dla przedsiębiorstw, z której w 2016 r. skorzystało z niej 70 firm. W 2016 r. wydatkowano 1,7 tys. zł.

OPN-T udzielał przedsiębiorcom preferencji w dostępie do powierzchni biurowej i laboratoryjnej w formie pomocy de minimis. Na koniec 2016 r. działalność gospodarczą w OPN-T prowadziło 71 przedsiębiorstw, w tym 30 w strukturach Inkubatora Przedsiębiorczości i Inkubatora Biotechnologicznego OPN-T. Wg stanu na koniec 2016 r. liczba osób pracujących w ww. przedsiębiorstwach wynosiła 530.

Prezydent miasta Elbląga powołał Radę Naukową Elbląskiego Parku Technologicznego, organ doradczy i wspierający. W skład rady weszli wiceprezydent, przedstawiciele uczelni wyższych, Urzędu Miasta, EPT, biznesu. Działania Rady ukierunkowane będą na rzecz rozwoju, rozbudowy i wsparcia merytorycznego Parku.

Pracownicy WMARR brali udział w pracach nieformalnej grupy złożonej z pracowników ClITT, OPN-T, Urzędu Miasta Olsztyna i członków stowarzyszenia Olcamp ukierunkowanej na przygotowanie platformy organizacyjnej dla środowiska start-up.

Cel 3.4. Usprawnienie wsparcia dla innowacji przez administrację publiczną

Wskaźniki realizacji celu

Przedsiębiorstwa, które wprowadziły innowacje organizacyjne lub marketingowe w % przedsiębiorstw ogółem.

Wskaźnik opisany w celu operacyjnym 3.1.

Realizacja celu

W 2016 r. nie zidentyfikowano działań wpisujących się w realizację celu 3.4

Cel 3.5. Dostosowywanie działań sektora nauki do potrzeb regionalnej gospodarki

Wskaźniki realizacji celu

Zgodnie z decyzją RKS ds. RSI zrezygnowano ze wskaźników realizacji celu

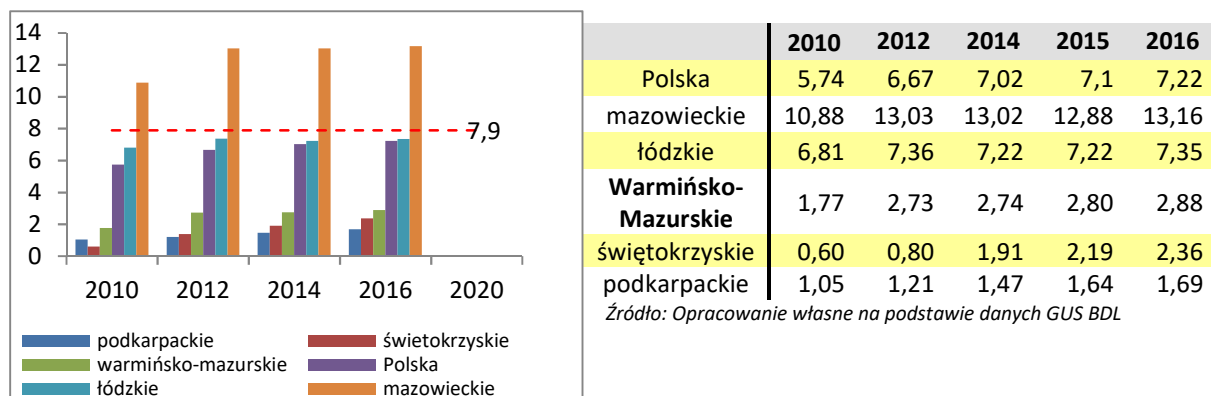
Realizacja celu

W 2016 r. nie zidentyfikowano działań wpisujących się w realizację celu 3.5

Cel 4.1. Rozwój umiejętności i kwalifikacji kadr regionalnej gospodarki i administracji

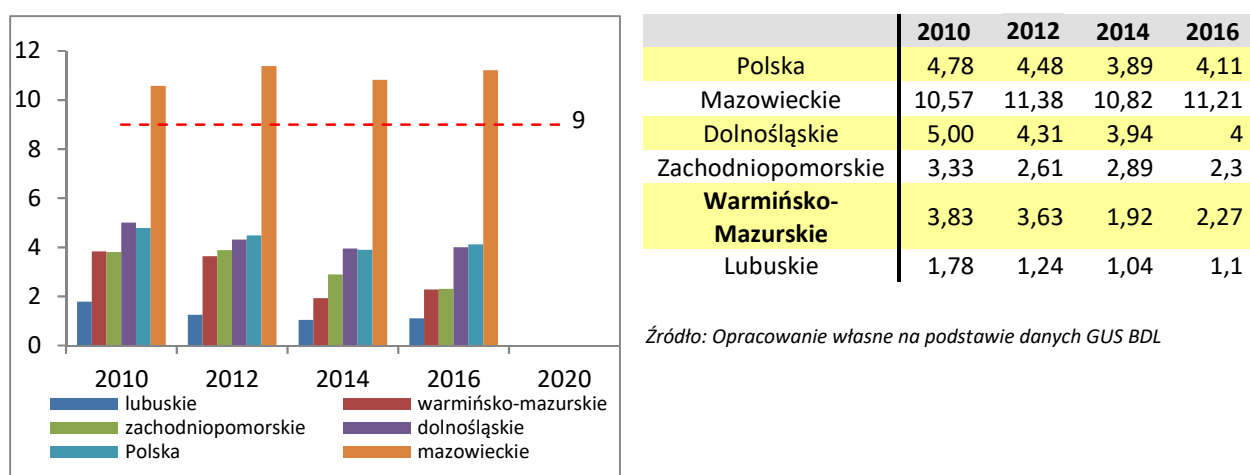
Wskaźniki realizacji celu

Wykres 45 Uczestnicy studiów doktoranckich na wszystkich typach uczelni na 1000 ludności w wieku 25-34 lata

Od 2010 r. województwo plasuje na 13 miejscu w kraju pod względem odsetka uczestników studiów doktoranckich na wszystkich typach uczelni na 1000 ludności w wieku 25-34 lata. W 2016 r. wartość wskaźnika wynosiła 2,88%. W okresie 2010-2016 r. wskaźnik wzrósł o 1,11 os. Największy odsetek uczestników studiów doktoranckich na wszystkich typach uczelni na 1000 ludności w wieku 25-34 lata notowany jest w województwie mazowieckim (13,16 os.). Podobną do Warmii Mazur wartość wskaźnika zaobserwowano w województwie świętokrzyskim (2,36 os.). W województwie łódzkim (7,35 os.) odnotowano wartość najbliższą krajowej (7,22 os.), a w regionie podkarpackim najniższą (1,69 os.). Odległość do wartości docelowej wynosiła 5,02 os.

Wykres 46 Liczba słuchaczy studiów podyplomowych na 1000 ludności (na wszystkich typach uczelni)

Od 2010 roku w województwie następuje spadek liczby słuchaczy studiów podyplomowych na 1000 ludności (o 0,86). W 2016 r. wartość wskaźnika w województwie wynosiła 2,27 os. (13 miejsce w kraju). Podobną do Warmii i Mazur wartość wskaźnika posiadało województwo zachodniopomorskie (2,3 os.). Zbliżoną do średniej krajowej (4,11 os.) wartość wskaźnika odnotowano w województwie dolnośląskim (4 os.). Pierwsze miejsce wśród 16 województw zajmowało mazowieckie, w którym liczba słuchaczy studiów podyplomowych na 1000 ludności wynosiła 11,21 os.,

natomiast ostatnie województwo lubuskie (1,1 os.). W latach 2010-2016 dystans do wartości docelowej wynoszącej 9 osób powiększył się o 1,56 do wartości 6,73 os.

Realizacja celu

Cel operacyjny 4.1 realizowano w ramach 1 Działania, w którym zidentyfikowano 1 projekt. Wydatkowano środki w wysokości 78 tys. zł, w przedsięwzięciu uczestniczyło 1020 osób, które zostały przeszkolone.

Nazwa wskaźnika	jm	Ilość
liczba projektów	szt.	1
liczba inicjatyw	szt.	0
poniesione koszty	zł	77 876
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz wzrostu kwalifikacji zawodowych mieszkańców regionu	szt.	1
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - IOB (w tym administracja)	szt.	1
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka - IOB (w tym administracja)	szt.	0
liczba staży i praktyk odbytych w ramach projektów i/lub inicjatyw	szt.	0
liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	os	1020
liczba osób przeszkolonych	os	1020
liczba osób bezrobotnych objętych projektami i/lub inicjatywami	os	0
liczba nowych kierunków kształcenia w szkołach wyższych	szt.	0
liczba zlikwidowanych kierunków kształcenia w szkołach wyższych	szt.	0

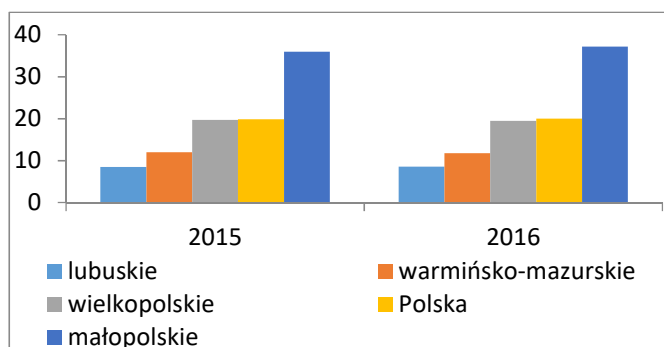
Rozwój kompetencji i doskonalenie wiedzy pracowników administracji

Urząd Miasta Olsztyna celem podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników i jakości świadczonych usług przeprowadził specjalistyczne szkolenia w zakresie finansów publicznych, audytu bezpieczeństwa informacji, stosowania przepisów KPA w praktyce urzędniczej, zamówień publicznych z akcentem na ostatnie nowelizacje przepisów, etyki, kontroli zarządczej i zarządzania ryzykiem, korupcji i obsługi interesanta. Łącznie w szkoleniach uczestniczyło ponad 1 tys. osób. Poniesiono koszty w wysokości 78 tys. zł.

Cel 4.2 Dostosowanie kształcenia do aktualnych i przyszłych potrzeb gospodarki

Wskaźniki realizacji celu

Wykres 47 Absolwenci szkół wyższych w dziedzinach kreatywnych i innowacyjnych na 1000 mieszkańców w wieku 20-29 lat

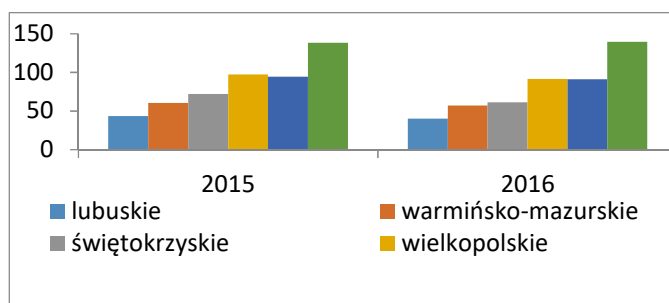

	2015	2016
Polska	19,84	20,00
małopolskie	35,93	37,14
wielkopolskie	19,64	19,45
Kujawsko-pomorskie	12,06	11,02
Warmińsko-Mazurskie	11,97	11,76
lubuskie	8,46	8,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W 2016 r. najwyższą wartość wskaźnika absolwenci szkół wyższych w dziedzinach kreatywnych i innowacyjnych na 1000 mieszkańców w wieku 20-29 lat zaobserwowano w województwie małopolskim (37,14 os.). Wartość zbliżoną do średniej dla Polski (20 os.) osiągało województwo wielkopolskie (19,45 os.). Porównywalną z Warmią i Mazurami wartość wskaźnika zanotowano w województwie kujawsko-pomorskim (11,02 os.). Najślabiej na tle kraju prezentował się region lubuski (8,50 os.). W 2015 r. pierwszy raz do pomiaru wskaźnika zastosowano Międzynarodową Standardową Klasyfikację Edukacji (ISCED - F 2013). Od tego momentu wskaźnik mierzony jest od nowa a wartości wskaźnika dla roku 2016 r. nie są porównywalne z danymi wcześniejszymi ponieważ zmieniono sposób mierzenia wskaźnika i część specjalności sklasyfikowanych wcześniej jako nauki ścisłe i techniczne zostało włączonych do poszczególnych grup kierunków.

Wykres 48 Absolwenci szkół wyższych w dziedzinach S&E (nauki ścisłe i techniczne) na 1000 mieszkańców w wieku 20-29 lat

	2015	2016
Polska	94,29	91,04
małopolskie	138,47	139,42
wielkopolskie	97,11	91,57
Świętokrzyskie	71,72	61,18
Warmińsko-Mazurskie	60,46	56,97
lubuskie	43,18	40,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W odniesieniu do tego wskaźnika również zastosowano nową Międzynarodową Standardową Klasyfikację Edukacji (ISCED - F 2013). W 2016 r. w województwie warmińsko mazurskim było blisko 57 absolwentów szkół wyższych w dziedzinach nauk ścisłych i technicznych na 1000 mieszkańców w wieku 20-29 lat (15 miejsce w kraju, spadek o 3,5 pkt. proc.). Podobną do Warmii i Mazur wartość wskaźnika odnotowano w województwie świętokrzyskim (61,18 os.). Średnia krajowa wynosiła

91,04 os. Podobną liczbę absolwentów zanotowano w województwie wielkopolskim (91,57 os.). Liderem wśród 16 województw było małopolskie (139,42 os.) a najłabsze wyniki osiągało lubuskie (40,08 os.).

Realizacja celu

Cel 4.2 realizowany był poprzez 10 projektów w ramach 3 Działań. W projekty zaangażowanych było ponad 2,7 tys. osób. Powstał jeden nowy kierunek w szkołach wyższych. Łącznie wydatkowano ponad 2,8 mln zł.

Nazwa wskaźnika	jm	Ilość
liczba projektów	szt.	10
liczba inicjatyw	szt.	0
poniesione koszty	zł	2 822 352
liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz wzrostu kwalifikacji zawodowych mieszkańców regionu	szt.	10
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - IOB (w tym administracja)	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka - IOB (w tym administracja)	szt.	1
liczba staży dla absolwentów, stypendiów, staży dla doktorantów i innych tego typu narzędzi	szt.	0
liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	os.	2756
liczba osób bezrobotnych objętych projektami i/lub inicjatywami	os.	0
liczba inwestycji	szt.	0
liczba nowych kierunków kształcenia w szkołach wyższych	szt.	1
liczba organizacji uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach (poza Państwa organizacją)	szt.	8
liczba zlikwidowanych kierunków kształcenia w szkołach wyższych	szt.	0

Rozwój umiejętności zawodowych uczniów i podniesienie kompetencji nauczycieli

Zespół Szkół Gastronomiczno-Spożywczych w Olsztynie realizował w latach 2015-2017 we współpracy z organizacją partnerską Università dei Sapori w Perugii projekt *Doskonalenie kompetencji zawodowych nauczycieli drogą w rozwoju kształcenia młodzieży i dorosłych* polegający na poznaniu nowoczesnych technik sporządzania potraw bezglutenowych i ciast bankietowych oraz nowych metod kształcenia zawodowego a także na przygotowaniu do prowadzenia kursów dla dorosłych. W 2016 r. poniesiono koszty w wysokości 40 tys. zł.

Urząd Miasta Olsztyna wspierał działania zmierzające do dopasowania szkół zawodowych do wymogów lokalnego rynku pracy. W roku szkolnym 2016/2017 w Zespołach Szkół: Mechaniczno-Energetycznych, Budowlanych, Gastronomiczno-Spożywczych, Elektronicznych i Telekomunikacyjnych, Ekonomiczno-Handlowych uruchomiono 19 kwalifikacyjnych kursów zawodowych. W Zespole Szkół Budowlanych oraz Zespole Szkół Samochodowych uruchomiono nowe kierunki kształcenia. Koszty wsparcia wyniosły 851,3 tys. zł

Dopasowanie nauczania w jednostkach edukacyjnych (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, technika, licea, szkoły policealne) do potrzeb gospodarki

Warmińsko-Mazurskie Kuratorium Oświaty realizowało zadania edukacyjne poprzez udzielenie 34 grantów na rozwój umiejętności i kwalifikacji kadr wszystkich typów szkół typów (seminaria oraz konferencje dla nauczycieli).

W 2016 r. warmińsko-mazurskie jednostki edukacyjne (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, technika, licea, szkoły policealne) zgłosiły 200 innowacji pedagogicznych. Były to innowacje: programowe, metodyczno-organizacyjne, programowo-metodyczne, programowo-organizacyjne, organizacyjne, metodyczne, programowo-organizacyjno-metodyczne.

W ramach projektu *„Pilotażowe wdrożenie programowania w edukacji formalnej w oparciu o innowacje pedagogiczne oraz programy autorskie w szkołach”* kuratorium zrealizowało 88 innowacji pedagogicznych. Odbędzie się 15 konferencji i warsztatów, w których uczestniczyło 2376 osób.

W ramach realizacji grantu Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty *„Nauka programowania”* przeszkolono 165 nauczycieli.

Dostosowywanie kierunków nauczania do potrzeb gospodarki

Projekty UWM:

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie rozpoczął realizację przedsięwzięcia, które polegało na utworzeniu nowego kierunku studiów *Analiza i kreowanie trendów* celem wzmocnienia potencjału dydaktycznego uczelni w zakresie interdyscyplinarnego kształcenia oraz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Koszt realizacji przedsięwzięcia w 2016 r. wyniósł 30 tys. zł.

UWM poszerzył również swoją ofertę edukacyjną dzięki opracowaniu modelu funkcjonowania Międzywydziałowej Szkoły Przedsiębiorczości. W 2016 r. opracowano koncepcję funkcjonowania oraz opracowano i wydrukowano 6 skryptów i zorganizowano trzy spotkania upowszechniające ze studentami, doktorantami i kadrą naukowo-dydaktyczną. Poniesiono koszty w wysokości 526 tys. zł.

Uczelnia rozpoczęła profesjonalizację usług Akademickiego Biura Karier UWM, co umożliwi lepsze wsparcie studentów w rozpoczęciu aktywności zawodowej na rynku pracy w ramach podnoszenia kompetencji odpowiadającym potrzebom gospodarki, rynku pracy. W 2016 r. wydatkowano 137 tys. zł.

Na Wydziale Nauk Medycznych rozpoczęto wdrażanie programu rozwojowego mającego poprawić jakość nauczania na kierunku lekarskim i pielęgniarstwie. W 2016 r. prowadzono roboty budowlane związane z adaptacją i dostosowaniem pomieszczeń do potrzeb Centrum Symulacji Medycznych, a także przygotowano opisy przedmiotów zamówienia dotyczące wyposażenia pracowni. W 2016 r. wydatkowano 1,24 mln zł.

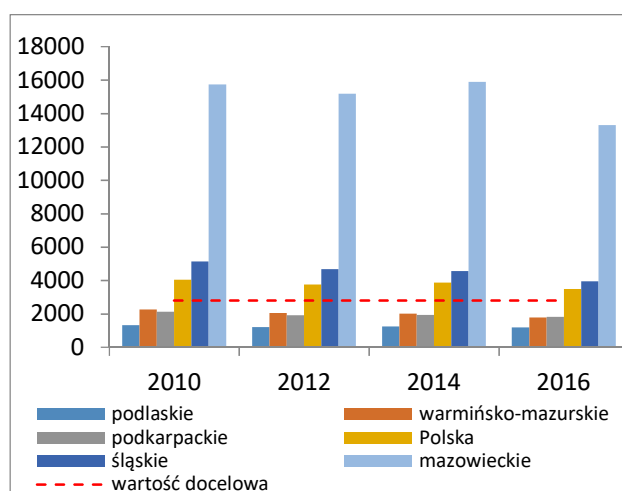
Cel 4.3. Przyciąganie i tworzenie możliwości rozwoju dla utalentowanego i wykwalifikowanego kapitału ludzkiego

Wskaźniki realizacji celu

Zatrudnienie w sektorach wiedzochłonnych jako % zatrudnionych

Wskaźnik opisany w celu 1.4

Wykres 49 Liczba osób w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44) przybywających do województwa na pobyt stały

	2010	2012	2014	2016
Polska	4042	3750	3863	3478
Mazowieckie	15737	15185	15883	13310
Śląskie	5127	4680	4564	3944
Podkarpackie	2131	1919	1927	1812
Warmińsko-Mazurskie	2266	2047	2002	1774
Podlaskie	1314	1197	1238	1181

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W 2016 r. na pobyt stały do województwa warmińsko-mazurskiego przybyły 1774 osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata), uplasowało region na 11 miejscu w kraju. Największą popularnością w 2016 r. cieszyło się województwo mazowieckie, do którego przybyło 13 310 osób a najmniejszą region podlaski – 1181 osób. Wartości zbliżone do warmińsko-mazurskiego osiągnęto w podkarpackim -1812 osób, a do średniej krajowej (wynoszącej 3478 os.) w śląskim - 3944 osób. Odległość od wartości docelowej wskaźnika (2801) wynosiła 1027 osób.

Realizacja celu

W ramach celu 4.3 zidentyfikowano 1 Działanie, w ramach którego realizowano 1 inicjatywę o wartości 1 tys. zł.

Nazwa wskaźnika	jm	Ilość
liczba projektów	szt.	0
liczba inicjatyw	szt.	1
poniesione koszty	zł	1000
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - IOB (w tym administracja)	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka	szt.	0
liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka - IOB (w tym administracja)	szt.	1

liczba staży dla absolwentów, stypendiów, staży dla doktorantów i innych tego typu narzędzi	szt.	0
liczba staży i praktyk odbytych w ramach projektów i/lub inicjatyw	os.	12
liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	szt.	12
liczba osób bezrobotnych objętych projektami i/lub inicjatywami	os.	0
liczba organizacji uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach (poza Państwa organizacją)	szt.	1

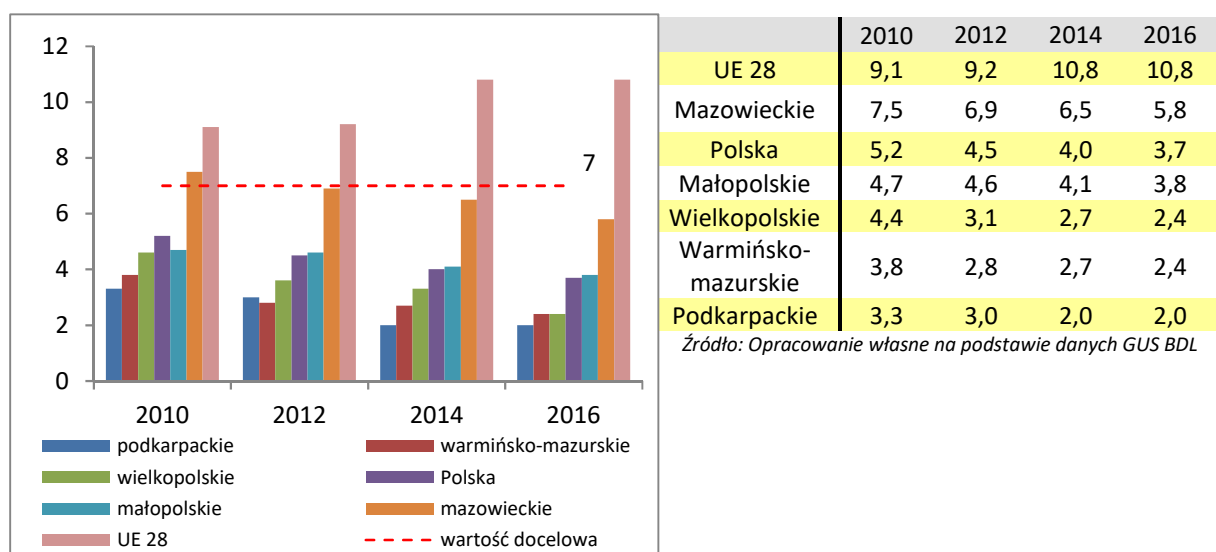
Tworzenie możliwości rozwoju dla młodego kapitału ludzkiego poprzez staże

Elbląska Izba Gospodarcza kontynuowała przedsięwzięcie *Gra o wakacyjny staż*, realizowane pod patronatem prezydenta Elbląga, skierowane do uczniów bądź absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, studentów i absolwentów studiów wyższych, w wieku od 18 do 30 roku życia. W 2016 r. odbyło się 12 staży w firmach. Wydatkowano 1000 zł.

Cel 4.4. Inteligentne wykorzystanie kompetencji i doświadczenia ludzi 50+

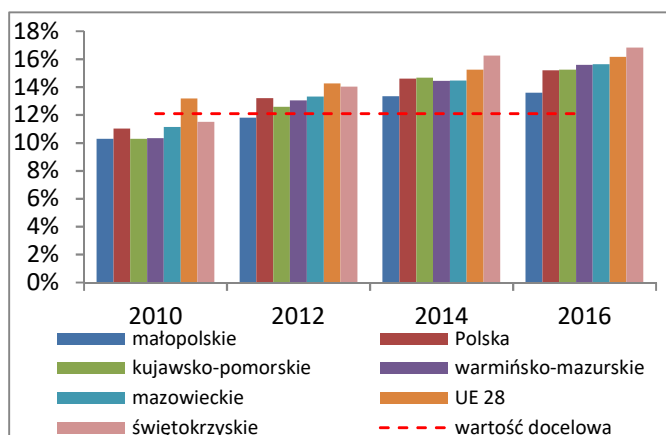
Wskaźniki realizacji celu

Wykres 50 Uczestnictwo w kształceniu ustawicznym na 100 osób w wieku 25-64 lata

Odsetek osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu ustawicznym wyniósł w 2016 r. 2,4%. Od 2010 r. wartość wskaźnika w regionie systematycznie spada (1,2 pkt. proc.). W kraju, w porównaniu do roku 2015 nastąpił nieznaczny wzrost wartości wskaźnika (0,2 pkt. proc.), w wyniku czego pozycja regionu zmieniła się z 11 na 14 miejsce. Identyczną wartość wskaźnika odnotowano w województwie wielkopolskim. Liderem, niezmiennie od 2010 r. pozostaje województwo mazowieckie (5,8%). Najniższą wartość odnotowano w podkarpackim (2%). Podobną do średniej w kraju (3,7%) wartość wskaźnika odnotowano w województwie małopolskim (3,8%). Odległość do wartości docelowej (7%) wzrosła i wynosiła w 2016 r. 4,6 pkt. proc.

Wykres 51 Zatrudnienie osób w wieku 55-64 lata w ogólnej liczbie zatrudnionych

	2010	2012	2014	2016
UE 28	13,17	14,26	15,25	16,15
Polska	11,01	13,21	14,60	15,20
Świętokrzyskie	11,51	14,03	16,25	16,83
Mazowieckie	11,13	13,32	14,46	15,64
Warmińsko-mazurskie	10,34	13,04	14,43	15,58
Kujawsko-pomorskie	10,29	12,59	14,67	15,24
Małopolskie	10,28	11,79	13,34	13,59

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Od 2010 r. w województwie warmińsko-mazurskim obserwuje się wzrost zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata w ogólnej liczbie zatrudnionych. W 2016 r. wyniosło ono 15,58% (wzrost o 5,24 pkt. proc oraz z awans z 11 na 6 lokatę w kraju). Podobną wartość wskaźnika osiągnięto w województwie mazowieckim (15,64%). Świętokrzyskie osiągnęło najwyższy poziom zatrudnienia 16,83%. Średnią krajową (15,20%) osiągnął region kujawsko-pomorski (15,24%). Województwo małopolskie z wartością 13,59 % wypadło najmniej korzystnie wśród regionów w Polsce. Wartość docelowa została osiągnięta (+3,48 pkt. proc.).

Realizacja celu

W roku 2016 nie zidentyfikowano projektów i inicjatyw wpisujących się w założenia Celu operacyjnego 4.4.

Poziom realizacji wskaźników działań

Ip.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość wskaźnika uzyskana w monitoringu				Suma wartości wskaźnika uzyskanego w monitoringu za lata 2010-2016	Wartość docelowa	Odległość do wartości docelowej (I-H)	Komentarz
			2010	2012	2014	2016				
A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.	H.	I.	J.	K.
1	liczba projektów	-	97	69	63	35	466	913	-447	Odległość od wartości docelowej wynosi 447 projekty, tj. ok. 112 projektów rocznie do roku 2020.
2	liczba inicjatyw	-	58	4	25	49	213	341	-128	Odległość od wartości docelowej wynosi 128 inicjatyw, tj. ok. 32 inicjatywy rocznie do roku 2020.
3	poniesione koszty	-	337,4 mln	239,4 mln	183 9 mln	52 mln	1 332 mln	-	-	RKS ds. RSI zrezygnował z wyznaczania wartości bazowych i docelowych tego wskaźnika
4	liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz przedsiębiorców	50	50	21	33	30	230	692	-462	Odległość od wartości docelowej wynosi 462 projekty i/lub inicjatywy, tj. ok. 116 rocznie do roku 2020.
5	liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz tworzenia i rozwoju klastrów	4	4	3	1	2	21	31	-10	Odległość od wartości docelowej wynosi 10 projektów/inicjatyw tj. ok. 3 rocznie do roku 2020.
6	liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz rozwoju turystyki	3	3	2	11	20	54	10	+44	Wartość docelowa wskaźnika została osiągnięta w 2013
7	liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz rozwoju sektora ICT	5	5	1	3	1	14	28	-14	Różnica pomiędzy osiągniętą w 2016 r. wartością a wartością docelową wynosi 14 projektów do roku 2020
8	liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz rozwoju	1	1	2	3	0	16	8	+8	Wartość docelowa wskaźnika została osiągnięta i przekroczona o 8 projektów

lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość wskaźnika uzyskana w monitoringu				Suma wartości wskaźnika uzyskanego w monitoringu za lata 2010-2016	Wartość docelowa	Odległość do wartości docelowej (I-H)	Komentarz
			2010	2012	2014	2016				
	sektora meblarskiego									
9	liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz rozwoju sektora spożywczego	19	19	4	6	15	61	109	-48	Różnica w relacji do wartości docelowej do roku 2020 wynosi 48, co oznacza konieczność realizacji ok. 12 projektów rocznie
10	liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz wzrostu kwalifikacji zawodowych mieszkańców regionu	21	21	13	8	13	93	1320	-1227	Odległość od wartości docelowej wynosi 1227 projektów i/lub inicjatyw tj. ok. 307 rocznie.
11	liczba projektów i/lub inicjatyw promocyjnych na rzecz konkretnych produktów turystycznych	2	2	0	7	19	30	52	-22	Odległość od wartości docelowej wynosi 22 projekty i/lub inicjatywy tj. ok. 6 rocznie.
12	liczba projektów i/lub inicjatyw na rzecz wzrostu produkcji i wykorzystania energii odnawialnej	1	1	1	0	0	5	10	-5	Różnica pomiędzy osiągniętą wartością a wartością docelową wynosi 5 projektów do roku 2020

lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość wskaźnika uzyskana w monitoringu				Suma wartości wskaźnika uzyskanego w monitoringu za lata 2010-2016	Wartość docelowa	Odległość do wartości docelowej (I-H)	Komentarz
			2010	2012	2014	2016				
13	liczba projektów i/lub inicjatyw powołujących lub wspierających instrumenty finansowe na rzecz innowacji	11	11	14	17	17	-	23	-6	Wartość docelowa jest wynikiem dodania do uzyskanej wartości bazowej projektów/ inicjatyw na rzecz NOWYCH podmiotów oraz projektów/ inicjatyw wspierających już istniejące podmioty, łącznie 6 projektów/ inicjatyw,
14	liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy nauka - IOB (w tym administracja)	5	5	6	0	7	29	344	-315	Do osiągnięcia wartości docelowej niezbędna jest realizacja min. 79 projektów/ inicjatyw we współpracy nauka – IOB rocznie
15	liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka	40	4		4	0	101	554	-453	Zgodnie z przyjętą metodologią wartość bazowa i docelowa określona jest dla łącznie 3 wskaźników (15, 16 i 17). Do osiągnięcia wartości docelowej niezbędna jest realizacja min. 114 projektów/ inicjatyw rocznie w różnej konfiguracji współpracy
16	liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - IOB (w tym administracja)		5	14	0	1				
17	liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy biznes - nauka - IOB (w tym administracja)		14		3	4				

lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość wskaźnika uzyskana w monitoringu				Suma wartości wskaźnika uzyskanego w monitoringu za lata 2010-2016	Wartość docelowa	Odległość do wartości docelowej (I-H)	Komentarz
			2010	2012	2014	2016				
18	liczba projektów badawczych o budżecie powyżej 500 tys. zł.	0	0	2	1	0	3	-	-	Zrezygnowano z wyznaczania wartości bazowych i docelowych tego wskaźnika
19	liczba staży dla absolwentów, stypendiów, staży dla doktorantów i innych tego typu narzędzi	235	235	358	526	0	1439	34 674	-33 235	Wartość docelowa będzie wynikiem zsumowania wyniku dla poszczególnych lat wdrażania RSI,
20	liczba staży i praktyk odbytych w ramach projektów i/lub inicjatyw	0	0	0	526	12	0	-	-	Z uwagi na fakt, iż dopiero w roku 2014 zidentyfikowano działania realizujące staże i praktyki w ramach wskaźnika, brak dostatecznej liczby danych do ustalenia wartości docelowej
21	liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	-	45861	21315	44775	34898	202478	-	-	RKS ds. RSI zrezygnował z wyznaczania wartości bazowych i docelowych wskaźnika
22	liczba przedsiębiorców objętych projektami i/lub inicjatywami	277	277	798	482	214	4995	13 849	-8 854	Dla osiągnięcia wartości docelowej niezbędne będzie angażowanie w realizowane zadania corocznie min. 3 2 214 przedsiębiorców
23	liczba rolników uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach	319	319	0	0	0	50 689	2152	+48537	Wartość docelowa wskaźnika została osiągnięta i znacznie przekroczona.

Ip.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość wskaźnika uzyskana w monitoringu				Suma wartości wskaźnika uzyskanego w monitoringu za lata 2010-2016	Wartość docelowa	Odległość do wartości docelowej (I-H)	Komentarz
			2010	2012	2014	2016				
24	liczba osób przeszkolonych	7454	7454	1077	707	1779	14 522	37378	-22 856	Dla osiągnięcia wartości docelowej niezbędne przeszkolenie ok. 5714 osób rocznie do 2020 r.
25	liczba nauczycieli przeszkolonych	1362	1362	99	35	0	1538	1342	+196	Wartość docelowa została przekroczona.
26	liczba osób bezrobotnych objętych projektami i/lub inicjatywami	0	0	0	0	0	0	21520	-21520	W ciągu pięciu lat monitorowania RSI nie odnotowano działań wspierających bezrobotnych
27	liczba wolontariuszy biorących udział w projektach i/lub inicjatywach	0	0	0	0	0	0	23922	-23 922	Nie zidentyfikowano działań, w których brali udział wolontariusze,
28	liczba wspartych organizacyjnie/finansowo projektów i/lub inicjatyw podjętych przez partnerów	18	18	1	1	0	23	77	-43	Odległość od wartości docelowej wynosi 43 projekty/ inicjatywy, tj. ok. 11 rocznie.
29	liczba inwestycji	-	244	19	3	0	300	-	-	RKS ds. RSI zrezygnował z wyznaczania wartości bazowych i docelowych tego wskaźnika

Ip.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość wskaźnika uzyskana w monitoringu				Suma wartości wskaźnika uzyskanego w monitoringu za lata 2010-2016	Wartość docelowa	Odległość do wartości docelowej (I-H)	Komentarz
			2010	2012	2014	2016				
30	liczba inwestycji w infrastrukturę rozwoju innowacji	236	236	9	0	0	265	946	-681	Odległość od wartości docelowej wynosi 681.
31	liczba wspartych organizacyjnie/finansowo inwestycji podjętych przez partnerów	-	329	0	0	0	330	-	-	RKS ds. RSI zrezygnował z wyznaczania wartości bazowych i docelowych tego wskaźnika
32	wielkość powierzchni (niezadaszonej)	0	697 000	213 208	0	0	910 208	856 936	+53 272	Wartość docelowa została przekroczona.
33	wielkość powierzchni (zadaszonej)	3701	5832	3 200	0	0	9032	39 255	-30 223	Odległość do wartości docelowej wynosiła 30 223
34	długość infrastruktury	-	0	13	0	0	13	-	-	RKS ds. RSI zrezygnował z wyznaczania wartości bazowych i docelowych

lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość wskaźnika uzyskana w monitoringu				Suma wartości wskaźnika uzyskanego w monitoringu za lata 2010-2016	Wartość docelowa	Odległość do wartości docelowej (I-H)	Komentarz
			2010	2012	2014	2016				
35	liczba badań popytu krajowego i zagranicznego na usługi dla starzejącego się społeczeństwa	0	0	0	0	0	0	16	-16	Do roku 2016 żadne badania nie zostały przeprowadzone.
36	liczba nowych kierunków kształcenia w szkołach wyższych	9	9	0	0	1	16	18	-2	Różnica do wartości docelowej wynosi 2.
37	liczba organizacji uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach (poza Państwa organizacją)	216	216	137	155	73	988	1816	- 828	Do osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika niezbędne jest aby w projektach/inicjatywach corocznie uczestniczyło 207 organizacji
38	liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy z partnerem zagranicznym	1	1	3	1	0	9	1257	- 1248	Wartość docelowa wskaźnika zostanie osiągnięta przy min. 312 projektach realizowanych w ramach konkretnych celów operacyjnych we współpracy z zagranicznym partnerem rocznie.
39	liczba nowych organizacji	3	3	1	0	0	4	81	- 77	Do osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika niezbędne jest utworzenie 77 nowych podmiotów, tj. 20 podmiotów rocznie.

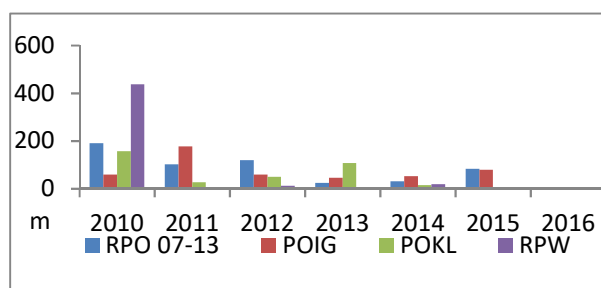
lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość wskaźnika uzyskana w monitoringu				Suma wartości wskaźnika uzyskanego w monitoringu za lata 2010-2016	Wartość docelowa	Odległość do wartości docelowej (I-H)	Komentarz
			2010	2012	2014	2016				
40	liczba projektów i/lub inicjatyw realizowanych we współpracy co najmniej dwóch instytucji otoczenia biznesu	5	5	5	3	0	33	50	- 17	Dla osiągnięcia wartości docelowej niezbędne będzie realizowanie corocznie min. 5 projektów we współpracy co najmniej dwóch IOB.
41	liczba produktów żywnościowych objętych systemem promocji	1267	1267	0	0	0	2601	7303	- 4702	Różnica pomiędzy wartością osiągniętą w latach 2010-2016 a docelową wskaźnika wynosi 4702.
42	liczba zlikwidowanych kierunków kształcenia w szkołach wyższych	0	0	0	0	0	0	2	-2	Różnica pomiędzy wartością osiągniętą a docelową pozostała niezmienna
43	liczba wniosków zgłoszonych do urzędu patentowego	0	0	0	0	0	12	1004	- 992	Osiągnięcie wartości docelowej wymaga zgłoszenia średnio 248 wniosków patentowych rocznie

Fundusze strukturalne a realizacja Strategii w 2016 r.

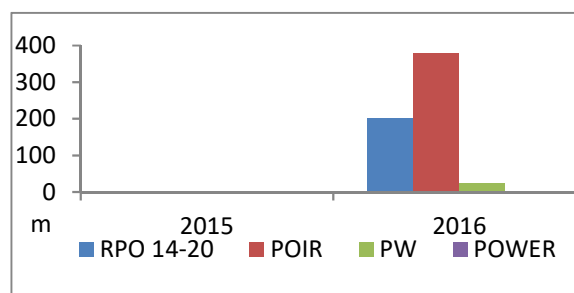
W 2016 r. roku w pełni uruchomiono środki nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020. Fundusze strukturalne, obok środków Samorządu Województwa i budżetu państwa są jednym z ważniejszych źródeł finansowania realizacji Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020. Wartość ogółem podpisanych/ aneksowanych w 2016 r. roku umów przyczyniających się do realizacji celów RSI wynosiła 603,5 mln złotych. Umowy realizowane były ze środków: Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (201,2 mln zł.) Programu Inteligentny Rozwój 2014-2020 (377,7 mln zł), Programu Polska Wschodnia 2014-2020 (23,5 mln zł), PO Wiedza Edukacja Rozwój (1.1. mln zł).

Wykres 52 **Wartość podpisanych/aneksowanych w latach 2010-2016 umów w ramach Programów Operacyjnych na działania zbieżne z celami Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego**

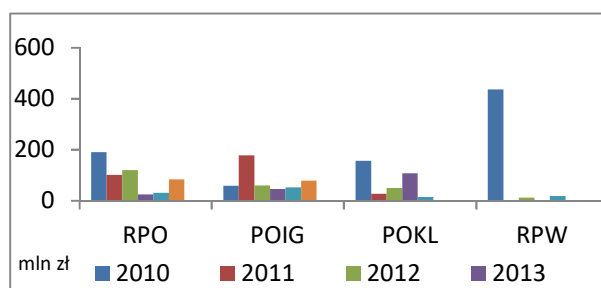
a) w podziale na lata - perspektywa 2007-2013

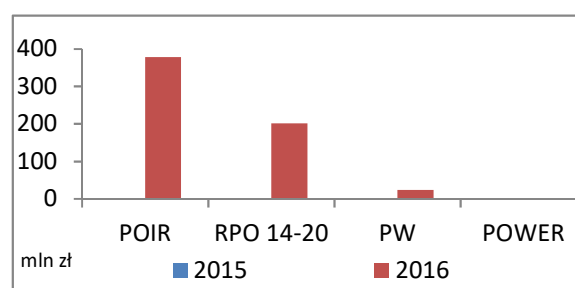
- perspektywa 2014-2020

b) w podziale na programy operacyjne - perspektywa 2007-2013

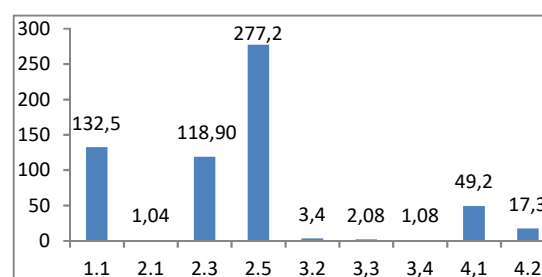
- perspektywa 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych SIMIK oraz Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

Wykres 53 **Wydatki w ramach Programów Operacyjnych na projekty zgodne z założeniami RSI wg celów operacyjnych**

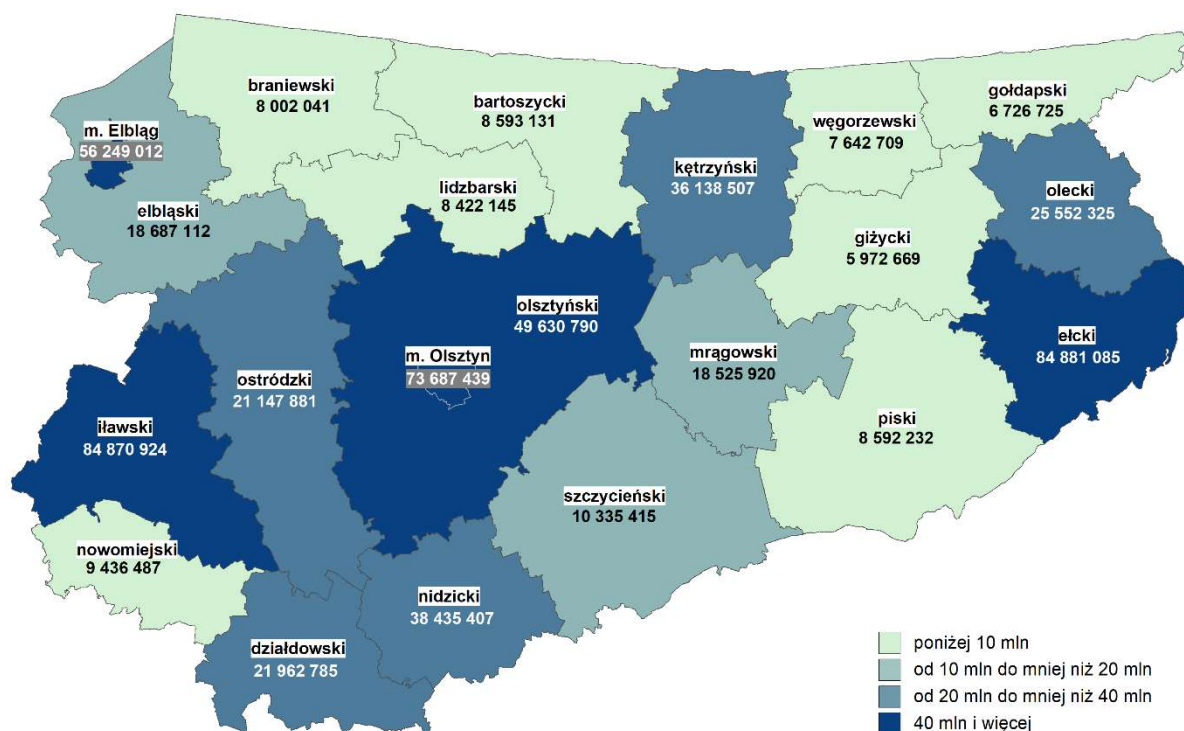
Największa część środków wydatkowanych w 2016 r. w ramach PO (46%) przeznaczona była na realizację projektów zgodnych z założeniami celu 2.5 RSI *Pomoc przedsiębiorcom w pozyskiwaniu kapitału zewnętrznego na innowacyjne inwestycje*. Znaczącą kwotę (22%) przeznaczono na realizację projektów zgodnych z celem 1.1 oraz z celem 2.3 (20%).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych SIMIK

Biorąc pod uwagę cele strategiczne, największą część wszystkich środków pochodzących z funduszy strukturalnych – 396,1 mln zł (66%) można przypisać założeniom 2 celu strategicznego *Transformacja gospodarki w kierunku specjalistycznych produktów i usług opartych na wiedzy*. Na cel 1 *Budowanie silnego kapitału społecznego i kultury innowacji* przeznaczono 132,5 mln zł (22%), na 3 cel *Usprawnienie instytucjonalnego systemu innowacji* przeznaczono 6,6 mln zł (1%), a na cel 4 *Rozwój kreatywnego kapitału ludzkiego* 66,5 mln zł (11%).

Rysunek 7 **Wartość podpisanych/ aneksowanych w 2016 r. umów w ramach Programów Operacyjnych na projekty zgodne z założeniami RSI z podziałem na powiaty**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych SIMIK oraz Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

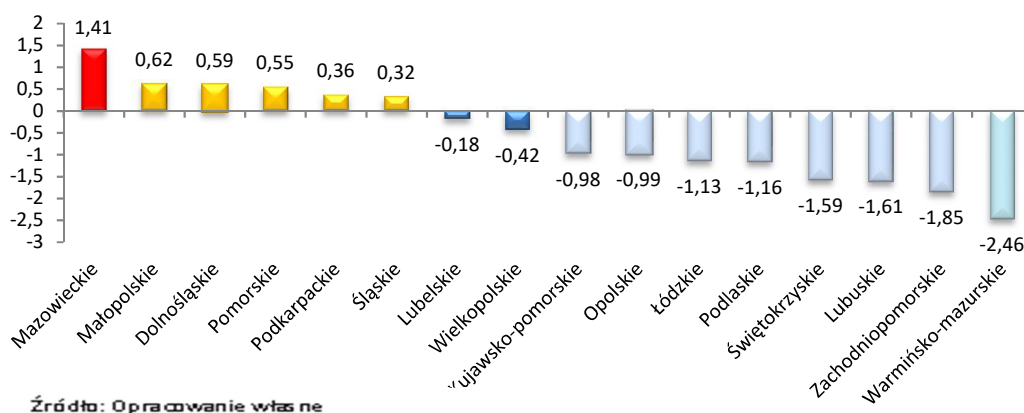
W powiatach elckim i iławskim odnotowano największą wartość podpisanych/aneksowanych w 2016 r. umów w ramach Programów Operacyjnych na projekty zgodne z założeniami RSI – po 85 mln zł. W tych powiatach zawarto kilka umów o dofinansowanie o dużej wartości w ramach poddziałania 3.2 POIR - *Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R*, co przyczyniło się do osiągnięcia przez te powiaty najlepszego wyniku. Wartość umów średnio na 1 powiat wynosiła 37,7 mln zł. Duża koncentracja środków charakteryzowała ponadto powiaty: Miasto Olsztyn (73,7 mln zł), Miasto Elbląg (56,2 mln) i olsztyński (49,6 mln zł).

Wskaźnik syntetyczny innowacyjności regionów

Wskaźnik syntetyczny innowacyjności regionów powstał w celu zobrazowania trudnego do zmierzenia poziomu innowacyjności województwa przy pomocy jednego kompleksowego miernika. Zjawiska wpływające na poziom innowacyjności regionów są na tyle zróżnicowane, że regiony będące liderami w kilku dziedzinach innowacyjności mogą w innych osiągać znacznie słabsze wyniki. Wskaźnik stanowi średnią arytmetyczną dziesięciu wskaźników, których wartości zostały wyrażone w porównywalnych jednostkach standaryzowanych. Najwyższe wartości poszczególnych wskaźników zostały zastąpione wartością 3, a minimalne -3. Pozostałym regionom przypisano wartości w zależności od odległości od średniej krajowej, dla której na stałe przyjęto wartość zero. Województwa pogrupowano na cztery kategorie: liderów innowacyjności (pierwsze miejsce w rankingu oraz drugie w przypadku odległości do lidera mniejszej niż do trzeciego miejsca), doganiających liderów (dodatnia wartość wskaźnika), umiarkowanych innowatorów (wartość wskaźnika w przedziale 0,-0,75) oraz innowatorów o skromnych wynikach (-0,75,-3). Wskaźnik syntetyczny ocenia regiony pod względem następujących obiektywnych wskaźników innowacyjności:

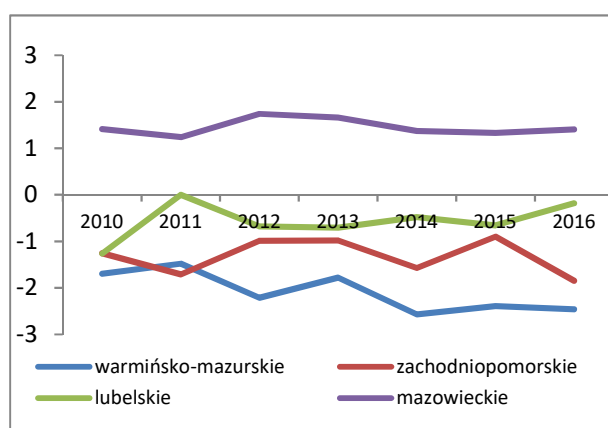
1. Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB [%]
2. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw
3. Zatrudnienie w sektorach przemysłu średnio-wysokiej i wysokiej techniki
4. Udzielone patenty na wynalazki na 1 mln mieszkańców
5. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach wg rodzajów działalności innowacyjnej
6. Liczba jednostek prowadzących działalność B+R na 100 tys. podmiotów gospodarki narodowej
7. Absolwenci szkół wyższych w dziedzinach S&E oraz kreatywnych i innowacyjnych
8. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do internetu
9. Przedsiębiorstwa, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną
10. Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przedsiębiorstwach przemysłowych

Wykres 54 Wskaźnik syntetyczny innowacyjności regionów w roku 2016

W 2016 r. pozycję lidera w odniesieniu do roku 2015 na rzecz województwa mazowieckiego straciło dolnośląskie, które z wartością 1,41 osiągało znaczną przewagę nad grupą doganiających liderów, w której znalazły się województwa: małopolskie, dolnośląskie, pomorskie, podkarpackie, śląskie. Co ciekawe, tylko dwa regiony - lubelskie i wielkopolskie zostały sklasyfikowane jako umiarkowani innowatorzy. W 2016 r. grupa innowatorów o skromnych wynikach powiększyła się i objęła aż połowę województw: kujawsko-pomorskie, opolskie, łódzkie, podlaskie, świętokrzyskie, lubuskie, zachodniopomorskie, warmińsko-mazurskie, co świadczy o dużych dysproporcjach w dziedzinie innowacyjności regionów w Polsce. Województwo warmińsko-mazurskie, podobnie jak w roku 2015 uplasowało się na ostatnim miejscu w kraju osiągając we wszystkich 10 wskaźnikach składowych SWI wyniki słabsze od krajowej średniej.

Wykres 55 Wskaźnik syntetyczny innowacyjności w latach 2010-2016

Źródło: Opracowanie własne

Od 2014 r. województwo warmińsko-mazurskie zajmuje ostatnie miejsce w rankingu innowacyjności, a wartość wskaźnika stabilizuje się na niskim poziomie -2,5. Najbardziej zbliżoną wartość wskaźnika -1,85 odnotowano w zachodniopomorskim. Województwo podkarpackie z piątą lokatą w kraju, uplasowało się najwyżej wśród regionów Polski Wschodniej.

Tabela 1: Ranking innowacyjności regionów w latach 2010-2016

Grupa	2010	2012	2014	2016
Liderzy innowacyjności	Mazowieckie Śląskie	Mazowieckie Dolnośląskie	Mazowieckie Dolnośląskie	Mazowieckie
Doganiający liderów	Małopolskie Dolnośląskie Pomorskie	Małopolskie Śląskie	Śląskie Pomorskie Małopolskie	Małopolskie Dolnośląskie Pomorskie Podkarpackie Śląskie
Umiarkowani innowatorzy	Podkarpackie Opolskie Wielkopolskie	Podkarpackie Łódzkie Lubelskie	Podkarpackie Opolskie Lubelskie Łódzkie Wielkopolskie	Lubelskie Wielkopolskie
Innowatorzy o skromnych wynikach	Kujawsko-pomorskie Łódzkie Zachodniopomorskie Lubelskie Świętokrzyskie Warmińsko-mazurskie Podlaskie Lubuskie	Kujawsko-pomorskie Opolskie Podlaskie Zachodniopomorskie Świętokrzyskie Wielkopolskie Pomorskie Lubuskie Warmińsko-mazurskie	Zachodniopomorskie Kujawsko-pomorskie Podlaskie Lubuskie Świętokrzyskie Warmińsko-mazurskie	Kujawsko-pomorskie Opolskie Łódzkie Podlaskie Świętokrzyskie Lubuskie Zachodniopomorskie Warmińsko-mazurskie

Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

1. Analizując sytuację gospodarczą województwa warmińsko-mazurskiego nie tylko w kontekście realizacji *Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020*, ale również w szerszej perspektywie konkurencyjności ekonomicznej regionu, należy przyznać, iż województwo nadal zmagają się z problemami gospodarczymi: niskim poziomem innowacyjności, niskimi lub spadającymi poziomami wskaźników. Wiele z tych problemów jest pochodną nadal bardzo niskiego wskaźnika przedsiębiorczości, który w 2016 r. wynosił 865 firm na 10 tys. mieszkańców i plasował region na 13 miejscu w kraju. Niepokojący jest również fakt, iż wiele wskaźników obrazujących nastawienie istniejących firm do innowacyjności zanotowało wartości najniższe od początku monitorowania RSI (w tym: odsetek przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie, firm innowacyjnych, i tych, które wprowadziły innowacje organizacyjne). Jednocześnie należy zauważyć, że nie oznacza to niechęci przedsiębiorstw do inwestowania, bowiem, pomimo 14 pozycji regionu pod względem nakładów inwestycyjnych per capita i spadku w 2016 r., od 2010 r. wartość tego wskaźnika w regionie wzrosła o 28%, co było dziewiątym procentowym przyrostem w kraju.
2. Poprawia się kondycja kapitałowa warmińsko-mazurskich firm, o czym świadczyć może wzrost nakładów sektora przedsiębiorstw na działalność badawczo-rozwojową (ponad dwukrotny wzrost środków, awans z ostatniego na 13 miejsce w kraju). Pomocne w zwiększeniu aktywności w obszarze B+R mogą się okazać także środki europejskie w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, przeznaczone na ten cel, na który skierowano najwyższą alokację. Doświadczenia samorządu pokazują, że dobrze zaprojektowane wsparcie przeznaczone na projekty badawczo-rozwojowe, może stanowić skuteczny bodziec do działania. Kolejne lata wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (szczególnie rok 2017) wskazują na coraz większe zainteresowanie firm dofinansowaniem projektów polegających na wdrożeniu wyników prac B+R. Nie ulega jednak wątpliwości, że oprócz dopasowanej oferty wsparcia, niezbędna jest stała komunikacja i praca z potencjalnymi wnioskodawcami polegająca nie tylko na promowaniu możliwych źródeł finansowania projektów ale również inkubacja i animowanie przedsięwzięć w tym obszarze.
3. Przedsiębiorstwa z terenu województwa warmińskiego stają się także coraz bardziej aktywne w obszarze ochrony dóbr intelektualnych. Rokrocznie obserwowana jest coraz wyższa liczba patentów zgłaszanych przez podmioty z regionu (w 2016 było ich 38). Odsetek przedsiębiorstw, które dokonały zgłoszeń patentowych jest zbliżony do średniej krajowej. Zakres dziedzin gospodarki reprezentowanych przez przedsiębiorstwa, które otrzymały w Urzędzie Patentowym w 2016 r. patenty na wynalazki jest dość szeroki ale dominującą okazało się być drewno i meblarstwo. Firmy powoli zaczynają dostrzegać korzyści płynące z ochrony patentowej. Można przypuszczać, że prowadzenie działań uświadamiających o możliwości uzyskania prawnej ochrony innowacyjnych rozwiązań oraz wspierających przedsięwzięcia firm starających się o zdobycie praw wyłączności na produkt lub usługę przynosi efekty.
4. Zdolność do tworzenia nowych rozwiązań zależy w dużej mierze od siły powiązań pomiędzy środowiskiem naukowym i gospodarką. Funkcjonujące w regionie jednostki naukowe i ośrodki innowacji (w tym m.in. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, parki technologiczne) realizują liczne projekty i inicjatywy wpisujące się w cele RSI. Szczególnie zauważalna jest rosnąca aktywność i efektywność parków technologicznych, które co roku coraz silniej wpisują się w innowacyjną politykę regionu. Siedziby mają w nich firmy o uznanej renomie i odnoszące sukcesy na rynkach międzynarodowych. Dzięki

zakrojonym na szeroką skalę projektom, parki działające w regionie przyczyniły się również w ostatnich latach do poprawy ekosystemu innowacyjnych start-upów, tworząc sprzyjające środowisko rozwoju nowych innowacyjnych przedsiębiorstw.

5. Z drugiej strony zaledwie 0,5% pracujących ogółem jest zatrudnionych w działalności B+R (wynik dwukrotnie niższy niż średnia krajowa). Wpływ na niedostateczne procesy transferu technologii ma niewątpliwie również otoczenie instytucjonalne. W województwie funkcjonują jedynie 4 publiczne jednostki naukowo-badawcze oraz 5 centrów transferu-technologii, co zapewne nie pozostaje obojętne na podaż świadczonych usług i w konsekwencji wyniki gospodarcze regionu. Dlatego szczególnie istotne jest jeszcze większe zaangażowanie jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych w realizację wspólnych przedsięwzięć.

Można zauważyć, że przedsiębiorstwa coraz częściej szukają partnerów nie tylko wśród przedstawicieli sektora B+R ale również pomiędzy kooperantami. Świadczy o tym fakt, iż w okresie 2014-2016 r. nastąpił znaczny wzrost odsetka przedsiębiorstw przemysłowych, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie co dało regionowi awans z dziewiątej na czwartą lokatę w kraju.

6. Oprócz omówionych powyżej wskaźników charakteryzujących przedsiębiorczość i innowacyjność warmińsko-mazurskich przedsiębiorstw, zaobserwowano również inne, które w badanym okresie przyjęły wartości niskie na tle kraju:

- Ilość nowopowstałych firm zmniejsza się od 2014 r.,
- spadek nakładów na działalność innowacyjną w sektorze przedsiębiorstw przemysłowych - o 60% (spadek o 5 pozycji),
- spada aktywność innowacyjna firm z sektora przemysłowego oraz usług oraz odsetek firm innowacyjnych (w obu przypadkach ostatnia pozycja w kraju),
- sprzedaż nowych lub zmodernizowanych wyrobów dla rynku w przedsiębiorstwach przemysłowych - o 35%,
- odsetek przedsiębiorstw, które wdrożyły innowacje (marketingowe, procesowe lub organizacyjne spadł o 2,05 pkt. proc.).

7. Mimo, iż województwo warmińsko-mazurskie nie należy do najbardziej innowacyjnych, nie przekreśla to jego szans na zmianę sytuacji, gdyż region dysponuje potencjałem tworzenia przewag konkurencyjnych. Jego źródłem są zakorzenione w gospodarce trzy silne specjalizacje (ekonomia wody, drewno i meblarstwo, żywność wysokiej jakości). Ich inteligentny rozwój wymaga jednak znacznych nakładów i to nie tylko materialnych, ale również interwencji w podnoszenie kompetencji kapitału ludzkiego. Szczegółowa analiza regionalnych inteligentnych specjalizacji zostanie dokonana w pierwszym raporcie z ich monitorowania, którego przygotowanie zaplanowano na rok 2018, niemniej jednak dane zgromadzone na potrzeby niniejszego raportu sygnalizują pozytywną sytuację w najsilniejszych branżach regionu: przykładem mogą być wysokie lokaty województwa pod względem eksportu w sektorach powiązanych ze specjalizacją „drewno i meblarstwo” (6 miejsce w kraju) oraz „ekonomia wody” – 4 pozycja. W roku 2016 sektor spożywczy stanowił natomiast aż 37% wartości produkcji sprzedanej całego przemysłu regionu. Środki unijne zakontraktowane w ramach RPO WiM 2014-2020 na rozwój inteligentnych specjalizacji mogą również przyczynić się do wzmocnienia tych kluczowych dla regionu sektorów gospodarki.

8. Nowoczesność podmiotów gospodarczych to między innymi również ich cyfryzacja. Technologie informacyjno-komunikacyjne to istotny aspekt rozwoju przedsiębiorstw, stąd pozytywnym zjawiskiem jest odnotowany w niniejszym raporcie zwiększając się dostęp przedsiębiorstw do Internetu (wzrost o 0,7 pkt. proc. i 14 miejsce w Polsce) podczas gdy w kraju zjawisko przyjęło trend malejący.
9. W województwie warmińsko-mazurskim szczególnej uwagi wymaga sytuacja demograficzna związana ze starzeniem się społeczeństwa i odpływem młodych, wykształconych ludzi do innych regionów, co powoduje zmniejszenie podaży siły roboczej na rynku pracy. W ślad za powyższym zjawiskiem odnotowano również wzrost zatrudnienia osób po 55 roku życia, co sprzyja wykorzystaniu wiedzy i doświadczenia tych osób a także zwiększeniu ich aktywności nie tylko na polu zawodowym ale w innych sferach życia.
10. Sprzyjająca zatrzymaniu młodych ludzi w regionie jest znaczna dostępność środków unijnych na działania związane z wyłanianiem talentów, osób kreatywnych (inwestowanie w innowacyjne pomysły, inkubowanie, staże, szkolenia). W RPO WiM 2014-2020 przewidziano liczne przedsięwzięcia mające przeciwdziałać bierności zawodowej a także podnosić kompetencje, kwalifikacje i umiejętności.
11. W regionie brakuje inwestycji kapitału zagranicznego. W 2016 r. województwie powstały zaledwie 4 nowe spółki z kapitałem zagranicznym, co było piętnastym wynikiem w kraju. W podmiotach z kapitałem zagranicznym pracowało w 2016 r. 0,8% osób zatrudnionych w Polsce w przedsiębiorstwach z kapitałem obcym. Nadal aktualne pozostają działania polegające na położeniu większego nacisku na umiędzynarodowienie i kontakty ponadregionalne a także zwiększenie udziału firm z regionu w międzynarodowych łańcuchach wartości. Województwo nadal nie jest częstą destynacją lokowania nowych inwestycji. Warmińsko-mazurskie utrzymało 13. pozycję w rankingu atrakcyjności regionów Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu. Z raportu wynika, że region ma istotny potencjał rozwojowy dla dziedzin wymagających wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, turystyki i gastronomii oraz może być szczególnie atrakcyjny dla inwestycji w biogospodarkę. Coraz istotniejsza staje się dobrze sprofilowana promocja gospodarcza regionu, ukierunkowana na przyciąganie atrakcyjnych inwestycji zewnętrznych i przeobrażająca wizerunek regionu w świadomości odbiorców w atrakcyjną lokalizację przyszłych pomysłów biznesowych.
12. Poprawia się sytuacja materialna mieszkańców. W regionie trzeci rok z rzędu odnotowano szybszy niż średnio w Polsce wzrost realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych co wpływa na poprawę sytuacji materialnej mieszkańców. W ciągu tego czasu wartość wskaźnika wzrosła o 24% co było najlepszym wynikiem w kraju (14%). Jeśli ten pozytywny trend się utrzyma, województwo może wkrótce stać się bardziej konkurencyjne wobec innych regionów, jeśli chodzi o miejsce do pracy i życia.
13. Wykształcony kapitał ludzki stanowi istotny warunek rozwoju gospodarczego regionu. Determinuje zmiany ekonomiczne a jego rozwojowi sprzyja aktywna polityka regionu. Tymczasem obserwuje się negatywny trend związany z edukacją dorosłych: od 2010 r. spada uczestnictwo w kształceniu ustawicznym na 100 osób w wieku 25-64 lata a od 2011 r. liczba absolwentów szkół policealnych i wyższych na 1000 mieszkańców, a pod względem odsetka absolwentów szkół wyższych w dziedzinach S&E na 1000 mieszkańców w wieku 20-29 lat region zajmował w 2016 r. 15 miejsce w kraju. Dane te pokazują, iż nadal potrzebne są działania zatrzymujące niekorzystną sytuację w sferze edukacji dofinansowane ze środków UE, polegające na promowaniu idei kształcenia przez całe życie. Istotne jest dopasowanie systemu wsparcia do

ostatecznych odbiorców, a działania w tym obszarze powinny być skierowane zarówno do pracodawców, jak i osób dorosłych, z własnej inicjatywy mogących podwyższyć wiedzę, kompetencje i umiejętności.

14. W niniejszym raporcie do oceny poziomu innowacyjności województwa warmińsko-mazurskiego zastosowano wskaźnik syntetyczny umożliwiający porównanie pomiędzy regionami w Polsce. Od 2014 r. w tym zestawieniu województwo warmińsko-mazurskie zajmuje ostatnie miejsce w kraju. W 2016 r. region osiągnął we wszystkich 10 wskaźnikach składowych wyniki słabsze od krajowej średniej. Pozycja województwa warmińsko-mazurskiego w rankingu pogarszała się od 2013 r. Jeszcze w 2012 r. region uplasował się na 13 miejscu w kraju.
15. W 2016 r. roku w pełni uruchomiona została nowa perspektywa finansowa UE na lata 2014-2020. Wartość ogółem podpisanych/ aneksowanych w 2016 r. roku umów przyczyniających się do realizacji celów RSI wynosiła ponad 600 mln złotych. W chwili obecnej trudno jest zweryfikować, w jakiej skali realizacja powyższych projektów przełoży się na zmiany sytuacji w regionie. Kolejne lata udowodnią jak silny jest wpływ dostępności zewnętrznych źródeł finansowania na aktywność innowacyjną podmiotów gospodarczych a jednocześnie będą kluczowe dla potwierdzenia gotowości firm z województwa do rozwoju opartego na wiedzy i innowacjach.

W kontekście działań realizowanych w roku 2016 w ramach wdrażania w województwie Regionalnej Strategii Innowacyjności można zauważyć, iż:

1. W roku 2016 ponownie zaobserwowano mniejszą liczbę projektów realizujących RSI w porównaniu do liczby inicjatyw (odpowiednio: 35 i 49), co wskazuje, iż podmioty zaangażowane we wdrażanie RSI preferują inicjatywy, które charakteryzują się niższym budżetem, incydentalnością i mniejszym oddziaływaniem, niż duże projekty (o znaczących budżetach, głównie dofinansowanych środkami UE). Może być związane z tym, że podmioty z braku możliwości realizacji większych przedsięwzięć (2016 r. był pierwszym, w którym środki unijne nowej perspektywy zostały w pełni uruchomione) skoncentrowały się na mniejszych i tańszych inicjatywach.
2. Wydatki poniesione na realizację Strategii w 2016 r. wynosiły 52 mln zł. Było to o 32% mniej niż w 2015 r. oraz o ponad pięć razy mniej niż w 2010 r. Na uwagę zasługuje fakt, iż blisko 90% środków projektów inicjatyw zidentyfikowanych w 2016 r. zostało wydatkowane. w celu strategicznym 2 (46,8 mln zł) z czego 43,3 mln zł na działanie Rozwój instrumentów inżynierii finansowej w celu operacyjnym 2.5 *Pomoc przedsiębiorcom w pozyskiwaniu kapitału zewnętrznego na innowacyjne inwestycje*. Wartość projektów i inicjatyw zidentyfikowanych jako wpisujące się w RSI w ramach każdego z pozostałych celów była najniższa od początku monitorowania RSI i wynosiła 8,7 mln zł.
3. W 7 z 19 celów operacyjnych nie zidentyfikowano projektów/inicjatyw wpisujących się w działania RSI:
 - Cel 1.4. Budowanie kapitału społecznego w procesie tworzenia i wdrażania RSI oraz promocja tego procesu jako dobrej praktyki współdziałania na rzecz innowacji w regionie
 - Cel 2.3. Promocja i wsparcie przedsięwzięć biznesowych opartych na współpracy ze sferą B+R oraz tworzenie działów badawczych przez firm
 - Cel 2.4. Promocja zarządzania strategicznego oraz innowacyjnych form organizacji w firmach

- Cel 3.1 Koordynacja działań proinnowacyjnych samorządów i instytucji otoczenia biznesu
- Cel 3.4. Usprawnienie wsparcia dla innowacji przez administrację publiczną
- Cel 3.5. Dostosowywanie działań sektora nauki do potrzeb regionalnej gospodarki
- Cel 4.4. Inteligentne wykorzystanie kompetencji i doświadczenia ludzi 50+

W celu operacyjnym RSI 4.4 nie zidentyfikowano żadnych działań od początku monitorowania RSI. Raport z Ewaluacji RSI wskazuje, iż przyczyną braku realizacji celów może być brak odwołań lub znikłe odwołania w dokumentach zewnętrznych. Możliwość realizacji celów RSI 2.4 i 3.1 ze źródeł pozawojewódzkich, jest pochodną ich wpisywania się w dokumenty krajowe i zagraniczne.

4. Raport z ewaluacji śródkresowej RSI, zrealizowany w celu dostarczenia informacji na temat trafności, skuteczności i efektywności Strategii wykazał daleko idącą dezaktualizację dokumentu pod względem programowym. Dokument zatracił rolę kształtowania polityki innowacyjnej i w praktyce pełni podrzędną funkcję względem istniejących programów operacyjnych. Z uwagi na brak charakterystycznych cech strategii inteligentnych specjalizacji (tzw. RIS 3) ewaluator rekomenduje rozważenie wygaszenia RSI i przypisania jej funkcji Strategii Rozwoju. W nowej formie RSI wydaje się konieczne uwzględnienie trzech obszarów wsparcia: umiędzynarodowienia, dostępności terytorialnej i społeczeństwa informacyjnego. oraz zrezygnowanie z niektórych celów, uznanych jako mało powiązane z obowiązującymi dokumentami strategicznymi. Powyższe tematy będą obszarem szerszej debaty podczas aktualizacji strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego, która zgodnie z Uchwałą Nr XXXV/772/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 marca 2018 r. rozpoczęła się w 2018 roku a jej zakończenie zaplanowano na II kwartał 2019 r.

Wykaz skrótów

B+R	badania i rozwój	PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013
BDL	Bank Danych Lokalnych	POWER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
CIS	Wspólnotowe Badania Innowacji (Community Innovation Survey)	POPW	Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020
COI	Centrum Obsługi Inwestora	PO RPW	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013
COIE	Sieć Centrów Obsługi Inwestorów i Eksporterów	RCIF	Regionalne Centrum Informacji Finansowej
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	RCOI	Regionalne Centrum Obsługi Inwestora
EFS	Europejski Fundusz Społeczny	RSI	Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego
EPO	Europejskie Biuro Patentowe (European Patent Office)	RKS ds. RSI	Regionalny Komitet Sterujący ds. Regionalnej Strategii Innowacyjności
Eurostat	Urząd statystyczny Unii Europejskiej	RPO WiM	Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013
GUS	Główny Urząd Statystyczny	RPO 14-20	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020
ICT	Technologie informacyjne i telekomunikacyjne	STRATEG	System stworzony przez GUS na potrzeby programowania i monitorowania polityki rozwoju
IOB	Instytucja Otoczenia Biznesu	SMS	System Monitoringu Strategii
IRZiBŻ	Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności	UE	Unia Europejska
PAN	Polskiej Akademii Nauk	UM	Urząd Miasta
IT	Technologia informacyjna	UWM	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
MŚP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	WMARR	Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie
PAIIIZ S.A.	Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.	W-MCOI	Warmińsko-Mazurskie Centrum Obsługi Inwestora
PKB	Produkt Krajowy Brutto	W-MSSE	Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna
PO IG	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013		
POIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013		
POIR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój		

Spis wykresów i rysunków

Wykres 1 Dynamika produktu krajowego brutto ogółem.....	6
Wykres 2 Podmioty gospodarki narodowej ogółem na 10 tys. ludności w województwie na tle kraju	6
Wykres 3 Nakłady na działalność innowacyjną w województwie warmińsko-mazurskim	7
Wykres 4 Udział zatrudnionych w B+R w pracujących ogółem	8
Wykres 5 Struktura ludności województwa wg ekonomicznych grup wieku w 2016 r.	8
Wykres 6 Struktura pracujących w gospodarce	8
Wykres 7 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej.....	9
Wykres 8 Przyrost przeciętnego miesięcznego dochodu do dyspozycji na 1 osobę w sektorze gospodarstw domowych	9
Wykres 9 Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu	10
Wykres 10 Ilość nowopowstałych i zlikwidowanych przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2016	10
Wykres 11 Spółki z kapitałem zagranicznym wg klas wielkości w 2016 r.	11
Wykres 12 Przedsiębiorstwa przemysłowe i z sektora usług aktywne innowacyjne	11
Wykres 13 Przedsiębiorstwa przemysłowe, z sektora usług innowacyjne.....	11
Wykres 14 Przedsiębiorstwa przemysłowe i z sektora usług, które wprowadziły innowacje organizacyjne.....	12
Wykres 15 Przedsiębiorstwa przemysłowe i z sektora usług które wprowadziły innowacje marketingowe	12
Wykres 16 Wartość eksportu firm z branż związanych inteligentnymi specjalizacjami oraz jego udział w eksporcie krajowym	12
Wykres 17 Udział nakładów ogółem na działalność B+R w relacji do PKB.....	17
Wykres 18 Odsetek przedsiębiorstw, które wdrożyły innowacje (marketingowe, procesowe lub organizacyjne)	17
Wykres 19 Absolwenci szkół policealnych i wyższych na 1000 mieszkańców	18
Wykres 20 Przedsiębiorstwa przemysłowe, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie.....	19
Wykres 21 Wartość dodana brutto na 1 pracującego w przemyśle.....	19
Wykres 22 Wartość dodana brutto na 1 pracującego ogółem.....	20
Wykres 23 Liczba zidentyfikowanych działań w Celach Strategicznych Strategii	21
Wykres 24 Liczba zidentyfikowanych projektów i inicjatyw w Celach Strategicznych Strategii	22
Wykres 25 Wielkość wydatków poniesionych na realizację Strategii w podziale na Cele Strategiczne (w mln zł)	22
Wykres 26 Liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach w podziale na Cele Strategiczne	23
Wykres 27 Liczba osób przeszkolonych w projektach i/lub inicjatywach w podziale na Cele Strategiczne	23
Wykres 28 Przedsiębiorstwa innowacyjne w zakresie innowacji produktowych i procesowych jako..	24
Wykres 29 Liczba podmiotów, które realizowały projekty w zakresie i o charakterze innowacyjnym	26
Wykres 30 Zatrudnienie w sektorach przemysłu średnio-wysokiej i wysokiej techniki jako % zatrudnionych.....	27
Wykres 31 Zatrudnienie w sektorach wiodących jako % zatrudnionych	28
Wykres 32 Wydatki na innowacje związane z pracami B+R jako udział w przychodach ze sprzedaży ogółem.....	29
Wykres 33 Sprzedaż nowych lub zmodernizowanych wyrobów dla rynku w % sprzedaży przedsiębiorstw ogółem	30
Wykres 34 Pracujący w sektorze ICT	31

Wykres 35 Liczba przedsiębiorstw innowacyjnych w branży meblarskiej	32
Wykres 36 Liczba kontaktów Regionalnego Centrum Obsługi Inwestora z potencjalnym inwestorami zainteresowanymi inwestycjami w produkcję wyspecjalizowaną i usługi oparte na wiedzy	37
Wykres 37 Przedsiębiorstwa innowacyjne zlokalizowane na przygotowanych terenach inwestycyjnych	37
Wykres 38 Przedsiębiorstwa, które dokonały zgłoszeń patentowych jako % przedsiębiorstw ogółem	38
Wykres 39 Patenty w bazie EPO na 1 mln mieszkańców	39
Wykres 40 Liczba projektów i/lub inicjatyw powołujących lub wspierających instrumenty finansowe na rzecz innowacji	40
Wykres 41 Przedsiębiorstwa, które wprowadziły innowacje organizacyjne lub marketingowe w % przedsiębiorstw ogółem	42
Wykres 42 Liczba instytucji otoczenia biznesu (w tym samorządów) posiadających strategię uwzględniające działania proinnowacyjne	42
Wykres 43 Liczba wspartych IOB	43
Wykres 44 Liczba firm w parkach naukowo-technologicznych, inkubatorach technologicznych	44
Wykres 45 Uczestnicy studiów doktoranckich na wszystkich typach uczelni na 1000 ludności w wieku 25-34 lata	47
Wykres 46 Liczba słuchaczy studiów podyplomowych na 1000 ludności (na wszystkich typach uczelni)	47
Wykres 47 Absolwenci szkół wyższych w dziedzinach kreatywnych i innowacyjnych na 1000 mieszkańców w wieku 20-29 lat	49
Wykres 48 Absolwenci szkół wyższych w dziedzinach S&E (nauki ścisłe i techniczne) na 1000 mieszkańców w wieku 20-29 lat	49
Wykres 49 Liczba osób w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44) przybywających do województwa na pobyt stały	52
Wykres 50 Uczestnictwo w kształceniu ustawicznym na 100 osób w wieku 25-64 lata	53
Wykres 50 Zatrudnienie osób w wieku 55-64 lata w ogólnej liczbie zatrudnionych	54
Wykres 52 Wartość podpisanych/aneksowanych w latach 2010-2014 umów w ramach Programów Operacyjnych na działania zbieżne z celami Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego	63
Wykres 53 Wydatki w ramach Programów Operacyjnych na projekty zgodne z założeniami RSI wg celów operacyjnych	63
Wykres 53 Wskaźnik syntetyczny innowacyjności regionów w roku 2016	65
Wykres 54 Wskaźnik syntetyczny innowacyjności w latach 2010-2016	66
 Rysunek 1 PKB per capita w województwie i jego udział w PKB kraju	5
Rysunek 2 Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w podregionach	6
Rysunek 3 Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw per capita	7
Rysunek 4 Nakłady na działalność B+R per capita wg województw w 2016 r. [w zł]	7
Rysunek 5 Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie na tle podregionów w 2016 r.	9
Rysunek 6 Liczba nowopowstałych spółek z kapitałem zagranicznym w 2016 r., ilość pracujących, wartość kapitału	10
Rysunek 7 Wartość podpisanych/ aneksowanych w 2016 r. umów w ramach Programów Operacyjnych na projekty zgodne z założeniami RSI z podziałem na powiaty	64
 Tabela 1: Ranking innowacyjności regionów w latach 2010-2016	66